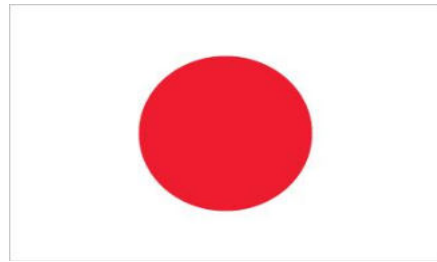

ΈΚΘΕΣΗ 2023

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΟΚΥΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Επιμέλεια- Σύνταξη
Μαρίνα Στάμου, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

Τόκυο, Αύγουστος, 2024

Πίνακας περιεχομένων

- 1 Το πολιτικό περιβάλλον, σελ. 5**
- 2 Η Οικονομία της Ιαπωνίας, σελ. 6**
 - 2.1 Επισκόπηση της οικονομίας της Ιαπωνίας, σελ. 6
 - 2.1.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας, σελ. 7
 - 2.1.2 Δομή της Οικονομίας της Ιαπωνίας, σελ. 9
 - 2.1.3 Η ιαπωνική οικονομία κατά τομείς, σελ. 11
 - 2.1.4 Βασικά οικονομικά μεγέθη, σελ. 19
 - 2.1.5 Εξωτερικό εμπόριο, σελ. 21
 - 2.1.6 Επενδύσεις, σελ. 31
 - 2.2 Στοιχεία της οικονομίας των επαρχιών της Ιαπωνίας, σελ. 35
 - 2.3 Οικονομικές προβλέψεις έτους 2024, σελ. 38
 - 2.4 Οικονομικές σχέσεις Ιαπωνίας, σελ. 39
 - 2.4.1 Ιαπωνία – ΠΟΕ, σελ. 39
 - 2.4.2 Ιαπωνία – Ευρωπαϊκή Ένωση, σελ. 40
 - 2.4.3 Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών, σελ. 41
- 3 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδος – Ιαπωνίας, σελ. 43**
 - 3.1 Διμερές Εμπόριο, σελ. 43
 - 3.1.1 Εμπόριο αγαθών, σελ. 43
 - 3.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών, σελ. 46
 - 3.2 Άμεσες επενδύσεις, σελ. 48
 - 3.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία, σελ. 48
 - 3.2.2 Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα, σελ. 48
 - 3.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ιαπωνίας, σελ. 49
 - 3.3.1 Εκκρεμείς συμφωνίες και πρωτόκολλα συνεργασίας, σελ. 49
 - 3.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2023, σελ. 50
- 4 Συμπεράσματα – προτάσεις, σελ. 56**

- 4.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών, σελ. 56
- 4.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων, σελ. 60
- 4.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας, σελ. 61
- 4.4 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου, σελ. 62

5 Παράρτημα, σελ. 63

- 5.1 Χρήσιμες διευθύνσεις, σελ. 63

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ιαπωνίας

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ιαπωνίας

Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Ιαπωνίας

Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Ιαπωνίας

Πίνακας 5: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών της Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το έτος 2023

Πίνακας 6: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το 2023

Πίνακας 7: Εισπράξεις Ιαπωνίας ανά τομέα

Πίνακας 8: Πληρωμές Ιαπωνίας ανά τομέα

Πίνακας 9: Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών της Ιαπωνίας

Πίνακας 10: Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ιαπωνίας

Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς την Ιαπωνία

Πίνακας 12: Επενδύσεις προς την Ιαπωνία, σε εκ. \$ USD, κυριότερες χώρες προέλευσης

Πίνακας 13: ΞΑΕ ανά κλάδο (αξία σε εκ. \$ USD)

Πίνακας 14: Επενδύσεις Ιαπωνίας, σε εκ. \$ USD, κυριότερες χώρες προορισμού

Πίνακας 15: Ιαπωνικές επενδύσεις στο εξωτερικό ανά κλάδο (αξία σε εκ. \$ USD)

Πίνακας 16: ΑΕΠ (αξία σε εκ. γιεν) ανά νομό

Πίνακας 17: ΑΕΠ ανά τομέα (αξία σε εκ. γιεν) και % συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ

Πίνακας 18: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ιαπωνίας

Πίνακας 19: Εισαγωγές από την Ελλάδα στην Ιαπωνία - Κυριότερα προϊόντα

Πίνακας 20: Εξαγωγές από την Ιαπωνία στην Ελλάδα – κυριότερα προϊόντα

Πίνακας 21: Ισοζύγιο υπηρεσιών

Πίνακας 22: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ιαπωνία

Πίνακας 23 : Αφίξεις Ιαπώνων σε όλους τους τύπους καταλυμάτων στην Ελλάδα

Πίνακας 24 : Αφίξεις Ιαπώνων στην Ελλάδα

Πίνακας 25: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ιαπωνία

Πίνακας 26: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία

Πίνακας 27: Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα

Πίνακας 28: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Πίνακας 29: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ιαπωνία

1 Το πολιτικό περιβάλλον

Μετά την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, τέθηκε σε ισχύ το 1947, το νέο Σύνταγμα της χώρας, θεσπίζοντας το πολίτευμα της Συνταγματικής Μοναρχίας με δικοινοτικό κοινοβούλιο (δίαιτα ή κοκάι), δηλαδή την «Άνω Βουλή», η οποία ονομάζεται επίσης Συμβούλιο ή Γερουσία, και το Κοινοβούλιο το οποίο ονομάζεται και «Κάτω Βουλή». Αρχηγός του κράτους είναι ο αυτοκράτορας Naruhito, ο οποίος διεδέχθη τον πατέρα του Akihito στις 30 Απριλίου 2019, εγκαινιάζοντας την 1η Μαΐου 2019, την νέα αυτοκρατορική περίοδο "Reiwa" η οποία διαδέχθηκε την "Hesei". Ο Αυτοκράτορας, αποτελεί σύμβολο του κράτους και της ενότητας του λαού.

Οι γενικές εκλογές, πραγματοποιούνται κάθε τέσσερα χρόνια. Ομως οι εκλογές στην «Άνω Βουλή», διεξάγονται κάθε τρία χρόνια.

Πρωθυπουργός της χώρας είναι ο Fumio Kishida, με συγκυβέρνηση του LDP και του KOMEIITO. Η κυβέρνηση Kishida, παρά τις δεσμεύσεις της, δεν κατόρθωσε να βελτιώσει ουσιαστικά την οικονομία της χώρας, ενώ επικρίθηκε για την αντιμετώπιση της πανδημίας και την καθυστερημένη χαλάρωση των μέτρων. Ωστόσο, η ιαπωνική κυβέρνηση κατόρθωσε να παραμείνει ισχυρή, επικρατώντας άνετα μάλιστα κατά τις εκλογές της Άνω Βουλής στις 10 Ιουλίου 2022. Περαιτέρω, η δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού Abe, δυο μέρες πριν (8 Ιουλίου), συντάραξε πολίτες και πολιτικό κόσμο και έφερε το κυβερνών LDP στη δίνη σκανδάλου κομματικών χρηματοδοτήσεων από την παραθρησκευτική οργάνωση Unification Church. Το εν λόγω σκάνδαλο σε συνδυασμό με τα χαμηλά ποσοστά αποδοχής της κυβέρνησης ώθησαν τον Kishida σε αντιπαραγωγική εσωστρέφεια. Λίγο πριν την εκπνοή του 2022, η κυβέρνηση προχώρησε στην αναθεώρηση, μετά από δέκα χρόνια, της Εθνικής Στρατηγικής Ασφαλείας (NSS), η οποία μετέβαλε τις αμυντικές προτεραιότητες της χώρας, προβλέποντας την ουσιαστική και πολύ σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών προς εξασφάλιση αποτρεπτικών αμυντικών δυνατοτήτων. Υπό τις τρέχουσες συνθήκες αβεβαιότητας στην Ν.Α. Ασία, η νέα NSS αναμένεται να αποτελέσει τον οδηγό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας της χώρας για την επόμενη πενταετία τουλάχιστον. Η κυβέρνηση Kishida ωστόσο, δεν κατόρθωσε ούτε και από έναρξης του 2023 να ανακτήσει δυναμική και ο Ιάπωνας Πρωθυπουργός εξακολούθησε να αντιμετωπίζει εξαιρετικά χαμηλά ποσοστά αποδοχής. Παρά την επιτυχημένη διοργάνωση προεδρίας της G7, ιδίως της συνόδου κορυφής Χιροσίμα (Μάιος 2023), η οικονομική κατάσταση, η οποία δεν βελτιώθηκε, σε συνδυασμό με την πίεση λόγω αποτυχημένης εφαρμογής της εσωτερικής μεταρρύθμισης ενιαίου προσωπικού αριθμού (My Number), οδήγησαν τον Ιάπωνα Πρωθυπουργό σε ευρύ κυβερνητικό ανασχηματισμό στις 13 Σεπτεμβρίου 2023. Μολονότι το οικονομικό επιτελείο παρέμεινε το ίδιο, νέα ΥΠΕΞ ορίστηκε η κα Kamikawa.

2 Η Οικονομία της Ιαπωνίας

2.1 Επισκόπηση της οικονομίας της Ιαπωνίας

Το ιαπωνικό οικονομικό θαύμα, άρχισε να θαμπώνει ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, όταν παρατηρήθηκε μια ταχεία επιδείνωση της ιαπωνικής οικονομίας με υποχώρηση των τιμών των μετοχών, ως επακόλουθο της ταχύτατης πτώσης των τιμών της γης. Αυτό σηματοδότησε την κατάρρευση της οικονομικής «φούσκας», με αποτέλεσμα την ταχύτατη μείωση του εθνικού πλούτου (national wealth). Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 η χώρα βρέθηκε εγκλωβισμένη σε ένα εναγκαλισμό αποπληθωρισμού και ύφεσης, από τον οποίο μέχρι και σήμερα δεν έχει καταφέρει πλήρως να απεμπλακεί.

Από το τέλος τους 2012 που ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας ο Shinzo Abe, εφάρμοσε μια νέα επιθετική οικονομική πολιτική που έγινε γνωστή ως Abenomics και αποτελείται από «τρία βέλη», την αύξηση της ρευστότητας στην οικονομία, τις μαζικές δημόσιες επενδύσεις σε υποδομές και την κινητοποίηση των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων για αύξηση των επενδύσεων και της απασχόλησης.

Ο Yoshihide Suga συνέχισε την πολιτική του προκατόχου του, τονίζοντας την σημασία του «3^{ου} βέλους», δηλαδή των μεταρρυθμίσεων, δίνοντας παράλληλα προτεραιότητα στην καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19. Επίσης έδωσε έμφαση στην «ψηφιοποίηση», στη μείωση των χρεώσεων στις τηλεπικοινωνίες, στη στήριξη του εσωτερικού τουρισμού (πρόγραμμα Go-To-Travel) και στο σύστημα εισφορών σε αγροτικές περιφέρειες από κατοίκους αστικών περιοχών με έκπτωση από τη φορολογία τους (Hometown Tax System). Επιπλέον δέσμευση υπήρξε η ανακοίνωση ενός σχεδίου για την επίτευξη της ουδετερότητας των εκπομπών άνθρακα έως το 2050.

Στα τέλη του 2021, ο Fumio Kishida κέρδισε τις εκλογές για την προεδρία του κυβερνώντος κόμματος (Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα) και αντικατέστησε τον Suga. Οι οικονομικές πολιτικές του Kishida, γνωστές και ως «νέα μορφή καπιταλισμού», αποσκοπούν στην επίτευξη ενός ενάρετου κύκλου ανάπτυξης και διανομής.

Η στρατηγική ανάπτυξης περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Επιστήμη, τεχνολογία και καινοτομία: προώθηση δραστηριοτήτων νέων ερευνητών και παροχή ενδεδειγμένης υποστήριξης σε νεοφυείς επιχειρήσεις και ηγέτες καινοτομίας. Παραδείγματα, η έναρξη ενός πανεπιστημιακού ταμείου 10 τρισεκατομμυρίων γιεν τον Μάρτιο του 2022 για βασικούς τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η βιοτεχνολογία, η ενίσχυση και η οικοδόμηση ενός οικοσυστήματος startup και η προώθηση μιας ανοιχτής καινοτομίας.
2. Περιφερειακή ανάκαμψη μέσω του «Digital Garden City Concept», για τη δημιουργία μιας βιώσιμης οικονομίας και κοινωνίας μέσω της ανάκαμψης των αγροτικών περιοχών. Παραδείγματα, η έναρξη ενός έργου 15,2 δισεκατομμυρίων γιεν τον Μάρτιο του 2022 για την υποστήριξη των τοπικών κυβερνήσεων που επιθυμούν να ιδρύσουν δορυφορικά γραφεία, η εφαρμογή οπτικών ινών, 5G και κέντρων δεδομένων/υποβρυχίων καλωδίων και η χρήση του συστήματος My Number.
3. Ουδετερότητα εκπομπών άνθρακα: στόχος ο μετασχηματισμός ολόκληρης της οικονομικής κοινωνίας προκειμένου να επιτευχθεί η μείωση εκπομπών άνθρακα κατά 46% έως το 2030 και η ουδετερότητα έως το 2050. Παραδείγματα, η ανάπτυξη και επένδυση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η προώθηση της ηλεκτροκίνησης των οχημάτων, η διαμόρφωση μίας νέας Στρατηγικής Καθαρής Ενέργειας και η δημιουργία πλαισίου χρηματοπιστωτικής αγοράς για βιώσιμη χρηματοδότηση.

4. Οικονομική ασφάλεια: βελτίωση της αυτονομίας της οικονομικής δομής της Ιαπωνίας. Παραδείγματα, η έναρξη του νέου νόμου για την προώθηση της οικονομικής ασφάλειας που παρέχει υποστήριξη για την ενίσχυση των αλυσίδων εφοδιασμού και η υποβολή νέου νομοσχεδίου για την προώθηση της εγχώριας τοποθεσίας ημιαγωγών που τέθηκε σε ισχύ τον Μάρτιο του 2022.

Η στρατηγική διανομής περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Αύξηση των μισθών μέσω της αναδιανομής των εσόδων από την ανάπτυξη. Παραδείγματα, μέτρα για την αύξηση του εισοδήματος των εργαζομένων σε βρεφονηπιακούς σταθμούς περίπου κατά 3% από τον Φεβρουάριο του 2022, ενίσχυση του φορολογικού συστήματος αύξησης μισθών, ενίσχυση του συστήματος εποπτείας για τις συναλλαγές υπεργολαβίας και αναθεώρηση των μεθόδων κρατικών προμηθειών.
2. Επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό για να διπλασιαστεί η επένδυση σε άτομα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε πρώιμο στάδιο. Παραδείγματα, δημιουργία νέου πακέτου μέτρων αξίας 400 δισεκατομμυρίων γιεν σε διάστημα 3 ετών, υποστήριξη των εξελίξεων του ανθρώπινου δυναμικού, αναθεώρηση των κανόνων αποκάλυψης εταιρικών πληροφοριών, υποστήριξη γυναικών και ελεύθερων επαγγελματιών.
3. Στήριξη της επόμενης γενιάς: αύξηση του εισοδήματος των νοικοκυριών και στήριξη της νέας γενιάς. Παράδειγμα, η σύσταση Συμβουλίου για την οικοδόμηση της κοινωνικής ασφάλισης για όλες τις γενιές, που παρέχει 100.000 γιεν ανά παιδί για τα νοικοκυριά με παιδιά, παρέχοντας στήριξη για τις δαπάνες στέγασης των συγκεκριμένων νοικοκυριών και έκτακτες παροχές για τους σπουδαστές με οικονομικές δυσκολίες.

Η παγκόσμια άνοδος των τιμών των τροφίμων και της ενέργειας λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία επηρέασε οπωσδήποτε και την Ιαπωνία, με αποτέλεσμα ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (CPI) αυξήθηκε κατά 2,5% σε ετήσια βάση τον Απρίλιο του 2022. Αν και είναι πάνω από τον στόχο της Τράπεζας της Ιαπωνίας για πληθωρισμό 2%, οι ειδικοί τον θεωρούν πιο συγκρατημένο από τον πληθωρισμό που παρατηρείται σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου, ιδίως στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη, όπου ξεπερνά το 8%. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, τα τελευταία χρόνια, το γιεν χάνει περίπου το 20% της αξίας του.

Όσον αφορά τις εμπορικές πολιτικές, η Ιαπωνία έχει προωθήσει αρκετές διεθνείς εμπορικές συμφωνίες, όπως η Συνολική και Προοδευτική Συμφωνία για την Εταιρική Σχέση του Ειρηνικού (CPTPP), η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας (EPA) και η Περιφερειακή Ολοκληρωμένη Οικονομική Εταιρική Σχέση (RCEP).

Οι δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης και οι δαπάνες για τη γήρανση για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη αυξάνονται. Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος αναμένεται να αυξηθεί σε περίπου 260% του ΑΕΠ έως το 2050 χωρίς διορθωτικά μέτρα. Οι προσπάθειες εξυγίανσης που αυξάνουν τα πρόσθετα έσοδα με την αύξηση της κατανάλωσης και των φορολογικών συντελεστών του άνθρακα σταδιακά θα συμβάλουν στη σταθεροποίηση του χρέους μεσοπρόθεσμα, αλλά οι υποκείμενες πιέσεις στις δαπάνες θα οδηγήσουν σε αύξηση του χρέους για άλλη μια φορά.

2.1.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιαπωνικής οικονομίας είναι: το υψηλό δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, η έλλειψη εργατικού δυναμικού, η γήρανση του πληθυσμού, ο χαμηλός

συντελεστής ΦΠΑ, η έλλειψη πλουτοπαραγωγικών πηγών και η ανάγκη εισαγωγής τους από το εξωτερικό και η ανάγκη να επιτευχθεί κατά το δυνατόν αυτάρκεια στα τρόφιμα.

Το ποσοστό αυτάρκειας της Ιαπωνίας σε τρόφιμα, ανέρχεται περίπου σε 40%, αλλά με φθίνουσα τάση, λόγω της μείωσης των εργαζομένων στη γεωργία, της διαφοροποίησης της ιαπωνικής διατροφής με αύξηση της κατανάλωσης ζωικών προϊόντων, ελαίων και λιπών, και ταυτόχρονη μείωση στην κατανάλωση ρυζιού, στο οποίο η Ιαπωνία είναι αυτάρκης. Η αλλαγή των διατροφικών συνηθειών, είχε ως επακόλουθο την αύξηση της εξάρτησης από το εξωτερικό για τα τρόφιμα του νέου καταναλωτικού προτύπου.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που δημοσίευσε το Υπουργείο Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας τον Αύγουστο του 2023, κατά το οικονομικό έτος του 2022, το ποσοστό διατροφικής αυτάρκειας της Ιαπωνίας με βάση τη θερμιδική πρόσληψη διαμορφώθηκε στο 38%, αμετάβλητο σε σχέση με το προηγούμενο έτος και κοντά σε χαμηλό ρεκόρ.

Η κατανομή του ποσοστού αυτάρκειας ανά είδος είναι, ρύζι 99%, σιτάρι 15%, κριθάρι 12%, πατάτες 70%, φασόλια 7%, λαχανικά 79%, φρούτα 39%, κρέας 53% και 54% για ψάρια και οστρακοειδή.

Στην Ιαπωνία, η αναλογία αυτάρκειας των σιτηρών (συμπεριλαμβανομένων των σιτηρών για ζωοτροφές) είναι μόλις 29%, γεγονός που δείχνει ότι η Ιαπωνία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις εισαγωγές για την προμήθεια σίτου και σιτηρών.

Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των συνολικών αναγκών της χώρας σε πρώτες ύλες και καύσιμα είναι εισαγόμενο, η Ιαπωνία είναι πολύ ευάλωτη στις διεθνείς εξελίξεις, γεγονός που καθιστά την ενεργειακή ασφάλεια κορυφαία προτεραιότητα της πολιτικής της. Τα μέτρα αύξησης των αποθεμάτων ασφαλείας και η ενθάρρυνση της αυτόνομης παραγωγής ενέργειας αποτελούν βασικές προτεραιότητες της ιαπωνικής οικονομικής πολιτικής.

Η γήρανση και η μείωση του πληθυσμού αποτελούν τη δικαιολογητική βάση για την αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης, λόγω της αύξησης των δαπανών κοινωνικής πρόνοιας και συνταξιοδότησης. Το 2019, ο ΦΠΑ αυξήθηκε από 8 σε 10%. Ως αποτέλεσμα, το ιαπωνικό Υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε τον Ιούλιο του 2023 ότι για τα φορολογικά έσοδα της Ιαπωνίας για το οικονομικό έτος 2022, έφτασαν σε επίπεδο ρεκόρ για τρίτο συνεχές έτος και ξεπέρασαν για πρώτη φορά τα 70 τρισεκατομμύρια γιεν (484 δισεκατομμύρια δολάρια).

Για την αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού στην Ιαπωνία, από τον Ιούνιο του 2023, η Ιαπωνία αναθεωρεί το πρόγραμμα θεωρήσεων για να ανοίξει τη μακροπρόθεσμη διαμονή σε ένα ευρύτερο φάσμα ειδικευμένων ξένων εργαζομένων, με το υπουργικό συμβούλιο να εγκρίνει την κατάργηση των ανώτατων ορίων διαμονής. Το τροποποιημένο πρόγραμμα θεωρήσεων για ειδικευμένους εργαζόμενους αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή στο δεύτερο μισό του έτους. Μια έκθεση που δημοσιεύθηκε από το Υπουργείο Υγείας, Εργασίας και Πρόνοιας έδειξε ότι, το 2022, ο αριθμός των ξένων εργαζομένων στην Ιαπωνία έφτασε στο υψηλό ρεκόρ των 1,82 εκατομμυρίων (αύξηση 5,5% σε ετήσια βάση). Ανά εθνικότητα, το 25,4% ήταν από το Βιετνάμ, το 21,2% ήταν από την Κίνα και το 11,3% ήταν από τις Φιλιππίνες.

Από τις αρχές του 2023, η Ιαπωνία εισήλθε στη φάση μετά την πανδημία με την κατάργηση των μέτρων COVID-19. Τον Ιανουάριο, ανακοίνωσε το σχέδιο ανακατάταξης της νόσου από μια κατηγορία παρόμοια με την κατηγορία 2, που χρησιμοποιείται για σοβαρές μολυσματικές ασθένειες όπως το SARS και η φυματίωση, στην κατηγορία 5, ένα καθεστώς ισότιμο με αυτό της εποχικής γρίπης. Μέχρι τον Απρίλιο οι περιορισμοί στα σύνορα για τα άτομα που εισέρχονται στην Ιαπωνία έπεσαν τελικά, επιτρέποντας τόσο στους ξένους υπηκόους όσο και στους Ιάπωνες πολίτες να μην προσκομίζουν πλέον την απόδειξη της κατάστασης εμβολιασμού τους ή τα αρνητικά αποτελέσματα της εξέτασης PCR.

2.1.2 Δομή της Οικονομίας της Ιαπωνίας

2.1.2.1 Πληθυσμός και εργατικό δυναμικό

Ο πληθυσμός της Ιαπωνίας το 2022, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Στατιστικού Γραφείου του Υπουργείου Εσωτερικών και Επικοινωνιών (Οκτώβριος 2021) υπολογίζονταν σε 124.947.000 κατοίκους, μειωμένος κατά 0,44% σε σχέση με το 2021.

Η πυκνότητα του πληθυσμού υπολογίζεται σε 338 άτομα ανά τετρ. χλμ. κατατάσσοντας την Ιαπωνία ως την δωδέκατη πιο πυκνοκατοικημένη χώρα, μεταξύ χωρών ή περιοχών με πληθυσμό άνω των 10 εκατομμυρίων κατοίκων.

Η γεωγραφική κατανομή του ιαπωνικού πληθυσμού αφορά σε 47 περιφέρειες (prefectures). Ο πληθυσμός του Τόκιο (Tokyo-to) ανέρχεται σε 14,038 εκατομμύρια, δηλαδή στο 11,2% του συνολικού πληθυσμού της Ιαπωνίας. Οι πέντε πρώτες σε πληθυσμό περιφέρειες είναι το Tokyo-to, η Kanagawa-ken, η Osaka-fu, η Aichi-ken και η Saitama-ken. Όλες μαζί αποτελούν το 37,5% του συνολικού πληθυσμού. Αύξηση του πληθυσμού καταγράφηκε μόνο σε μία περιφέρεια, αυτή του Tokyo-to (0,02%), ενώ σε όλες τις υπόλοιπες μείωση, με μεγαλύτερη στην περιφέρεια Akita-ken (1,59%).

Όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο, το 2022 κατοικούσαν στην Ιαπωνία 64.189.000 γυναίκες (294.000 λιγότερες από πέρισι) και 60.758.000 άνδρες (261.000 λιγότεροι από πέρισι), δηλαδή ο γυναικείος πληθυσμός υπερβαίνει τον ανδρικό κατά 3.431.000. Το 97,7% του πληθυσμού αυτού, είναι ιαπωνικής υπηκοότητας.

Ο αριθμός αλλοδαπών κατοίκων της Ιαπωνίας το 2022 ανέρχεται σε 2.961.969 από 2.721.803 το 2021 (αυξημένος κατά 7,3%). Εξ αυτών, το 25,1% προέρχεται από την Κίνα και το 16,1% από το Βιετνάμ, ενώ ακολουθούν εργαζόμενοι από Νότια Κορέα, Φιλιππίνες, Βραζιλία, Νεπάλ, Ινδονησία, Ταϊβάν και Περού. Οι καταγεγραμμένοι Έλληνες είναι μόλις 776 άτομα. Το 28,6% των αλλοδαπών κατοίκων κατέχουν θεώρηση μόνιμων κατοίκων, το 11,1% θεώρηση τεχνικής κατάρτισης για ασκούμενους, το 10,1% θεώρηση τεχνικής εργασίας, το 9,9% ειδική θεώρηση μόνιμων κατοίκων και το 8,8% φοιτητική θεώρηση.

Ο πληθυσμός κάτω των 15 ετών ανέρχεται σε 14.503.000 άτομα και αντιστοιχεί στο 11,6% του συνολικού πληθυσμού της Ιαπωνίας, Ο πληθυσμός κάτω των 15 ετών μειώνεται από το 1975 και το 2022 σημείωσε χαμηλό ρεκόρ. Αντιθέτως, ο πληθυσμός ηλικίας 65 ετών και άνω αυξάνεται συνεχώς από το 1950 και το 2022 ανήλθε σε 36.236.000 άτομα, που αντιστοιχεί στο 29,0% του συνολικού πληθυσμού. Μεταξύ αυτών, 19.364.000 άτομα είναι ηλικίας 75 ετών και άνω.

Το εργατικό δυναμικό (απασχολούμενοι συν άνεργοι άνω των 15 ετών), στο τέλος του 2022, εκτιμάται σε 69,02 εκατομμύρια, μειωμένο κατά 50.000 άτομα σε σχέση με το 2021. Η μέση αναλογία εργατικού δυναμικού το 2022 ήταν 62,5%, δηλαδή αυξημένη κατά 0,4% σε σχέση με το 2021. Ανά φύλο, μεταξύ του εργατικού δυναμικού, 38,05 εκατομμύρια είναι άνδρες και 30,96 εκατομμύρια είναι γυναίκες.

Το ποσοστό απασχόλησης το 2022 αυξήθηκε σε 60,9% από 60,4% το προηγούμενο έτος. Ο αριθμός των ατόμων με πλήρη απασχόληση αυξήθηκε σε 35,97 εκατομμύρια, που είναι 10.000 περισσότερα από το 2021. Ο αριθμός των ατόμων που δεν απασχολούνται πλήρως αυξήθηκε επίσης, από 20,75 εκατομμύρια το 2021 σε 21,01 εκατομμύρια το 2022.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Ιαπωνικού Ινστιτούτου Εργασιακής Πολιτικής και Κατάρτισης, η κατανομή της απασχόλησης του εργατικού δυναμικού το 2022 είχε ως εξής: ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 3% του εργατικού δυναμικού, ο δευτερογενής το 22,7% και ο τριτογενής το 74,3%. Μακροπρόθεσμα, το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνται στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα μειώνεται συνεχώς, ενώ το ποσοστό των ατόμων που

απασχολούνται στον τριτογενή τομέα αυξάνεται. Ο τομέας με τη μεγαλύτερη αύξηση το 2022 ήταν ο τομέας της ιατρικής, υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας, στον οποίο σημειώθηκε αύξηση κατά 170.000 άτομα, ακολουθούμενος από τον τομέα της πληροφορικής (+140.000 άτομα) και τις λοιπές υπηρεσίες (+110.000 άτομα). Μείωση σημειώθηκε στον τομέα του χονδρικού και λιανικού εμπορίου (-10,44 εκατ. άτομα)

Η απασχόληση του εργατικού δυναμικού ανά φύλο είχε ως εξής: Ο τομέας των μεταφορών και ταχυδρομικών δραστηριοτήτων έχει την υψηλότερη αναλογία ανδρών, αποτελούμενη από 78,1%. Ακολουθεί ο τομέας της πληροφορικής (71,7%) και ο τομέας της μεταποίησης (70,1%). Οι γυναίκες απασχολούνται περισσότερο στον τομέα της ιατρικής, υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας, στον οποίο το 75% αποτελείται από γυναίκες.

Το 2022 το ετήσιο ποσοστό ανεργίας παρέμεινε στο 2,6%, το οποίο είναι κατά 0,2% μονάδες μειωμένο σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε από 1,95 εκατομμύρια το 2021 σε 1,79 εκατομμύρια.

Η σημαντικότερη πρόκληση που αντιμετωπίζει η Ιαπωνία μακροπρόθεσμα είναι η γήρανση του πληθυσμού. Ήδη ο αριθμός των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών υπερβαίνει τα 36,214 εκατομμύρια άτομα, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Αυγούστου 2020, μια αύξηση κατά 300.000 μέσα σε ένα χρόνο.

Οι ηλικιωμένοι (άτομα από 65 ετών και άνω) αντιπροσωπεύουν πλέον το 29% του πληθυσμού της Ιαπωνίας, σε σύγκριση με το 24% στην Ιταλία και το 23% στη Φινλανδία (πηγή: United Nations Population Division).

Σύμφωνα με την έρευνα που δημοσίευσε η εφημερίδα Asahi τον Μάιο του 2022, το 64,5% επιθυμούσε να εργαστεί μετά την ηλικία συνταξιοδότησης. Το 25,1% δήλωσε ότι θέλει να συνεχίσει να εργάζεται στην τρέχουσα εργασία του μετά τη συνταξιοδότηση, ενώ το 22,8% δήλωσε ότι θέλει να εργαστεί σε διαφορετική εταιρεία και το 16,6% ως ελεύθερος επαγγελματίας ή αυτοαπασχολούμενος. Οι περισσότεροι λόγοι ήταν η επιθυμία τους να συνεχίσουν να συνεισφέρουν στην κοινωνία και να έχουν σταθερούς οικονομικούς πόρους.

Επί του παρόντος, η εργασία επιτρέπεται μέχρι την ηλικία των 65 ετών, αλλά σχεδιάζεται να θεσπιστεί η δυνατότητα εργασίας μέχρι την ηλικία των 70 ετών, προκειμένου να αμβλυθεί το πρόβλημα της έλλειψης εργατικού δυναμικού.

Άλλες πολιτικές για την αύξηση του εργατικού δυναμικού είναι τα μέτρα για την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, καθώς και οι μεταρρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της απασχόλησης αλλοδαπών εργαζομένων. Ωστόσο, παρά τη βελτίωση της κατάστασης και στους δύο αυτούς τομείς, η πρόοδος είναι εξαιρετικά αργή.

Η γυναικεία απασχόληση αυξήθηκε κατά 0,7% και έφτασε περίπου στο 54,2% της αναλογίας του εργατικού δυναμικού. Ωστόσο οι γυναίκες εργάζονται κυρίως σε μη μόνιμες θέσεις εργασίας ή σε θέσεις μερικής απασχόλησης. Το 47% των γυναικών απασχολείται σε μη μόνιμες θέσεις εργασίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες είναι 18%. Το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε το Γραφείο Ισότητας των Φύλων του Υπουργικού Συμβουλίου, μεταξύ των εταιρειών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, μόνο το 9,1% των διευθυντικών θέσεων εργασίας αντιστοιχεί σε γυναίκες. Αν και τα στοιχεία αυτά παρουσιάζουν μικρή αύξηση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, εξακολουθούν να είναι χαμηλά σε σύγκριση με άλλες χώρες.

Σταδιακά, ωστόσο, γίνεται πλέον αντιληπτό ότι πρέπει να γίνουν μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού, ώστε η Ιαπωνία να ξεφύγει από την οικονομική στασιμότητα.

2.1.2.2 Διανομή εισοδήματος

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΟΟΣΑ για την εισοδηματική ανισότητα (δείκτης), ο δείκτης Gini ανέρχεται σήμερα σε 0,334. Η κατανομή του εισοδήματος στην Ιαπωνία κατέστη συγκρίσιμη με εκείνη άλλων χωρών του ΟΟΣΑ από τη δεκαετία του 1960 και μετά. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια άρχισαν να εμφανίζονται τάσεις διεύρυνσης των ανισοτήτων. Συγκριτικά, ο δείκτης Gini της Δανίας είναι 0,268, της Σουηδίας 0,286, της Γερμανίας 0,296, του Ηνωμένου Βασιλείου 0,355 και των Ηνωμένων Πολιτειών 0,375.

2.1.3 Η ιαπωνική οικονομία κατά τομείς

2.1.3.1 Ο πρωτογενής τομέας

Στην Ιαπωνία παρατηρείται τάση μείωσης του αριθμού των εργαζομένων στη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία. Ανάλογη είναι και η μείωση της συμμετοχής των κλάδων αυτών, ως ποσοστό επί του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Ο αριθμός των εργαζομένων στους τομείς αυτούς, μειώθηκε από 13,40 εκατομμύρια το 1960 (30,2% του συνολικού εργατικού δυναμικού), σε 2,05 εκατομμύρια το 2022 (3%). Σύμφωνα με το πιο πρόσφατο «Στατιστικό Εγχειρίδιο της Ιαπωνίας 2022» (Statistical Handbook of Japan 2022) της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ιαπωνίας, το 1970, το μερίδιο του ΑΕΠ στον πρωτογενή τομέα ήταν 5,9%, αλλά το 2020, το ποσοστό αυτό μειώθηκε σε μόλις 1%.

Αγροτικός-Γεωργικός τομέας

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ιαπωνικού Υπουργείου Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας (από τον Αύγουστο του 2023), η συνολική αγροτική παραγωγή της Ιαπωνίας το 2021 ανήλθε σε 8,8 τρισεκατομμύρια γιεν, καταγράφοντας 1,1% μείωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ειδικότερα, η παραγωγή ρυζιού ήταν 1,4 τρισ. γιεν, μειωμένη κατά 16,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τα λαχανικά απέδωσαν 2,1 τρισ. γιεν, μειωμένα κατά 4,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, τα φρούτα 0,9 τρισ. γιεν, αυξημένα κατά 4,8% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, και τα ζώα 3,4 τρισ. γιεν, αυξημένα κατά 5,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία (Φεβρουάριος 2023), ο αριθμός των νοικοκυριών που απασχολούνται επαγγελματικά με τη γεωργία, δηλαδή των νοικοκυριών με καλλιεργήσιμη γη υπό διαχείριση 0,3 εκταρίων ή περισσότερο ή με ετήσιες πωλήσεις γεωργικών προϊόντων 500.000 γιεν ή περισσότερο, ήταν 929.000, μειωμένος κατά 4,7 % σε σύγκριση με το έτος 2022. Από αυτά, 889.000 (μείωση 5,0 % σε σχέση με το προηγούμενο έτος) αφορούν ιδιώτες αγρότες και 41.000 (αύξηση 1,5 % σε σχέση με το προηγούμενο έτος) σε όσους συμμετέχουν σε συνεταιρισμούς.

Η καλλιεργούμενη έκταση της Ιαπωνίας συρρικνώθηκε από 6,09 εκατομμύρια εκτάρια το 1961 σε 4,33 εκατομμύρια εκτάρια το 2022, λόγω υποβάθμισης, εγκατάλειψης ή μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Η μέση έκταση ανά εκμετάλλευση είναι 3,4 εκτάρια. Οι γεωργικές ενώσεις αντιδρούν έντονα σε κάθε προσπάθεια απελευθέρωσης της αγοράς με επιχειρήματα όπως η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, η προστασία της παραδοσιακής ιαπωνικής γεωργίας και η ασφάλεια του εφοδιασμού.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η Ιαπωνία έχει άρει ορισμένα εμπόδια στην πρόσβαση στην αγορά γεωργικών προϊόντων. Παρόλο αυτά, η προστασία είναι υψηλή σε προϊόντα που θεωρούνται ευαίσθητα, όπως το ρύζι, τα λαχανικά και τα φρούτα. Οι υγειονομικοί έλεγχοι είναι πολύ αυστηροί, ιδίως στη νομοθεσία για τα πρόσθετα τροφίμων και για τα φυτοϋγειονομικά πρότυπα που αφορούν τα φρούτα και τα λαχανικά.

Δασοκομία

Τα δύο τρίτα της γης στην Ιαπωνία είναι δασικές εκτάσεις. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που ανακοίνωσε το ιαπωνικό Υπουργείο Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας (Φεβρουάριος 2020), η δασική έκταση της Ιαπωνίας ήταν 24,8 εκατομμύρια εκτάρια. Από αυτά, το 41% είναι τεχνητά δάση, δηλαδή δάση που αναπτύχθηκαν με την ανθρώπινη παρέμβαση (φυτεύτηκαν) και το 31% είναι εθνικά δάση. Η χρήση της ξυλείας για κατοικίες και άλλα κτίρια, καθώς και για την παραγωγή ενέργειας ως ξυλώδης βιομάζα, είναι ευρέως διαδεδομένη.

Το 2021 (πιο πρόσφατα στοιχεία), το ποσοστό αυτάρκειας της Ιαπωνίας σε ξύλο ήταν 41,1% , μειωμένο κατά 0,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η συνολική προσφορά ξυλείας ήταν 0,55 τρισεκατομμύρια γιεν, αυξημένη κατά 13,0% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Σύμφωνα με το Statistical Handbook of Japan, το απόθεμα δασικής καλλιέργειας της Ιαπωνίας είναι 5.242 εκατομμύρια κυβικά μέτρα από το 2017, εκ των οποίων τα 3.308 εκατομμύρια κυβικά μέτρα προέρχονται από φυτεμένα δάση. Το απόθεμα αυξήθηκε κυρίως με την αύξηση αυτού από φυτεμένα δάση σε αποψιλωμένες περιοχές αμέσως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και κατά την περίοδο της ταχείας οικονομικής ανάπτυξης. Τα εν λόγω δάση βρίσκονται σε περίοδο πλήρους αξιοποίησης ως πόροι.

Μετά το χαμηλό επίπεδο των 16,9 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων το 2002, η εγχώρια προσφορά ξυλείας παρουσιάζει ανοδική τάση, στο πλαίσιο του εμπλουτισμού των δασικών πόρων, της αυξημένης χρήσης εγχώριας ξυλείας, όπως ο ιαπωνικός κέδρος για κόντρα πλακέ, της αυξημένης χρήσης εγχώριας ξυλείας σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα ξύλου κ.λπ.

Η εξασφάλιση ενός δασικού εργατικού δυναμικού θα είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για τη δασοκομία, αλλά και για τη δημιουργία θέσεων εργασίας με βάση τους τοπικούς πόρους και την αναζωογόνηση των ορεινών χωριών με την προώθηση της μόνιμης κατοικίας. Ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολούνται σε δασικά επαγγέλματα, όπως η φροντίδα των συστάδων και η κοπή δέντρων, παρουσιάζει μακροπρόθεσμα φθίνουσα τάση και μειώθηκε περίπου κατά 7.000 εργαζόμενους (από περίπου 52.000 το 2005 σε περίπου 45.000 το 2015.)

Αλιεία

Η Ιαπωνία αντιμετωπίζει πρόβλημα λόγω του ότι η αλιευτική της παραγωγή βρίσκεται σε μακροχρόνια πτωτική τάση. Αυτό πιθανότατα οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως αλλαγές στο θαλάσσιο περιβάλλον και εντατικότερες επιχειρήσεις ξένων αλιευτικών σκαφών στα ύδατα γύρω από την Ιαπωνία. Πιστεύεται ότι υπάρχουν πολλοί αλιευτικοί πόροι των οποίων η υποβάθμιση θα μπορούσε να είχε αποτραπεί ή να μετριαστεί με μία πιο κατάλληλη διαχείριση. Η αλιευτική παραγωγή της Ιαπωνίας, αφού κορυφώθηκε το 1984, μειώθηκε γρήγορα μέχρι το 1995 περίπου και συνέχισε να μειώνεται σταδιακά στη συνέχεια. Η αλιευτική της παραγωγή το 2021 ανήλθε σε 4,17 εκατομμύρια τόνους.

Ο αριθμός των εργαζομένων στην αλιεία (αυτών ηλικίας 15 ετών και άνω που εργάστηκαν στη θάλασσα για 30 ημέρες ή περισσότερες το περασμένο έτος) συνεχίζει να μειώνεται. Τα τελευταία στοιχεία του Νοεμβρίου 2022 δείχνουν ότι ο αριθμός αυτών των εργαζομένων ήταν 123.000 άτομα, μειωμένος κατά 4,8% από το προηγούμενο έτος.

Σύμφωνα με τις Στατιστική Υπηρεσία της Ιαπωνίας, το 2022 οι εξαγωγές ψαριών έφτασαν τα 257 δισεκατομμύρια γιεν, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα αύξηση 26,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Κύριοι εξαγωγικοί προορισμοί ήταν η Κίνα, η Νότια Κορέα, η Ταϊβάν, το Χονγκ Κονγκ και η Ταϊλάνδη. Τα κυριότερα εμπορεύματα είναι ο τόνος, τα φρέσκα/ψυγμένα/κατεψυγμένα ψάρια και τα οστρακοειδή και μαλάκια. Όσον αφορά τις εισαγωγές, η Ιαπωνία εισήγαγε ποσότητα ψαριών αξίας 1,528 τρισεκατομμυρίων γιεν, αύξηση 28% από το

προηγούμενο έτος . Οι εισαγωγές αφορούν κυρίως οστρακοειδή και μαλάκια, σολομό, τόνο, γαρίδες και σουπιές.

Μεταλλευτική δραστηριότητα

Η μεταλλευτική δραστηριότητα είναι μικρή και συνίσταται κυρίως στην εκμετάλλευση κοιτασμάτων άνθρακα, χαλκού, ψευδαργύρου, χρυσού, αργύρου και μολύβδου.

Σύμφωνα με δημοσίευση της Ιαπωνικής Υπηρεσίας Φυσικών Πόρων και Ενέργειας για το οικονομικό έτος 2022, το ποσοστό ενεργειακής αυτάρκειας της Ιαπωνίας το οικονομικό έτος 2020 ήταν μόλις 11,3% (μείωση 0,8% από το οικονομικό έτος 2021), το οποίο είναι πολύ χαμηλό σε σύγκριση με άλλες εταιρείες του ΟΟΣΑ (για παράδειγμα, στις ΗΠΑ είναι 106,0%, στο Ηνωμένο Βασίλειο 76,0%, στη Γαλλία 54,9% και στη Γερμανία 34,7%). Μεγάλο μέρος της ενέργειας της Ιαπωνίας εξαρτάται από το πετρέλαιο (36,3%), τον άνθρακα (25,4%) και το υδροποιημένο φυσικό αέριο (21,5%), πράγμα που σημαίνει ότι το 83,2% της ενέργειας της Ιαπωνίας εξαρτάται από τα ορυκτά καύσιμα.

Η Ιαπωνία είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας υδροποιημένου φυσικού αερίου και ένας από τους μεγαλύτερους αγοραστές πετρελαιοειδών. Περίπου το 90% του αργού πετρελαίου εξαρτάται από τη Μέση Ανατολή. Για το υδροποιημένο φυσικό αέριο και τον άνθρακα, αν και δεν εξαρτώνται τόσο πολύ από τη Μέση Ανατολή, η Ιαπωνία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε εισαγωγές από το εξωτερικό, όπως η Ασία. Συγκεκριμένα, το οικονομικό έτος 2021, η Ιαπωνία εισήγαγε 910 εκατομμύρια βαρέλια αργού πετρελαίου. Τα στοιχεία δείχνουν ότι το 39,7% προερχόταν από τη Σαουδική Αραβία, το 34,7% από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το 8,4% από το Κουβέιτ και το 7,6% από το Κατάρ. Όσον αφορά το ΥΦΑ, η Ιαπωνία εισήγαγε 74,32 εκατ. τόνους ΥΦΑ, από χώρες όπως η Αυστραλία (35,8%), η Μαλαισία (13,6%), η Μπουρνέι (5,8%) και η PNG (4,7%). Όσον αφορά τον άνθρακα, η Ιαπωνία εισήγαγε περίπου 180 εκατομμύρια τόνους, στους οποίους το 66% ήταν από την Αυστραλία, το 12% από την Ινδονησία και το 11% από τη Ρωσία.

2.1.3.2 Ο δευτερογενής τομέας

Σύμφωνα με το τελευταίο εγχειρίδιο της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ιαπωνίας το 2022, ο δευτερογενής τομέας αντιπροσώπευε το 25,9% του ΑΕΠ το 2020. Πρόκειται για μείωση 17,2% σε σύγκριση με εκείνη του έτους 1970. Παραδοσιακά, η επιχειρηματική δομή οργάνωσης, γνωστή ως keiretsu, είναι η κυρίαρχη στην ιαπωνική βιομηχανία. Πρόκειται για επιχειρηματικούς ομίλους με διασταυρούμενες αμοιβαίες συμμετοχές μεταξύ των εταιριών τους, με αμοιβαία συμμετοχή μελών των Διοικητικών Συμβουλίων, κατά τρόπο που να δίνεται η δυνατότητα ελέγχου τους από συγκεκριμένες οικογένειες με σχετικά μικρό ποσοστό στο μετοχικό τους κεφάλαιο. Ορισμένες από τις πιο σημαντικές ομάδες είναι οι γνωστές Mitsubishi, Mitsui, Sumitomo και Marubeni.

Η μεταποίηση

Σύμφωνα με το τελευταίο εγχειρίδιο της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ιαπωνίας το 2022, η αναλογία της προστιθέμενης αξίας που παράγεται στον τομέα της μεταποίησης και του ονομαστικό ΑΕΠ είναι περίπου 20%, και ο τομέας αυτός έχει μεγάλο αντίκτυπο σε άλλους τομείς.

Τα προηγούμενα χρόνια, η μεταποιητική βιομηχανία της Ιαπωνίας αντιμετώπισε διάφορες απρόβλεπτες συνθήκες και δραστικές αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Σε αυτές περιλαμβάνονται το σοκ του Νίξον (Nixon shock) και οι δύο πετρελαϊκές κρίσεις στη δεκαετία του 1970, η ύφεση του ισχυρού γιεν μετά τη Συμφωνία Plaza στη δεκαετία του 1980, η οικονομική «φούσκα» και η ασιατική νομισματική κρίση στη δεκαετία του 1990, καθώς και η πτώχευση της μεγάλης αμερικανικής εταιρείας κινητών αξιών Lehman Brothers, η ευρωπαϊκή κρίση χρέους και ο μεγάλος σεισμός της Ανατολικής Ιαπωνίας στον 21ο αιώνα. Κάθε φορά που η μεταποιητική βιομηχανία της Ιαπωνίας αντιμετώπισε τέτοιου είδους απρόβλεπτες συνθήκες και δραστικές αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, κατάφερε να τις ξεπεράσει και να εξελιχθεί. Ωστόσο, για

να ξεπεραστεί η πρόσφατη κρίση που προκλήθηκε από το COVID-19 θα χρειαστούν ακόμη πιο ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις από ό,τι στο παρελθόν.

Το 2020 (πρόσφατα στοιχεία), υπήρχαν 181.877 παραγωγικές μονάδες (με τέσσερα ή περισσότερα άτομα) στον τομέα της μεταποίησης. Ανά κλάδο, τα «μεταποιημένα μεταλλικά προϊόντα» είχαν τις περισσότερες, με 25.094 μονάδες (αναλογία συνιστωσών 13,8%), ακολουθούμενες από τα «τρόφιμα» με 23.648 μονάδες (13,0%) και τα «μηχανήματα παραγωγής» με 18.273 μονάδες (10,0%).

Επίσης, το 2020 στη μεταποίηση απασχολούνταν 7,72 εκατομμύρια εργαζόμενοι. Στη «βιομηχανία τροφίμων» απασχολούνταν 1,14 εκατομμύρια άτομα (δηλ. το 14,7% του συνολικού αριθμού απασχολούμενων στη μεταποίηση), ακολουθούμενη από την βιομηχανία «εξοπλισμού μεταφορών» με 1,06 εκατομμύρια άτομα (δηλ. το 13,8%) και τη βιομηχανία «μηχανήματων παραγωγής» με 0,62 εκατομμύρια άτομα (δηλ. το 8,1%).

Για τη μεταποίηση και τα μεταλλεία (μέσος όρος 2015 = 100) ο δείκτης παραγωγής για το έτος 2021 ήταν 95,7, αυξημένος κατά 5,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία (2021), οι θυγατρικές μεταποιητικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό ανέρχονται περίπου σε 14.423. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια συνεχής επέκταση των δραστηριοτήτων της μεταποιητικής βιομηχανίας στο εξωτερικό και ειδικά σε Κίνα, Ινδία, Βιετνάμ και Ταϊλάνδη. Όμως, μετά την κρίση του κορωνοϊού, όταν έγιναν φανερά τα προβλήματα της εξάρτησης από την κινεζική παραγωγή, η ιαπωνική κυβέρνηση υιοθέτησε ένα πρόγραμμα διαφοροποίησης των εφοδιαστικών αλυσίδων με τη μεταφορά της παραγωγής στην Ιαπωνία ή σε χώρες της ΝΑ Ασίας.

Η Αυτοκινητοβιομηχανία

Σύμφωνα με την έκθεση που δημοσίευσε το Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας (Φεβρουάριος 2023), η αυτοκινητοβιομηχανία είναι ένας από τους βασικούς βιομηχανικούς τομείς της ιαπωνικής οικονομίας, με τις εξαγωγές αυτοκινήτων σε αξία να ανέρχονται σε 12,8 τρισεκατομμύρια γιεν και την απασχόληση στον κλάδο να ανέρχεται σε 5,49 εκατομμύρια άτομα, το 2020. Παραμένει θεμελιώδης για τη διανομή αγαθών, αντιπροσωπεύοντας το 18,6% της συνολικής αξίας των αποστολών μεταποιητικών βιομηχανιών της Ιαπωνίας το 2019 και το 40,9% της αξίας των συνδυασμένων αποστολών των βιομηχανιών μηχανημάτων.

Μετά από μείωση 11,1% στις ακαθάριστες εξαγωγές και 13,7% στις ακαθάριστες εισαγωγές το 2020, το 2021 υπήρξε αύξηση 21,5% και 24,6% για τις εξαγωγές και τις εισαγωγές αντίστοιχα. Σε όρους αξίας, οι εξαγωγές της αυτοκινητοβιομηχανίας αυξήθηκαν κατά 15,2% δηλ. σε 14,7 τρισεκατομμύρια γιεν και οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 20,3%, δηλ. σε 2,3 τρισεκατομμύρια γιεν.

Το 2020, οι πωλήσεις μηχανοκίνητων οχημάτων παρουσίασαν παρόμοια τάση κι ένας σημαντικός λόγος γι' αυτό ήταν η πανδημία COVID-19. Για παράδειγμα, όταν ανακοινώθηκε η πρώτη κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην Ιαπωνία, οι πωλήσεις μηχανοκίνητων οχημάτων σημείωσαν μείωση ρεκόρ σε σύγκριση με την ίδια περίοδο ένα χρόνο πριν. Τα επόμενα δύο χρόνια, συνέβη το ίδιο φαινόμενο και οι πωλήσεις μειώθηκαν για άλλη μια φορά το 2021, κατά 3,3% σε 4,45 εκατομμύρια μονάδες και το 2022, κατά 5,6% σε 4,2 εκατομμύρια μονάδες. Οι κυριότεροι λόγοι για αυτό ήταν, η παγκόσμια έλλειψη ημιαγωγών και οι διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού που προκάλεσε η πανδημία, η οποία με την σειρά της ανάγκασε τους κατασκευαστές να αναστείλουν ορισμένες από τις γραμμές συναρμολόγησης. Επιπλέον, η αύξηση των τιμών των αντλιών επηρέασε επίσης τη ζήτηση.

Τα στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από την Ιαπωνική Ένωση Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων και την Ιαπωνική Ένωση Ελαφρών Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών

δείχνουν ότι, οι 5 κορυφαίες μάρκες που είχαν τις υψηλότερες πωλήσεις νέων αυτοκινήτων το 2022 ήταν οι, Toyota, Suzuki, Honda, Daihatsu και Nissan.

Η Toyota, η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία στον κόσμο, είναι σήμερα η μάρκα οχημάτων με τις περισσότερες πωλήσεις στην Ιαπωνία. Για το 2022, οι πωλήσεις νέων αυτοκινήτων ανήλθαν σε 1,25 εκατομμύρια, μειωμένες κατά 12,4% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Η Suzuki είναι μια πολυδύναμη εταιρεία που κατασκευάζει αυτοκίνητα, μοτοσυκλέτες, ATV, κινητήρες και αναπηρικά αμαξίδια. Το 2022, είχε 602.721 ετήσιες πωλήσεις καινούργιων αυτοκινήτων, οι οποίες ήταν κατά 0,9% μειωμένες σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η Honda είναι ένας άλλος γίγαντας στην ιαπωνική αγορά αυτοκινήτων. Έγινε ο μεγαλύτερος κατασκευαστής μοτοσυκλετών στην Ιαπωνία τη δεκαετία του 1950. Το 2022, οι ετήσιες πωλήσεις νέων αυτοκινήτων της ακολουθούν την Toyota και τη Suzuki με 568.003 (-0,2% ετήσια μεταβολή).

Η Daihatsu είναι ένας από τους παλαιότερους κατασκευαστές κινητήρων εσωτερικής καύσης. Ιστορικά γνωστή για την κατασκευή τρίτροχων οχημάτων και οχημάτων εκτός δρόμου, σήμερα προσφέρει κυρίως μια σειρά από kei cars (η οποία είναι μια ιαπωνική κατηγορία οχημάτων αντίστοιχη με τα «αυτοκίνητα πόλης» της ΕΕ της κατηγορίας A με περιορισμένες διαστάσεις και κυβισμό κινητήρα). Το 2022 πούλησε 575.559 νέα αυτοκίνητα, δηλαδή 0,6% αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η Nissan είναι μία από τις μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες στον κόσμο, μετά την Toyota, τον όμιλο Volkswagen, τη Hyundai, τη General Motors και τη Ford. Το 2018, η Nissan ήταν ο μεγαλύτερος κατασκευαστής ηλεκτρικών οχημάτων στον κόσμο, με παγκόσμιες πωλήσεις άνω των 320.000 αμιγώς ηλεκτρικών οχημάτων. Ωστόσο, το 2022, οι ετήσιες πωλήσεις νέων αυτοκινήτων της παρέμειναν στην πέμπτη θέση, με 449.458 και μείωση 0,5% σε σχέση με το 2021

Τα ηλεκτρονικά προϊόντα

Ο κλάδος των ηλεκτρονικών προϊόντων είναι από τους σημαντικότερους της ιαπωνικής οικονομίας, δεδομένου ότι υπάρχουν εταιρείες με σημαντικό μερίδιο στη διεθνή αγορά, όπως η Sony, η Casio, η Mitsubishi Electric, η Panasonic, η Canon, η Fujitsu, η Nikon και η Yamaha.

Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες

Ο κλάδος της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών συγκαταλέγεται επίσης στους βασικούς κλάδους της ιαπωνικής οικονομίας, στους οποίους η Ιαπωνία είναι ένας από τους παγκόσμιους «παίκτες». Ορισμένες από τις σημαντικότερες ιαπωνικές εταιρείες του κλάδου είναι οι Fujitsu, NEC, Unisys, Toshiba ή IT.

Εργαλειομηχανές

Η Ιαπωνία συγκαταλέγεται μεταξύ των κορυφαίων παραγωγών εργαλειομηχανών παγκοσμίως. Σύμφωνα με την Ένωση Κατασκευαστών Εργαλειομηχανών της Ιαπωνίας, η παραγωγή εργαλειομηχανών το 2022 ανήλθε σε 1.078,8 δισεκατομμύρια γιεν, σημειώνοντας ετήσια αύξηση για δεύτερο συνεχές έτος (αύξηση 20,5%) και ξεπερνώντας το 1 τρισεκατομμύριο γιεν για πρώτη φορά σε τρία χρόνια. Η παραγωγή εργαλειομηχανών συνέχισε να αυξάνεται με βραδύτερο ρυθμό σε σύγκριση με τις παραγγελίες, καθώς η προμήθεια εξαρτημάτων συνέχισε να είναι δύσκολη λόγω της ταχείας ανάκαμψης της ζήτησης από την πανδημία Covid-19 και ο χρόνος παράδοσης αυξήθηκε. Αν και η τάση για μεγάλους χρόνους παράδοσης εξακολουθεί να υφίσταται και σήμερα, η κατάσταση των προμηθειών βελτιώνεται σταδιακά.

Ρομποτική

Ο κλάδος της ρομποτικής, είναι ακόμη ένας κλάδος, στον οποίο η Ιαπωνία είναι επίσης πρωτοπόρα παγκοσμίως. Η Ιαπωνία κατέχει την 4η θέση στην πυκνότητα εγκατάστασης ρομπότ

ανά περιοχή (1^η η Κορέα, 2^η η Σιγκαπούρη και 3^η η Γερμανία). Το 1971 ιδρύθηκε η Ιαπωνική Ένωση Ρομποτικής (Japan Robot Association), σύμφωνα με την οποία η παραγωγή χειριστών και ρομπότ από εφαρμογές το 2021 ανήλθε συνολικά σε 832 δισεκατομμύρια γιεν, σημειώνοντας αύξηση 26,4% από το προηγούμενο έτος.

Το 2015, η ιαπωνική κυβέρνηση ανέλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει στο Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας ένα ειδικό τμήμα για τη ρομποτική, με στόχο την τυποποίηση της χρήσης της τεχνολογίας σε εθνικό επίπεδο και την υποστήριξη της προαιρετικής χρήσης της ρομποτικής στην ιαπωνική βιομηχανία. Τον Ιούλιο του 2019, θέσπισε το "Σχέδιο δράσης για την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής από τα ρομπότ" με στόχο την επιτάχυνση της εφαρμογής και της δημοσίευσης βιομηχανικών ρομπότ. Η ιαπωνική βιομηχανία ρομπότ, ειδικεύεται τόσο σε βιομηχανικές εφαρμογές, τομέας στον οποίο είναι παγκόσμιος ηγέτης, όσο και σε καταναλωτικές.

Χημική βιομηχανία

Ο κλάδος της χημικής βιομηχανίας γνωρίζει ιδιαίτερη ανάπτυξη στην Ιαπωνία, με μια στροφή προς την κάθετη διαφοροποίηση και την ανάπτυξη πιο σύνθετων και καινοτόμων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Γίνονται επενδύσεις στην «Έρευνα και Τεχνολογία» (E&A - R&D), στον τομέα της κατασκευής εξαρτημάτων και υλικών για τους τομείς υψηλής τεχνολογίας (ηλεκτρονικά, αυτοκίνητα, αεροδιαστημική, ιατρική), όπως τα «τεχνολογικά πλαστικά» και οι ρητίνες υψηλής αντοχής, των οποίων η ζήτηση έχει σημειώσει αξιοσημείωτη αύξηση. Εξίσου σημαντική είναι και η παραγωγή στη βιοτεχνολογία και στη φαρμακευτική βιομηχανία.

Σύμφωνα με την έκθεση της Ένωσης Χημικών Βιομηχανιών της Ιαπωνίας που δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2023, 5 ιαπωνικές εταιρείες κατατάσσονται μεταξύ των 30 κορυφαίων χημικών εταιρειών στον κόσμο το 2020 από το περιοδικό "Chemical and Engineering News ". Αυτές είναι, Mitsubishi Chemical (θέση 8), Sumitomo Chemical (θέση 16), Toray Industries (θέση 17), Shin-Etsu Chemical (θέση 18) και Mitsui Chemicals (θέση 25).

Οι συνολικές αποστολές και το ποσό της προστιθέμενης αξίας της "χημικής βιομηχανίας συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων από πλαστικό και καουτσούκ" ανήλθαν σε 44 τρισεκατομμύρια γιεν και 18 τρισεκατομμύρια γιεν, αντίστοιχα, το 2020, κατατάσσοντας τα ως τη δεύτερη και την πρώτη κλίμακα στη μεταποιητική βιομηχανία. Ο αριθμός των εργαζομένων είναι περίπου 930.000.

Βιομηχανία τροφίμων, καπνού και ποτών

Η ιαπωνική βιομηχανία τροφίμων, καπνού και ποτών είναι από τους πλέον σημαντικούς κλάδους του τομέα της μεταποίησης. Υπάρχουν πολλές εταιρείες που ανταγωνίζονται για να κερδίσουν ένα μερίδιο στην αγορά των 126,5 εκατομμυρίων κατοίκων, ενώ η παρουσία εισαγόμενων προϊόντων γίνεται συνεχώς ισχυρότερη. Σημαντικές ιαπωνικές εταιρείες είναι, JT (Japan Tobacco), Asahi Group Holdings, Kirin Holdings, Suntory, Nipponham, Meiji, Ajinomoto, Yamazaki

Στον τομέα των αλκοολούχων ποτών υπάρχουν μεγάλοι εθνικοί παραγωγοί σάκε και μύρας, ενώ η παραγωγή κρασιού είναι ασήμαντη. Σύμφωνα με μια έκθεση που δημοσιεύθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Αμπέλου και Οίνου τον Απρίλιο του 2023, αν και η Ιαπωνία χαρακτηρίζεται ως η δεύτερη χώρα με τη μεγαλύτερη κατανάλωση κρασιού στην Ασία μετά την Κίνα, στην οποία το επίπεδο κατανάλωσης κρασιού το 2022 εκτιμάται ότι θα είναι 3,4 mhl (+2% / 2021), αυτό εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλό σε σύγκριση με την ΕΕ με εκτιμώμενη κατανάλωση κρασιού 111 mhl το 2022, αντιπροσωπεύοντας το 48% της παγκόσμιας κατανάλωσης.

Η συνολική εγχώρια παραγωγή κρασιού το 2020, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση που δημοσίευσε η Mercian, η οποία είναι ένας από τους μεγαλύτερους εισαγωγείς κρασιού στην

Ιαπωνία, ήταν 13.779κλ και αποτελούσε το 35,4% του συνολικού κρασιού που διανεμήθηκε στην αγορά. Αυτό σημαίνει ότι σχεδόν τα δύο τρίτα των κρασιών στην Ιαπωνία είναι εισαγόμενα κρασιά.

Κατασκευαστικός τομέας

Ο κατασκευαστικός κλάδος είναι απαραίτητος για την υποστήριξη της ανάπτυξης του κοινωνικού κεφαλαίου και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικοδόμηση ενός δυναμικού μέλλοντος για την Ιαπωνία, όπως μέσω της αστικής αναγέννησης και της περιφερειακής αναζωογόνησης. Παίζει επίσης εξαιρετικά σημαντικό ρόλο ως "τοπικός κηδεμόνας" στην αποκατάσταση καταστροφών, στην πρόληψη/μείωση καταστροφών, στα μέτρα αντιμετώπισης της φθοράς κ.λπ.

Σύμφωνα με το τελευταίο στατιστικό εγχειρίδιο της Ιαπωνίας 2022 της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ιαπωνίας, ο κλάδος των κατασκευών αντιπροσώπευε το 5,9% του ΑΕΠ το 2020. Οι κατασκευαστικές επενδύσεις το οικονομικό έτος 2020 ανήλθαν σε 60,9 τρισεκατομμύρια γιεν σε ονομαστικές τιμές, μειωμένες κατά 2,5% σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος. Από την ανάλυση των κατασκευαστικών επενδύσεων (σε ονομαστικές τιμές) προκύπτει ότι οι κτιριακές κατασκευές ανήλθαν σε 37,5 τρισεκατομμύρια γιεν (μείωση 6,8% σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος), ενώ τα έργα πολιτικού μηχανικού ανήλθαν σε 23,4 τρισεκατομμύρια γιεν (αύξηση 5,1%).

2.1.3.3 Ο τριτογενής τομέας

Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία του Ινστιτούτου Οικονομικών και Κοινωνικών Ερευνών του Υπουργικού Συμβουλίου, ο τριτογενής τομέας συνέβαλε κατά 73,4% στο ΑΕΠ το 2020. Το 2022, ο αριθμός των εργαζομένων στον τριτογενή τομέα ήταν 49,9 εκατομμύρια, δηλαδή περίπου το 74% των απασχολούμενων.

Από το "Japan Economic Outlook" (Ιανουάριος 2023) που δημοσίευσε ο Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου της Ιαπωνίας (JETRO), διαπιστώνουμε ότι ο δείκτης δραστηριότητας του τριτογενούς τομέα βελτιώθηκε μετά τον Μάιο του 2020, όταν ήταν ο χαμηλότερος συγκρίσιμος από το 2008, αλλά παρέμεινε σταθερός το 2021. Μπαίνοντας στο 2022, οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τη ζωή και την ψυχαγωγία, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών τουρισμού και των υπηρεσιών εστίασης και ποτών, ανακάμπτουν, ενδεχομένως ως ανάκαμψη από την πανδημία COVID-10.

Οι κυριότερες υπηρεσίες περιλαμβάνουν τις χρηματοπιστωτικές (τραπεζικές και ασφαλιστικές), το εμπόριο, τις μεταφορές και τις τηλεπικοινωνίες. Η Ιαπωνία διαθέτει μερικές από τις μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο στον τομέα των υπηρεσιών, όπως, Mitsubishi UFJ, NTT, Sumitomo Mitsui Financial, Mizuho Financial, Softbank, KDDI, Seven & I. Holdings, AEON, Marubeni, οι οποίες όμως δεν διαθέτουν την εξειδίκευση των ιαπωνικών βιομηχανικών εταιρειών.

Εμπόριο

Οι μεγάλες εταιρείες διεθνούς εμπορίου (sogo-shosha) διαδραματίζουν σημαντικό, καθώς προωθούν το εξωτερικό εμπόριο διαφόρων προϊόντων και ενεργούν ως υποστηρικτές μεγάλων επενδυτικών σχεδίων και υποδομών τόσο στη χώρα όσο και στο εξωτερικό. Μερικές από τις μεγαλύτερες εταιρείες διεθνούς εμπορίου συγκαταλέγονται μεταξύ των σημαντικότερων Ιαπώνων επενδυτών στο εξωτερικό, όπως η Mitsubishi Corp., η Marubeni Corp., η Mitsui, η Sumitomo Corp., η Itochu Corp., η Toyota Tsusho και η Sojitz. Οι εταιρείες αυτές παρέχουν οικονομική βοήθεια στις θυγατρικές τους, σε εταιρείες του ίδιου βιομηχανικού ομίλου (keiretsu) και σε συνδεδεμένες εταιρείες. Επίσης, είναι υπεύθυνες για την οργάνωση έργων εντός του ομίλου, για επενδύσεις και για την ίδρυση κοινοπραξιών και θυγατρικών στο εξωτερικό.

Οι μεσαίου μεγέθους εμπορικές εταιρείες που ειδικεύονται σε συγκεκριμένες σειρές προϊόντων είναι εξίσου σημαντικές. Στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο κυριαρχούν οι μικρές επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες είναι εξοικειωμένες με τις επιθυμίες των πελατών και τις μεταβολές στις προτιμήσεις των καταναλωτών.

Επισημαίνεται ότι η αγορά εξελίσσεται προς το «άνοιγμα» και τη δημιουργία εξειδικευμένων πολυκαταστημάτων. Επίσης η επιτυχία των ολοκληρωμένων εμπορικών κέντρων (πώληση καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών) και των πολυκαταστημάτων συνεχούς λειτουργίας, όπου τα καταστήματα λειτουργούν καθημερινά με πολύ διευρυμένα ωράρια.

Η τάση δημιουργίας μεγάλων εμπορικών εταιρειών, πολλές με ξένο κεφάλαιο και με τεχνικές διανομής διαφορετικές από τις ιαπωνικές, αποτελεί έναν από τους παράγοντες αλλαγής του ιαπωνικού συστήματος διανομής. Ωστόσο, ορισμένες ξένες αλυσίδες που επιχείρησαν να εισέλθουν στην αγορά αποσύρθηκαν τελικά επειδή δεν πέτυχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ίσως λόγω της μοναδικότητας της συμπεριφοράς των Ιαπώνων καταναλωτών (καθημερινές αγορές σε μικρές ποσότητες, προτίμηση για προϊόντα υψηλής ποιότητας και με καλή παρουσίαση κ.λπ.). Σύμφωνα με την έκθεση του 2022 που δημοσίευσε το JETRO, το ποσό των κεφαλαιακών επενδύσεων από αλλοδαπές θυγατρικές εταιρείες στην Ιαπωνία το 2019 ήταν 1,1 τρισεκατομμύρια γιεν, μειωμένο κατά 35,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, εκ του οποίου ο μη μεταποιητικός κλάδος καταλαμβάνει το ένα τρίτο του συνόλου .

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Ο τομέας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ιδίως ο τραπεζικός, μετά την κρίση του 1990 της «μεγάλης φούσκας», γνώρισε ευρεία αναδιάρθρωση και από τις σχετικές συγχωνεύσεις προέκυψαν ορισμένες από τις μεγαλύτερες τράπεζες στον κόσμο. Από τις συγχωνεύσεις αυτές, γεννήθηκαν τρία μεγάλα ιδρύματα, αν και δεν είναι τα μόνα που δραστηριοποιούνται στην αγορά: η Mitsubishi UFJ Bank (πρώην Mitsubishi, Sanwa και Tokai Bank) γνωστή ως η 6η μεγαλύτερη τράπεζα στον κόσμο με βάση το σύνολο του ενεργητικού το 2021 (3,737,31 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ), η Mizuho Bank (πρώην Daichi Kangyo, Fuji and Industrial Bank) και η Sumitomo Mitsui Banking Corporation.

Ενέργεια

Σύμφωνα με το τελευταίο εγχειρίδιο της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ιαπωνίας για το 2022, η Ιαπωνία εξαρτάται από τις εισαγωγές για το 88,8% του ενεργειακού της εφοδιασμού. Από τότε που βίωσε δύο πετρελαϊκές κρίσεις την δεκαετία του 1970, η Ιαπωνία έχει λάβει μέτρα για την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας, την εισαγωγή εναλλακτικών λύσεων αντί του πετρελαίου, όπως η πυρηνική ενέργεια, το φυσικό αέριο, ο άνθρακας κ.λπ. και την εξασφάλιση σταθερής προμήθειας πετρελαίου μέσω αποθεμάτων και άλλων μέτρων. Ως αποτέλεσμα, η εξάρτησή της από το πετρέλαιο μειώθηκε από 75,5% το οικονομικό έτος 1973 σε 40,3% το οικονομικό έτος 2010. Ωστόσο, μετά τον Μεγάλο Σεισμό της Ανατολικής Ιαπωνίας, το ποσοστό των ορυκτών καυσίμων αυξάνεται, ως υποκατάστατο της πυρηνικής ενέργειας ως καύσιμο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Το επίπεδο εξάρτησης από το πετρέλαιο, το οποίο είχε πτωτική τάση, αυξήθηκε σε 44,5% το οικονομικό έτος 2012. Ωστόσο, βρίσκεται και πάλι σε πτωτική τάση, καθώς προχωρά η μετάβαση στην ενέργεια από υδροποιημένο φυσικό αέριο και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το οικονομικό έτος 2020, η εγχώρια παροχή πρωτογενούς ενέργειας στην Ιαπωνία ήταν 17.965 petajoules, μειωμένη κατά 6,1% σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος. Η κατανομή της ήταν: 36,4% σε πετρέλαιο, 24,6% σε άνθρακα, 23,8% σε φυσικό αέριο και αέριο πόλης, 3,7% σε υδροηλεκτρική ενέργεια και 1,8% σε πυρηνική ενέργεια. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης και άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας από απόβλητα, της γεωθερμίας και της φυσικής ενέργειας (φωτοβολταϊκά, αιολική ενέργεια, ενέργεια από βιομάζα κ.λπ.).

Η κυβέρνηση εργάζεται για την οικοδόμηση μιας νέας δομής ενεργειακής προσφοράς-ζήτησης με προσανατολισμό τη σταθερή παροχή ενέργειας και τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, έχει εισαχθεί η εξοικονόμηση ενέργειας και η ανανεώσιμη ενέργεια που λαμβάνει υπόψη την υπερθέρμανση του πλανήτη και επιδιώκεται η μείωση της εξάρτησης από την πυρηνική ενέργεια.

Όπως δημοσιεύθηκε από το Γραφείο Δημοσίων Υποθέσεων του Ιαπωνικού Υπουργικού Συμβουλίου, τον Οκτώβριο του 2020, η ιαπωνική κυβέρνηση ανακοίνωσε τα σχέδιά της για την επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050. Επιπλέον, τον Απρίλιο του 2021, αύξησε τον στόχο που είχε θέσει προηγουμένως για τη μείωση των εκπομπών μέχρι το 2030 στο φιλόδοξο 46% από τα επίπεδα του 2013, ενισχύοντας τις προσπάθειές της για την επίτευξη ουδετερότητας ως προς τον άνθρακα. Η κυβέρνηση εγκαινίασε τη «Στρατηγική για την πράσινη ανάπτυξη», καθορίζοντας 14 πολλά υποσχόμενους τομείς όπως, η υπεράκτια αιολική/ηλιακή/γεωθερμική ενέργεια, το υδρογόνο, η ανακύκλωση άνθρακα κ.λπ. για την τόνωση της καινοτομίας.

Έχουν επίσης καταρτιστεί συγκεκριμένα σχέδια δράσης για καθέναν από τους 14 τομείς, προκειμένου να καταδειχθούν ρεαλιστικές διαδρομές προς την επίτευξη του στόχου τους το 2050. Για παράδειγμα, για τη βιομηχανία υδρογόνου, η στρατηγική προβλέπει διάφορα βήματα ώστε να μειωθεί η τιμή του υδρογόνου και να επεκταθεί ο όγκος της εγχώριας εισαγωγής σε 3 εκατομμύρια τόνους το 2030 και 20 εκατομμύρια τόνους το 2050.

2.1.4 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ιαπωνίας

	2019	2020	2021	2022	2023
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ. γιεν)	535.936,8	536.760,3	541.943,8	557.165,3	531.965
Μεταβολή ΑΕΠ	0,7%	0,15%	0,7%	1,3 %	- 0,7 %
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (χιλ. γιεν)	4437	4259	4380	4446	4069
Ανεργία	2,4%	2,8%	2,8%	2,6%	2,6%
Πληθωρισμός	0,48%	-0,02%	-0,3%	2,5%	3,2%
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-2,8%	-10,3%	-6,4%	-6,4%	-5.7 %
Πρωτογενές ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	3,1%	-10,4%	-6,8%	-7.47%	5.1%
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	161%	184%	256,9%	261,3%	255%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	3.6%	3,2%	2,9%	2,1%	3.58%

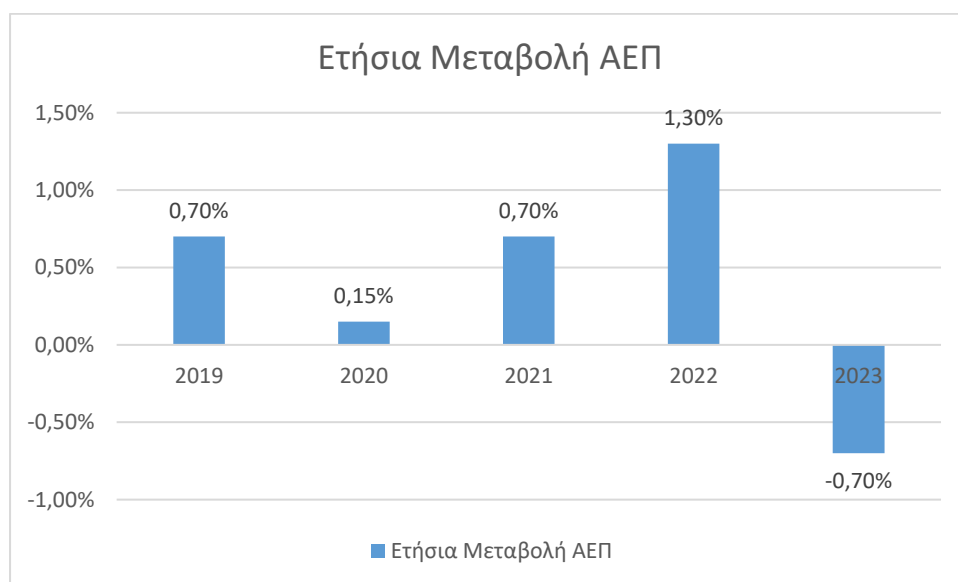
Συναλλαγματική ισοτιμία					
(ευρώ/γιεν)	122,01	121,77	129,88	138,03	151,99
(USD/γιεν)	109,010	106,775	109,754	131,454	140,53

Πηγές: Cabinet Office, Statistics Bureau of Japan, Ministry of Finance, World Bank, Bank of Japan

Το ιαπωνικό οικονομικό έτος δεν συμπίπτει με το ημερολογιακό. Αρχίζει την 1^η Απριλίου του έτους και λήγει στις 31 Μαρτίου του επόμενου.

Τα τελευταία χρόνια, ο ρυθμός ανάπτυξης της ιαπωνικής οικονομίας είχε επιβραδυνθεί από 0,7% το 2019, σε 0,15% το 2020. Από το 2021 άρχισε να ανακάμπτει δειλά φθάνοντας στο 0,7% και το 2022, στο 1,3%, για να μειωθεί κατά 0,7% το 2023.

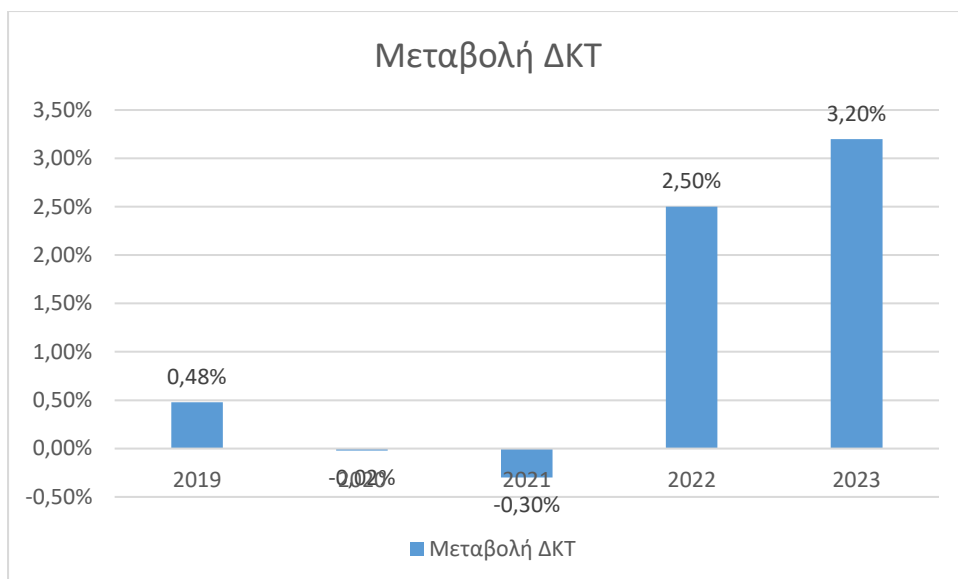
Η εξέλιξη του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Η ανεργία, παρέμεινε στο 2,6%, διατηρώντας τα πολύ χαμηλά επίπεδα. Η έλλειψη εργαζομένων είναι μία από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ιαπωνία, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και της μείωσης των γεννήσεων.

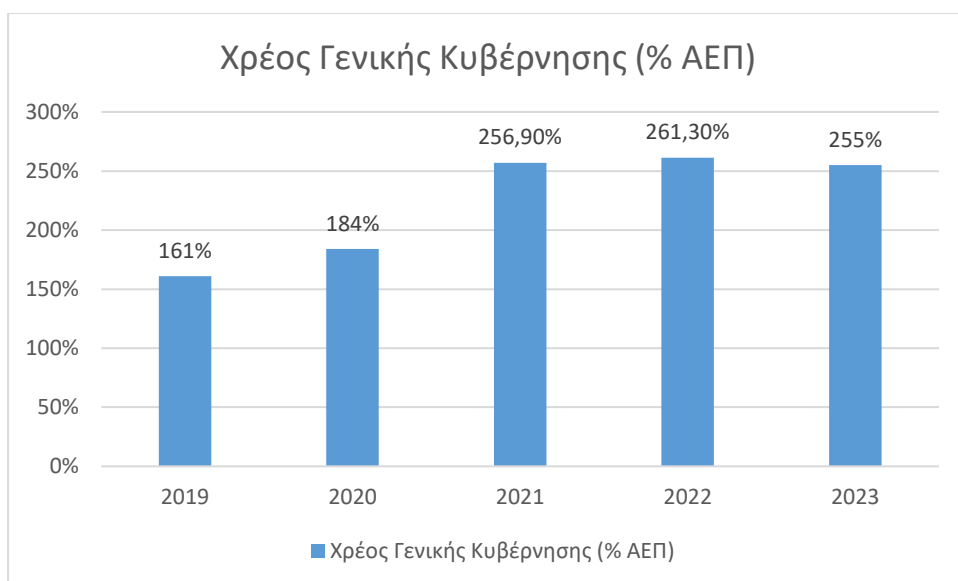
Ο πληθωρισμός, ανέκαθεν υπήρξε ένα κρίσιμο μέγεθος για την ιαπωνική οικονομία. Έως και το 2021, υπήρξε αδυναμία επίτευξης του στόχου του 2% για το ΔTK, παρά την πολιτική ποσοτικής και ποιοτικής χαλάρωσης (QQE). Μάλιστα το 2021, όπως και το 2020, σημειώθηκε αποπληθωρισμός, με τον ΔTK να ανέρχεται σε -0,3%. Το 2022 ο στόχος όχι μόνο επιτεύχθηκε, αλλά ξεπεράστηκε καθώς ο πληθωρισμός έφθασε στο 2,5% και το 2023, στο 3,2%.

Η τάση μεταβολής του ΔTK απεικονίζεται στο διάγραμμα:

Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης παρέμεινε ελλειμματικό και το 2023 διαμορφώθηκε σε -5,7%, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, έφθασε στο 255%. .

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αποτελεί κρίσιμο δείκτη για την ιαπωνική οικονομία, καθώς είναι το μεγαλύτερο στον κόσμο και ακολουθεί συνεχή ανοδική πορεία, λόγω των συνεχών πακέτων στήριξης της οικονομίας, ειδικά την περίοδο της πολιτικής των Abenomics όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

2.1.5 Εξωτερικό εμπόριο

Το 2023, τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν. Το εμπορικό ισοζύγιο εξακολουθεί να είναι ελλειμματικό, το ίδιο ισχύει και για το ισοζύγιο υπηρεσιών.

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ιαπωνίας

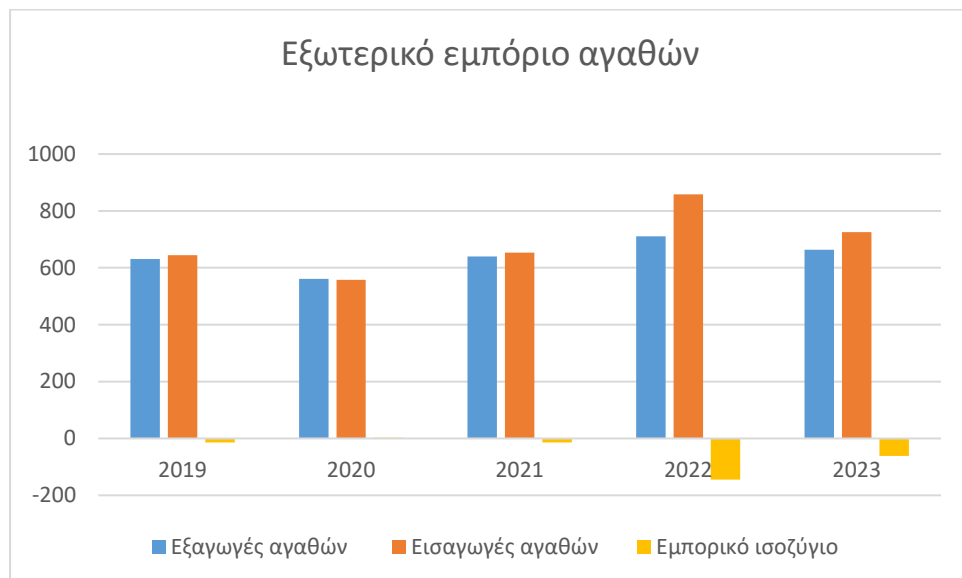
Σε δισ. ευρώ	2019	2020	2021	2022	2023

Εξαγωγές αγαθών	630,53	561,35	639,72	711,25	663,69
Εισαγωγές αγαθών	644,20	558,16	653,45	858,53	725,02
Εμπορικό ισοζύγιο	-13,67	3,19	-13,73	-144,65	-61,33
Εξαγωγές υπηρεσιών	187	144	144	162	89
Εισαγωγές υπηρεσιών	196	174	176	203	103
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-9	-30	-32	-40	-14

Πηγές: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας (www.customs.go.jp) , ΟΟΣΑ (www.oecd.org)

2.1.5.1 Εμπόριο αγαθών

Το εξωτερικό εμπόριο αγαθών απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα (σε δισ. ευρώ):

Το 2023 οι **εξαγωγές** της Ιαπωνίας ανήλθαν σε 664 δισ. ευρώ μειωμένες κατά 6,6% σε σχέση με το 2022. Τα εξαγόμενα ιαπωνικά αγαθά είναι προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, εκ των οποίων το 80% αφορούν σε υλικό μεταφορών, μέταλλα, μηχανές και προϊόντα χημικής βιομηχανίας.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μερίδιο στη συνολική αξία των ιαπωνικών εξαγωγών, καταλαμβάνει η κατηγορία «ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ», με μερίδιο της τάξεως 21,9% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εξαγωγών 145,4 δισ. ευρώ .

Ακολουθεί η κατηγορία «ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ» με ποσοστό 18% επί του συνόλου που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εξαγωγών 119,9 δισ. ευρώ.

Τρίτη σημαντικότερη κατηγορία είναι, «ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ» με μερίδιο της τάξεως 14,19% που αντιστοιχεί σε συνολική αξία εξαγωγών 94,18 δισ. ευρώ.

Οι ανωτέρω τρεις κατηγορίες αντιστοιχούν στο 54% των συνολικών εξαγωγών της Ιαπωνίας για το 2023.

Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Ιαπωνίας

	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε δισ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε δισ. ευρώ	% στο σύνολο	%
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
87 ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ	129,27	18,18	145,40	21,91	12,48%
84 ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	135,05	18,99	119,90	18,07	-11,22%
85 ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ	107,98	15,18	94,18	14,19	-12,78%
00 ΕΠΑΝΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	54,24	7,63	52,09	7,85	-3,96%

72 ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	33,26	4,68	28,18	4,25	-15,27%
39 ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	25,61	3,60	21,86	3,9	-14,64%
71 ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΠΕΤΡΕΣ Ή ΠΑΡΟΜΟΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ, ΜΕΤΑΛΛΑ ΕΠΙΣΤΡΩΜΕΝΑ ΜΕ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΛΕΣ ΑΥΤΕΣ. ΑΠΟΜΙΜΗΣΕΙΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	16,58	2,33	17,08	2,57	3,02%
29 ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	16,33	2,30	13,66	2,06	-16,35%
38 ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	13,58	1,91	11,59	1,75	-14,65%
74 ΧΑΛΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΛΚΟ	11,89	1,67	11,52	1,74	-3,11%
ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	167,47	23,55	148,23	22,33	-11,49%
ΣΥΝΟΛΟ	711,25	100,00	663,69	100,00	-6,69%

Πηγή: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας

Τα σημαντικότερα προϊόντα που εισάγει η Ιαπωνία έχουν ως εξής:

Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Ιαπωνίας

	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε δις. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε δις. ευρώ	% στο σύνολο	%
27 ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΟΡΥΚΤΑ ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΥΤΩΝ. ΑΣΦΑΛΤΩΔΕΙΣ ΥΛΕΣ. ΚΕΡΙΑ ΟΡΥΚΤΑ	244,22	28,45	179,94	24,82	-26,32%
85 ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ Ή	114,58	13,35	106,38	14,67	-7,16%

ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΥΤΩΝ					
84 ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΕΣ, ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ. ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	68,42	7,97	64,07	8,84	-6,36%
30 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	37,62	4,38	28,49	3,93	-24,27%
90 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	26,62	3,10	26,56	3,66	-0,23%
26 ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΑ, ΣΚΟΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΕΦΡΕΣ	29,35	3,42	24,37	3,36	-16,97%
87 ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ	21,12	2,46	23,01	3,17	8,95%
39 ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΥΛΕΣ	17,35	2,02	14,87	2,05	-14,29%
29 ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	17,44	2,03	14,19	1,96	-18,64%
71 ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΠΕΤΡΕΣ Ή ΠΑΡΟΜΟΙΑ, ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ, ΜΕΤΑΛΛΑ ΕΠΙΣΤΡΩΜΕΝΑ ΜΕ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΛΕΣ ΑΥΤΕΣ. ΑΠΟΜΙΜΗΣΕΙΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	19,43	2,26	13,78	1,90	-29,08%
ΛΟΙΠΑ	262,37	30,56	229,37	31,64	-12,58%
ΣΥΝΟΛΟ	858,53	100,00	725,02	100,00	-15,55%

Πηγή: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας

Οι εισαγωγές της Ιαπωνίας το 2023 ήταν μειωμένες κατά 15,5% και διαμορφώθηκαν σε 725 δισ. ευρώ.

Παρατηρούμε ότι το 24,8% των εισαγωγών αποτελείται από ορυκτά καύσιμα, οι εισαγωγές των οποίων το 2023 ήταν σχεδόν 180 δισ. ευρώ και παρουσίασαν μείωση κατά 26,3%, σε σχέση με το 2022 που είχαν αύξηση κατά 96,94%. Ακολουθούν τα ηλεκτρικά μηχανήματα και τα ηλεκτρονικά με μερίδιο στις Ιαπωνικές εισαγωγές 14,67% και ο μηχανολογικός εξοπλισμός με μερίδιο 8,8%.

Άλλα σημαντικά εισαγόμενα προϊόντα είναι τα φαρμακευτικά, τα χημικά προϊόντα, τα αυτοκίνητα, οι πολύτιμοι λίθοι και τα μαργαριτάρια, τα πλαστικά, ο ιατρικός εξοπλισμός. Στις 10 σημαντικότερες κατηγορίες προϊόντων αντιστοιχεί το 68% των εισαγωγών.

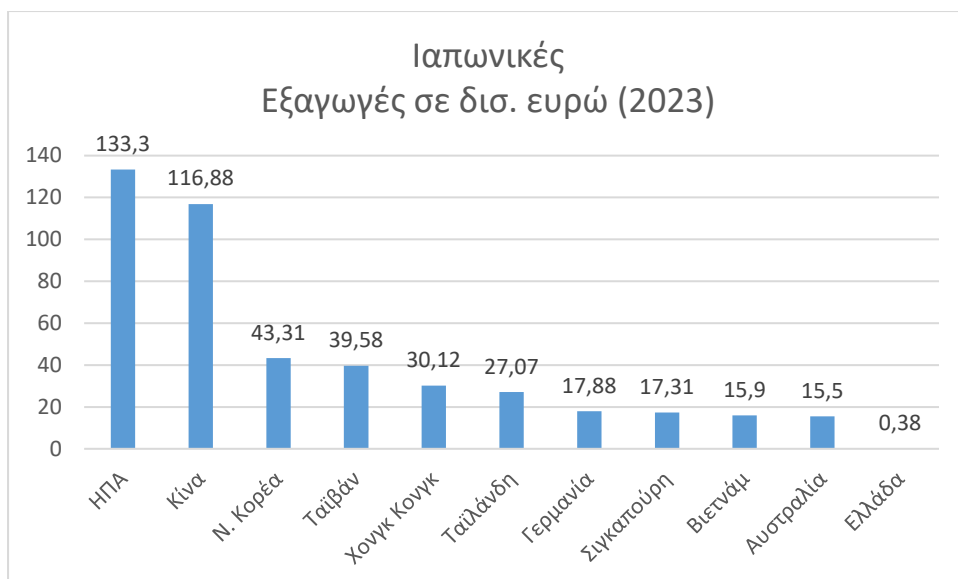
Όσον αφορά στη γεωγραφική κατανομή των ιαπωνικών εξαγωγών για το 2023, για μία ακόμη χρονιά καταγράφεται η υψηλή συγκέντρωση που χαρακτηρίζει παραδοσιακά τις ιαπωνικές εξαγωγές, με το 38% περίπου της συνολικής αξίας ιαπωνικών εξαγωγών να κατανέμεται σε δύο μόνο χώρες, την Κίνα και τις ΗΠΑ. Ακολουθούν άλλες τρεις χώρες της Νοτιανατολικής Ασίας (Ν. Κορέα, Ταϊβάν, Χονγκ Κονγκ), ενώ από τους δέκα σημαντικότερους εξαγωγικούς προορισμούς της Ιαπωνίας (68,84% του συνόλου), η Γερμανία είναι ο μόνος που δεν ανήκει στην περιοχή του Ειρηνικού.

Η Ελλάδα δεν αποτελεί σημαντικό εξαγωγικό προορισμό για την Ιαπωνία, αφού η αξία εξαγωγών για το έτος 2023, κυμάνθηκε στα 380 εκ. ευρώ, σημειώνοντας σταθερά αύξηση από 220 εκ. ευρώ το 2021 και από 180 εκ. ευρώ περίπου το 2020. Το 2023, η Ελλάδα κατέστη ο 73ος «πελάτης» της Ιαπωνίας από πλευράς μεγέθους συνολικής αξίας εξαγωγών της Ιαπωνίας, από 75η που είχε το 2022. Το μερίδιο της χώρας μας αντιστοιχεί στο 0,06% της συνολικής αξίας Ιαπωνικών εξαγωγών για το 2023, έναντι 0,05% το 2022, 0,03% το 2021, 0,04% το 2020 και 0,08% το 2019. Τα αντίστοιχα μερίδια το 2015 ήταν 0,034%, το 2016 ήταν 0,033% και το 2017 ήταν 0,034%. Η αύξηση του μεριδίου (σχεδόν διπλάσια), το έτος 2018 οφείλονταν σε συγκυριακή εξαγωγή του προϊόντος «Δεξαμενόπλοια», αξίας 23 δισ. γιέν περίπου.

Πίνακας 5: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών της Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το έτος 2023

Κατάταξη	Χώρα	Εξαγωγές σε δισ. ευρώ 2022	Εξαγωγές σε δισ. ευρώ 2023	% του συνόλου (2023)	Ετήσια Μεταβολή %
1	ΗΠΑ	132.25	133.30	20.08	0.79%
2	Κίνα	137.68	116.88	17.61	-15.11%
3	Ν. Κορέα	51.48	43.31	6.53	-15.87%
4	Ταϊβάν	49.68	39.58	5.96	-20.33%
5	Χονγκ Κονγκ	31.57	30.12	4.54	-4.59%
6	Ταϊλάνδη	30.92	27.07	4.08	-12.45%
7	Γερμανία	18.62	17.88	2.69	-3.97%
8	Σιγκαπούρη	21.26	17.31	2.61	-18.58%
9	Βιετνάμ	17.76	15.90	2.40	-10.47%
10	Αυστραλία	15.74	15.50	2.34	-1.52%
73	Ελλάδα	0.33	0.38	0.06	15.15 %
	ΣΥΝΟΛΟ	711.25	663.69	100.00	-6.69%

Πηγές: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας, <https://tradingeconomics.com/>

Ο κυριότερος προμηθευτής της Ιαπωνίας και για το έτος 2023 παραμένει η Κίνα, με αξία εισαγωγών 160,67 δις. ευρώ. Το 41% των ιαπωνικών εισαγωγών προέρχεται από τρεις χώρες, την Κίνα, τις ΗΠΑ και την Αυστραλία, ενώ σημαντικά μερίδια επί της συνολικής αξίας των Ιαπωνικών εισαγωγών κατέχουν η Ταϊβάν, η Ν. Κορέα, η Σαουδική Αραβία και τα ΗΑΕ, των οποίων οι εξαγωγές προς Ιαπωνία σημείωσαν αύξηση 90%!

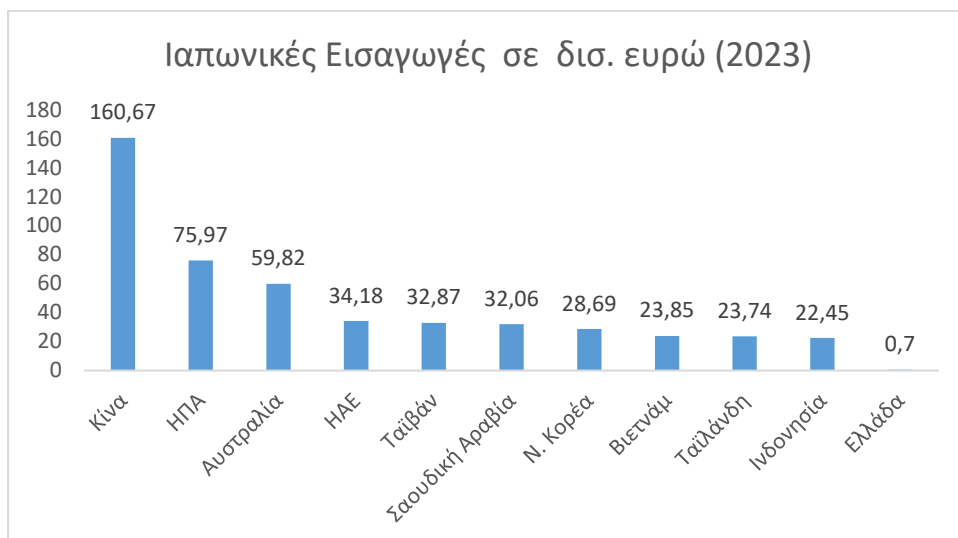
Η Ελλάδα, κατέχει ασήμαντο μερίδιο επί της συνολικής αξίας των ιαπωνικών εισαγωγών, της τάξεως του 0,10% των προμηθευτών της Ιαπωνίας, καταλαμβάνοντας την 58^η θέση, από την 61^η που είχε το 2022.

Οι σημαντικότεροι προμηθευτές της Ιαπωνίας καταγράφουν μειωμένους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής των εξαγωγών τους το 2020.

Πίνακας 6: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ιαπωνίας και η θέση της Ελλάδας το 2023

Κατάταξη	Χώρα	Εισαγωγές σε δις. ευρώ 2022	Εισαγωγές σε δις. ευρώ 2023	Μερίδιο % του συνόλου	Ετήσια Μεταβολή %
1	Κίνα	180.03	160.67	22.16	-10.75%
2	ΗΠΑ	85.19	75.97	10.48	-10.82%
3	Αυστραλία	84.20	59.82	8.25	-28.95%
4	ΗΑΕ	43.99	34.18	4.71	-22.30%
5	Ταϊβάν	37.02	32.87	4.53	-11.21%
6	Σαουδική Αραβία	40.91	32.06	4.42	-21.63%
7	Ν. Κορέα	32.00	28.69	3.96	-10.34%
8	Βιετνάμ	25.21	23.85	3.29	-5.39%
9	Ταϊλάνδη	25.38	23.74	3.28	-6.46%
10	Ινδονησία	27.33	22.45	3.10	-17.86%
58	Ελλάδα	0.72	0.70	0.10	-2.78%
	ΣΥΝΟΛΟ	858.53	725.02	100.00	-15.55%

Πηγές: Γενική Αρχή Τελωνείων Ιαπωνίας, <https://tradingeconomics.com/>

2.1.5.2 Εμπόριο Υπηρεσιών

Το ισοζύγιο υπηρεσιών είναι σταθερά ελλειμματικό για την Ιαπωνία. Βασικοί τομείς εσόδων για τη χώρα είναι τα πνευματικά δικαιώματα, οι μεταφορές και οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες, οι οποίες είναι οι μόνες που το 2023 σημείωσαν αύξηση και μάλιστα της τάξης του 70%, λόγω της ανάκαμψης του τουρισμού μετά την εποχή της πανδημίας.

	2019	2020	2021	2022	2023
Εξαγωγές υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	187.178	143.669	143.620	162.296	89.337
Εισαγωγές υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	196.047	173.667	176.201	202.546	103.005
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	-8.869	-29.998	-32.581	-40.250	-13.668

Πηγή: ΟΟΣΑ

Πίνακας 7: Εισπράξεις Ιαπωνίας ανά τομέα

Υπηρεσίες	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
Πνευματικά δικαιώματα	43.591	26,8	21.819	24,4	-49,9
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	8.801	14,1	14.986	16,8	70,2
Μεταφορές	28.139	17,3	13.154	14,7	-53,3
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	11.371	7	6.363	7,1	-44

Τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες πληροφορικής	10.626	6,5	5.021	5,6	-52,7
Κατασκευές	6.921	4,3	2.849	3,2	-58,8
Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	2.016	1,2	1.027	1,14	-49
Υπηρεσίες μεταποίησης	1.430	0,9	716	0,8	-49,9
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	1.243	0,8	617	0,7	-50
ΣΥΝΟΛΟ	162.296	100	89.337	100	-44,9

Πηγή: ΟΟΣΑ

Οι εισαγωγές υπηρεσιών της Ιαπωνίας αφορούν κατά κύριο λόγο στους τομείς των μεταφορών, των πνευματικών δικαιωμάτων και των τηλεπικοινωνιών και υπηρεσιών πληροφορικής που από κοινού απαρτίζουν το 38,3% επί του συνόλου για το 2023. Όπως και στις εισπράξεις, οι πληρωμές για υπηρεσίες το 2023 σημείωσαν μείωση της τάξης του 49% .

Πίνακας 8: Πληρωμές Ιαπωνίας ανά τομέα

Υπηρεσίες	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
Μεταφορές	34.853	17,2	15.385	14,9	-55,8
Πνευματικά δικαιώματα	26.473	13	13.296	12,9	-49,7
Τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες πληροφορικής	21.487	10,6	10.789	10,5	-49,7
Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	12.417	6,1	8.085	7,8	-34,8
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	4.899	2,4	4.627	4,5	-5,5
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	9.019	4,5	4.270	4,1	-52,7
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	5.565	2,7	3.036	2,9	-45,4
Κατασκευές	5.284	2,6	2.594	2,5	-50,9
Υπηρεσίες μεταποίησης	4.618	2,3	2.117	2	-54,2
ΣΥΝΟΛΟ	202.546	100	103.005	100	-49

Πηγή: ΟΟΣΑ

Οι σημαντικότερες εισπράξεις από υπηρεσίες προέρχονται από τις ΗΠΑ, το ΗΒ, την Κίνα, τη Σιγκαπούρη, που από κοινού αποτελούν το 50 % του συνόλου για το 2023 και το 44,7% για το 2022.

Πίνακας 9: Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών της Ιαπωνίας

ΧΩΡΑ	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
ΗΠΑ	44.655	27,5	23.926	26,8	-46,4
ΗΒ	14.342	8,8	7.618	8,5	-46,9
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	13.518	8,3	6.993	7,8	-48,2
ΚΙΝΑ	13.016	8	6.525	7,3	-49,9
Ν. ΚΟΡΕΑ	4.725	2,9	3.888	4,4	-17,7
ΤΑΥΛΑΝΔΗ	5.705	3,5	3.369	3,8	-40,9
ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	5.405	3,3	3.273	3,7	-39,4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4.562	2,8	2.389	2,7	-47,6
ΣΥΝΟΛΟ	162.296	100	89.337	100	-44,9

Πηγή: ΟΟΣΑ

Το 2023, οι σημαντικότερες πληρωμές της Ιαπωνίας για υπηρεσίες γίνονται προς τις ΗΠΑ (30% επί του συνόλου) και ακολουθούν η Σιγκαπούρη, το ΗΒ, η Κίνα, η Γερμανία και η Ν. Κορέα.

Πίνακας 10: Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ιαπωνίας

ΧΩΡΑ	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
ΗΠΑ	60.111	29,6	31.049	30	-48,3
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	25.627	12,7	12.967	12,6	-49,4
ΗΒ	12.860	6,3	6.638	6,4	-48,4
ΚΙΝΑ	11.236	5,5	5.122	4,9	-54,4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6.804	3,3	3.533	3,4	-48
Ν. ΚΟΡΕΑ	5.440	2,7	2.877	2,8	-47
ΣΥΝΟΛΟ	202.546	100	103.005	100	-49

Πηγή: ΟΟΣΑ

2.1.6 Επενδύσεις

Η ροή των ΞΑΕ προς την Ιαπωνία παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με τα περισσότερα ανεπτυγμένα κράτη. Οι εισροές είναι σχετικά ασταθείς, λόγω των αποεπενδύσεων.

Το 2015, οι ΞΑΕ ήταν μόλις \$ 5.253 εκ., λόγω σημαντικών αποεπενδύσεων από χώρες που παραδοσιακά επενδύουν στην Ιαπωνία. Συγκεκριμένα, υπήρξε αποεπένδυση από τις Νήσους Κέιμαν (\$ 2.313 εκ.), το ΗΒ (\$ 1527 εκ.) και τη Γερμανία (\$ 3.394 εκ.).

Το 2016, υπήρξε αλματώδης αύξηση των ΞΑΕ κατά 679%. Να σημειωθεί ότι εκείνη τη χρονιά έλαβε χώρα η μεγαλύτερη συμφωνία εξαγοράς της Ιαπωνίας, όταν η εταιρεία Vinci Airports, γαλλικών συμφερόντων, απέκτησε τα δικαιώματα διαχείρισης του Διεθνούς Αερολιμένα της Οσάκα, καθώς επίσης η εξαγορά από την Takeda Pharmaceutical του Shire, αξίας \$ 62 εκατ. .

Ακολούθησε μείωση 54% το 2017, αύξηση κατά 31% το 2018, 51% το 2019 , μείωση 72% το 2020, αύξηση 140% το 2021 και 37,2% το 2022 και μείωση κατά 57,9% το 2023.

Σε ό,τι αφορά τις άμεσες επενδύσεις της Ιαπωνίας στο εξωτερικό, το 2017 και το 2018 σημείωσαν μείωση κατά 2,7% και 8,8% αντίστοιχα, το 2019 αυξήθηκαν σημαντικά κατά 57%, το 2020 μειώθηκαν πάλι κατά 53% , το 2021 αυξήθηκαν κατά 26,8% και το 2022 μειώθηκαν κατά 16,4%, για να αυξηθούν κατά 3,7%, το 2023.

Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς την Ιαπωνία

Αξία σε εκ. \$	2019	2020	2021	2022	2023
ΞΑΕ (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	37.175	10.253	34.660	47.565	19.991
Άμεσες επενδύσεις της Ιαπωνίας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	248.675	115.697	209.891	175.557	182.078

Πηγή: JETRO

Παραδοσιακά, τα τελευταία χρόνια, οι μεγαλύτερες εισροές ΞΑΕ προς την Ιαπωνία προήλθαν από τις ΗΠΑ, το ΗΒ και την Σιγκαπούρη.

Πίνακας 12: Επενδύσεις προς την Ιαπωνία, σε εκ. \$ USD, κυριότερες χώρες προέλευσης

Κατάταξη	Χώρα	2019	Χώρα	2020	Χώρα	2021	Χώρα	2022	Χώρα	2023
1	ΗΠΑ	14.423	ΗΠΑ	7.542	Χονγκ Κονγκ	12.354	ΗΠΑ	9.714	Σιγκαπούρη	5.804
2	Γαλλία	2.958	Σιγκαπούρη	2.886	ΗΠΑ	8.474	ΗΒ	8.763	ΗΠΑ	3.795
3	ΗΒ	2.954	Γαλλία	1503	Σιγκαπούρη	5.918	Σιγκαπούρη	7.234	Γαλλία	2.762
4	Νήσοι Κέιμαν	2.202	Ταϊβάν	721	Νήσοι Κέιμαν	4.408	Νήσοι Κέιμαν	5.315	ΗΒ	2.487

5	Χονγκ Κονγκ	2.091	Ουγγαρία	423	Αυστραλία	2.767	Καναδάς	4.529	Ταϊβάν	1.918
6	Κίνα	1.911	Κίνα	390	Γερμανία	1.746	Χονγκ Κονγκ	2.601	Χονγκ Κονγκ	1.573
7	Σιγκαπούρη	1.452	Κορέα	362	Ν. Κορέα	1.260	Ελβετία	2.299	Κίνα	1.240
8	Λουξεμβ.	1.386	Ολλανδία	271	Κίνα	813	Γερμανία	1.560	Ν. Κορέα	915
9	Ταϊβάν	1.164	Νορβηγία	254	Καναδάς	466	Αυστραλία	1.540	Νήσοι Κέιμαν	852
10	Ταϊλάνδη	1.044	Χονγκ Κονγκ	219	Βέλγιο	246	Ταϊβάν	1.459	Λουξεμβ.	409
		37.175		10.253		24.642		47.565		19.991

Πηγή: JETRO

Διαχρονικά, οι ΞΑΕ προσανατολίζονται κυρίως προς τα ηλεκτρικά μηχανήματα, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και την ασφάλιση, τα χημικά και τα φαρμακευτικά προϊόντα, την παραγωγή εξοπλισμού μεταφορών.

Το 2023, οι σημαντικότερες επενδύσεις ήταν στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (24,9%) και των ηλεκτρικών μηχανημάτων (16,4%) και των χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων (16,4%). Αξιοσημείωτο ότι, το 2023 δεν υπήρξαν αποεπενδύσεις.

Πίνακας 13: ΞΑΕ ανά κλάδο (αξία σε εκ. \$ USD)

	2019	2020	2021	2022	2023
Τρόφιμα	559	-254	-607	26	204
Υφάσματα	30	37	56	88	60
Εύλο, χαρτοπολτός	15	10	80	16	11
Χημικά/Φάρμακα	3.081	-2.086	13.400	2.689	3.512
Πετρέλαιο	- 805	72	47	-141	2
Καουτσούκ / δέρμα	-	-6	-7	1	15
Γυαλί και πέτρα	- 86	227	-46	115	119
Σίδηρος και άλλα μέταλλα	100	33	93	2.815	3
Γενικά Μηχανήματα	- 617	238	125	558	317
Ηλεκτρικά Μηχανήματα	3.557	304	2.141	3.843	3.513
Εξοπλισμός μεταφοράς	3.498	1.865	-2.999	2.360	1.822
Μηχανήματα ακριβείας	- 114	-29	52	47	1.728
Γεωργία/δασοκομία	7	3	3	4	3
Αλιεία	9	12	10	23	19
Ορυκτά	39	14	49	18	77
Κατασκευές	245	-7	89	-39	114
Μεταφορές	156	240	444	5.560	1.406
Τηλεπικοινωνίες	- 1.327	-417	3.867	2.430	303
Χονδρικό /Λιανικό εμπόριο	- 4.482	-3.750	-2.188	475	3.128

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες /Ασφάλιση	8.142	11.655	8.467	8.866	5.334
Κτηματομεσιτικά	320	-184	-699	-30	210
Υπηρεσίες	1.182	1.826	558	1.275	36
Σύνολο	14.552	9.803	23.542	32.538	21.435

Πηγή: JETRO

Σημείωση 1: Το «Σύνολο» δεν περιλαμβάνει όλες τις ΞΑΕ , αλλά εκείνες στους βασικότερους κλάδους. Για τον λόγο αυτό, τα ποσά του «Συνόλου» δεν συμπίπτουν με τις συνολικές ΞΑΕ (βλ. πίνακα 11).

Σημείωση 2: τα αρνητικά ποσά, αφορούν αποεπενδύσεις.

Οι ιαπωνικές επενδύσεις κατευθύνονται κυρίως στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού (Κίνα, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη, Βιετνάμ Νήσοι Κέιμαν, ΗΠΑ, Αυστραλία). Οι ΗΠΑ, με εξαίρεση το 2018, βρίσκονται σταθερά στην πρώτη θέση, καταλαμβάνοντας το 25%-35% του συνόλου των ιαπωνικών επενδύσεων στο εξωτερικό. Από ευρωπαϊκές χώρες, σταθερά στις πρώτες θέσεις βρισκόταν το ΗΒ, ενώ το 2019, οι ροές των ιαπωνικών άμεσων επενδύσεων προς αυτό μειώθηκαν κατά 71% , το 2020 υπήρξαν αποεπενδύσεις ύψους \$ 27.231 εκ., το 2021 υπήρξαν επενδύσεις ύψους \$ 14.933 εκ. , το 2022 μειώθηκαν κατά 51% και το 2023 αυξήθηκαν κατά σχεδόν 80%. Άλλες ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες η Ιαπωνία επενδύει σταθερά τα τελευταία χρόνια είναι, το Λουξεμβούργο, η Γερμανία, η Ολλανδία και η Ελβετία.

Πίνακας 14: Επενδύσεις Ιαπωνίας, σε εκ. \$ USD, κυριότερες χώρες προορισμού

Κατάταξη	Χώρα	2019	Χώρα	2020	Χώρα	2021	Χώρα	2022	Χώρα	2023
1	ΗΠΑ	48.269	ΗΠΑ	35.533	ΗΠΑ	62.094	ΗΠΑ	61.025	ΗΠΑ	64.954
2	Ελβετία	37.529	Λουξεμβ.	24.614	Σιγκαπούρη	18.011	Αυστραλία	10.095	Αυστραλία	16.497
3	Σιγκαπούρη	15.671	Αυστραλία	17.643	ΗΒ	14.933	Κίνα	9.185	ΗΒ	13.040
4	Κίνα	14.371	Ολλανδία	13.995	Κίνα	10.020	Ολλανδία	7.550	Σιγκαπούρη	7.923
5	Γερμανία	12.879	Ελβετία	11.291	Λουξεμβ.	9.912	ΗΒ	7.263	Ολλανδία	7.872
6	Αυστραλία	11.308	Κίνα	10.345	Γερμανία	7.088	Ταϊλάνδη	6.242	Ινδία	5.038
7	Ινδονησία	8.391	Σιγκαπούρη	6.320	Χονγκ Κονγκ	4.804	Νήσοι Κέιμαν	6.003	Γερμανία	4.466
8	ΗΒ	5.799	Νήσοι Κέιμαν	6.120	Βιετνάμ	3.748	Σιγκαπούρη	5.775	Βιετνάμ	4.146
9	Ταϊλάνδη	5.133	Βερμούδες νήσοι	4.263	Ταϊλάνδη	2.951	Γερμανία	5.050	Κίνα	3.822
10	Ινδία	5.074	Ταϊλάνδη	3.515	Ινδία	2.699	Ελβετία	5.021	Καναδάς	3.718
		248.675		115.697		146.721		175.557		182.078

Πηγή JETRO

Οι ιαπωνικές επενδύσεις στο εξωτερικό προσανατολίζονται σταθερά στους κλάδους, των ηλεκτρικών μηχανημάτων και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ο κλάδος του χονδρικού και λιανικού εμπορίου προσέλκυε σταθερά τις ιαπωνικές επενδύσεις, μάλιστα το 2019 είχε σημειώσει αύξηση 312%, ωστόσο το 2020 οι ιαπωνικές επενδύσεις προς αυτόν μειώθηκαν κατά 79% για να

αυξηθούν πάλι το 2021, 182% και το 2023 κατά 29,3%, απαρτίζοντας το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου (20,8%). Οι ιαπωνικές επενδύσεις στον κλάδο των χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων το 2019 σημείωσαν αύξηση της τάξης του 189%, το 2020 μειώθηκαν κατά 74% , το 2021 κατά 6% και το 2022 κατά 5,9%, για να αυξηθούν πάλι το 2023 κατά 97,7%, απαρτίζοντας το 10,3% του συνόλου των ιαπωνικών επενδύσεων.

Είναι αξιοσημείωτο ότι υπήρξαν ιαπωνικές επενδύσεις στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, έως και το 2018, με αυξανόμενο ρυθμό. Το 2019 υπήρξε κάθετη μείωση της τάξης του 91% και το 2020 σημειώθηκαν αποεπενδύσεις ύψους \$ 23.677 εκ. . Το 2021 σημειώθηκαν εκ νέου επενδύσεις ύψους \$ 8.539 εκ. και το 2022 αυξήθηκαν κατά 22%, για να σημειώσουν εν νέου μείωση το 2023, κατά 50%.

Πίνακας 15: Ιαπωνικές επενδύσεις στο εξωτερικό ανά κλάδο (αξία σε εκ. \$ USD)

	2019	2020	2021	2022	2023
Τρόφιμα	5.463	15.799	3.279	2.448	9.063
Υφάσματα	779	438	238	497	596
Ξύλο, χαρτοπολτός	1.440	2.885	463	1.394	1.693
Χημικά/Φάρμακα	41.735	10.702	10.032	9.576	18.930
Πετρέλαιο	391	316	210	332	285
Καουτσούκ / δέρμα	2.925	1.637	-422	997	4.239
Γυαλί και πέτρα	2.197	2.172	252	1.721	933
Σίδηρος και άλλα μέταλλα	4.908	1.601	1.252	4.491	4.637
Γενικά Μηχανήματα	6.918	-1.719	5.474	8.756	5.879
Ηλεκτρικά Μηχανήματα	14.245	16.564	13.231	7.329	7.301
Εξοπλισμός μεταφοράς	20.911	19.400	1.327	9.538	7.364
Μηχανήματα ακριβείας	2.908	1.482	1.276	2.492	1.263
Γεωργία/δασοκομία	59	392	325	510	310
Αλιεία	54	28	-50	79	38
Ορυκτά	9.498	7.695	78	10.093	16.516
Κατασκευές	1.553	1.740	753	783	1.802
Μεταφορές	2.451	2.082	1.252	3.593	3.332
Τηλεπικοινωνίες	3.674	-23.677	8.539	11.724	5.845
Χονδρικό /Λιανικό εμπόριο	54.493	11.364	32.033	29.649	38.322
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες /Ασφάλιση	33.251	37.210	53.359	35.858	29.432
Κτηματομεσιτικά	10.906	2.725	3.440	3.651	9.257
Υπηρεσίες	-1.032	5.223	2.499	9.811	7.750
Σύνολο	226.647	116.059	138.840	161.615	184.037

Πηγή: JETRO

Σημείωση 1: Το «Σύνολο» δεν περιλαμβάνει όλες τις ι/επενδύσεις στο εξωτερικό , αλλά εκείνες στους βασικότερους κλάδους . Για τον λόγο αυτό, τα ποσά του «Συνόλου» δεν συμπίπτουν με εκείνα του πίνακα 11.

Σημείωση 2: τα αρνητικά ποσά, αφορούν αποεπενδύσεις.

2.2 Στοιχεία της οικονομίας των επαρχιών της Ιαπωνίας

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία (Cabinet Office, 2018), την μεγαλύτερη συμβολή στο ΑΕΠ της Ιαπωνίας έχει ο περιοχή Kanto, στην οποία ανήκει το Τόκυο, σε ποσοστό 43,5% και ακολουθούν οι περιοχές Chubu (16,5%) και Kinki (1%).

Πίνακας 16: ΑΕΠ (αξία σε εκ. γιεν) ανά νομό

Περιοχές	2014	2015	2016	2017	2018
Kanto	216.547.679	222.881.073	224.342.193	229.230.839	231.661.410
- <u>Tokyo</u>	101.827.444	103.804.735	104.470.026	105.964.694	107.041.763
Chubu	82.138.151	84.468.192	84.696.942	86.078.780	87.784.372
- <u>Aichi</u>	38.468.638	39.529.658	39.409.405	40.275.543	40.937.229
Kinki	81.348.433	83.394.173	84.129.212	85.771.294	86.133.949
- <u>Osaka</u>	38.163.388	39.018.086	38.994.994	39.952.558	40.195.600
Hokkaido and Tohoku	60.268.565	61.703.059	62.041.080	62.752.840	63.103.191
Kyushu	47.711.731	49.348.752	50.190.843	51.427.913	52.134.140
Chugoku	28.854.854	29.808.889	30.098.103	30.336.412	30.333.813
Shikoku	13.826.501	14.145.167	14.367.818	14.480.481	14.435.630
ΑΕΠ Ιαπωνίας	530.695.914	545.749.305	549.866.191	530.897.500	532.363.200

Πηγή: Cabinet Office

Το μεγαλύτερο μερίδιο της παραγωγής όλων των περιοχών καταλαμβάνει ο τριτογενής τομέας και ειδικότερα:

- 75% στο Kanto, με βασικότερους κλάδους τα κτηματομεσιτικά (28.247.025 εκ.γιεν), το χονδρικό (32.723.857 εκ.γιεν) και το λιανικό (22.497.687 εκ.γιεν) εμπόριο, τις υπηρεσίες ακινήτων (28.599.824 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (23.064.235 εκ.γιεν) και τις υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων και έρευνας και τεχνολογίας (21.049.981 εκ.γιεν).
- 58% στο Chubu, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (8.852.102 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (8.243.168 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (7.249.751 εκ.γιεν). Ωστόσο στο Chubu, ο δευτερογενής τομέας είναι εξίσου σημαντικός αφού καταλαμβάνει το 41% της συνολικής παραγωγής, με σημαντικότερο όλων, τον κλάδο του εξοπλισμού μεταφοράς (10.931.594 εκ.γιεν).
- 72% στο Kinki, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (10.905.711 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (10.192.610 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (8.671.509 εκ.γιεν), τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (7.105.385 εκ.γιεν) και τις υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρήσεων και έρευνας και τεχνολογίας (6.204.718 εκ.γιεν).
- 72% στο Hokkaido and Tohoku, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (7.250.521 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (7.223.217 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (6.566.255 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (5.685.766 εκ.γιεν).
- 74% στο Kyushu, με βασικότερους κλάδους το χονδρικό (5.989.636 εκ.γιεν) και το λιανικό (3.149.103 εκ.γιεν) εμπόριο, τις υπηρεσίες ακινήτων (5.265.589 εκ.γιεν) και

ενοικίασης κατοικίας (4.619.379 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (5.357.144 εκ.γιεν).

- 65% στο Chugoku, με βασικότερους κλάδους τις υπηρεσίες ακινήτων (2.907.876 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (2.610.967 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (2.654.499 εκ.γιεν).
- 69% στο Shikoku, με βασικότερους κλάδους το χονδρεμπόριο (1.508.573 εκ.γιεν), τις υπηρεσίες ακινήτων (1.423.807 εκ.γιεν) και ενοικίασης κατοικίας (1.280.892 εκ.γιεν) και τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (1.472.823 εκ.γιεν).

Πίνακας 17: ΑΕΠ ανά τομέα (αξία σε εκ. γιεν) και % συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ										
Περιοχές	2014		2015		2016		2017		2018	
	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π
1.Kanto	1.030.213	0,48	1.171.778	0,53	1.297.122	0,58	1.290.100	0,56	1.230.196	0,53
<u>Tokyo</u>	45.081	0,04	45.829	0,04	45.661	0,04	44.832	0,04	42.458	0,04
2.Chubu	523.659	0,64	583.350	0,69	630.228	0,75	640.803	0,74	604.757	0,68
<u>Aichi</u>	155.129	0,41	169.843	0,43	185.072	0,47	194.549	0,48	178.209	0,43
3.Kinki	261.607	0,33	297.260	0,36	328.766	0,39	332.502	0,38	319.681	0,37
<u>Osaka</u>	18.037	0,05	20.652	0,05	22.067	0,06	22.625	0,06	21.683	0,05
4.Hokkaido and Tohoku	1.616.170	2,70	1.820.160	2,96	1.941.397	3,14	2.002.430	3,19	1.937.173	3,06
5.Kyushu	1.076.671	2,28	1.155.448	2,36	1.267.099	2,53	1.284.699	2,49	1.243.566	2,38
6.Chugoku	249.347	0,87	281.201	0,95	313.228	1,04	314.051	1,03	301.226	0,99
7.Shikoku	266.224	1,94	306.124	2,17	329.051	2,29	330.481	2,28	329.343	2,28
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ										
Περιοχές	2014		2015		2016		2017		2018	
	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π
1.Kanto	48.022.138	22	50.787.854	23	51.525.690	23	54.740.556	24	54.813.077	24
<u>Tokyo</u>	14.075.501	14	14.562.442	14	15.020.724	14	15.591.452	15	15.508.175	14
2.Chubu	32.831.975	40	34.256.842	41	34.460.049	41	34.966.408	41	36.099.917	41

<u>Aichi</u>	15.941.559	42	16.665.932	42	16.522.183	42	16.903.593	42	17.306.004	42
3.Kinki	21.267.822	27	21.688.933	26	22.207.272	27	22.826.324	27	23.170.148	27
<u>Osaka</u>	7.982.529	21	8.173.601	21	8.085.735	21	8.534.118	21	8.556.068	21
4.Hokkaido and Tohoku	15.051.429	25	15.597.182	25	15.825.479	26	15.854.398	25	15.711.649	25
5.Kyushu	10.254.937	22	10.856.950	22	11.157.715	22	11.901.728	23	12.241.648	23
6.Chugoku	9.302.359	33	9.943.462	34	10.111.353	34	10.340.747	34	10.253.597	34
7.Shikoku	3.717.509	27	3.849.473	27	4.002.267	28	4.137.151	29	4.054.931	28
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ										
Περιοχές	2014		2015		2016		2017		2018	
	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π	Συνολική αξία σε εκ. γιεν	% ΑΕ Π
1.Kanto	166.431.519	77	169.826.919	77	170.825.058	76	172.332.193	75	174.712.268	75
<u>Tokyo</u>	87.449.904	86	89.077.349	86	89.304.378	86	90.208.276	85	91.396.210	85
2.Chubu	48.128.837	59	49.164.831	59	49.405.121	58	50.162.672	58	50.683.150	58
<u>Aichi</u>	22.084.048	58	22.514.305	57	22.624.338	58	23.064.588	57	23.302.345	57
3.Kinki	58.524.308	73	60.307.827	73	60.755.799	73	61.674.073	72	61.670.726	72
<u>Osaka</u>	29.261.209	79	30.055.451	79	30.254.720	79	30.689.192	77	30.916.395	77
4.Hokkaido and Tohoku	43.219.815	72	43.997.602	72	44.098.648	71	44.652.626	71	45.168.811	72
5.Kyushu	35.984.756	76	37.040.920	76	37.568.440	75	38.000.752	74	38.382.417	74
6.Chugoku	19.046.038	67	19.382.761	65	19.551.874	65	19.540.595	64	19.636.725	65
7.Shikoku	9.763.013	71	9.937.068	71	10.021.585	70	9.980.711	69	10.024.215	69

Πηγή: Cabinet Office

2.3 Οικονομικές προβλέψεις έτους 2024

Σύμφωνα με την τελευταία οικονομική επισκόπηση του ΟΟΣΑ για την Ιαπωνία (Ιανουάριος 2024), το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,9% το 2023 και θα συνεχίσει να αυξάνεται σταθερά κατά 1,0%

το 2024 και 1,1% το 2025, κυρίως λόγω της εγχώριας ζήτησης, καθώς η παγκόσμια αβεβαιότητα επιβαρύνει την εξωτερική ζήτηση. Ο πληθωρισμός των τιμών καταναλωτή αναμένεται να μειωθεί σιγά-σιγά στο 2,6% το 2024, από 3,2% το 2023, και να σταθεροποιηθεί στο 2% το 2025, καθώς οι κρατικές επιδοτήσεις θα σταματήσουν και η αύξηση των μισθών θα κερδίσει έδαφος. Το ισχυρό αποτέλεσμα των τελευταίων μισθολογικών διαπραγματεύσεων, το υψηλότερο των τελευταίων τριών δεκαετιών, δείχνει προς έναν ενάρετο κύκλο όπου η άνοδος των τιμών συμβάλλει στην αύξηση των μισθών και της κατανάλωσης, σταθεροποιώντας τον πληθωρισμό κοντά στον επίσημο στόχο του 2%.

Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος έφθασε σε πρωτοφανές επίπεδο 245% του ΑΕΠ το 2022 στο πλαίσιο της ευρείας δημόσιας στήριξης κατά τη διάρκεια της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης και προβλέπεται να μειωθεί μόνο ελαφρώς τα επόμενα χρόνια στο 243% το 2024 και στο 242% το 2025. Η αποκατάσταση του δημοσιονομικού χώρου και η διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα. Η Ιαπωνία χρειάζεται μια αξιόπιστη μεσοπρόθεσμη στρατηγική δημοσιονομικής εξυγίανσης που θα θέσει τα επίπεδα του δημόσιου χρέους σε καθοδική πορεία, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης των δημόσιων εσόδων και της αύξησης της αποτελεσματικότητας των δαπανών.

Η συγκράτηση της αύξησης των δαπανών απαιτεί μεταρρυθμίσεις στον τομέα της υγείας και της μακροχρόνιας περίθαλψης, όπως η ενίσχυση των πληρωμών από την τσέπη των πιο εύπορων ηλικιωμένων μέσω του ελέγχου των πόρων και η μετατόπιση της μακροχρόνιας περίθαλψης από τα νοσοκομεία. Για την ενίσχυση των εσόδων, η Ιαπωνία θα πρέπει να αυξήσει σταδιακά τον φόρο κατανάλωσης (προστιθέμενης αξίας), καθώς ο σημερινός συντελεστής είναι από τους χαμηλότερους μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ.

Μεταρρυθμίσεις στα διαθέσιμα συστήματα φορολογικής στήριξης των επενδύσεων θα ενθάρρυναν περισσότερες καινοτομίες από μικρότερες επιχειρήσεις και νεοσύστατες επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν το κλειδί για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της δυναμικής ανάπτυξης. Η δημόσια στήριξη των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη είναι υψηλή, αλλά απαιτείται περισσότερη συνεργασία μεταξύ της δημόσιας έρευνας και του ιδιωτικού τομέα και καλύτερη διάχυση της καινοτομίας. Η βελτίωση των συνθηκών για κεφάλαια καινοτομίας, όπως το υποδεέστερο επιχειρηματικό κεφάλαιο, και η ενθάρρυνση της χρήσης συγχωνεύσεων και εξαγορών θα βοηθούσαν.

«Η Ιαπωνία ακολουθούσε μια ευρεία ατζέντα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων όταν χτύπησε η πανδημία. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είχαν θετικό αντίκτυπο, αυξάνοντας τα επίπεδα συμμετοχής των γυναικών και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στο εργατικό δυναμικό και υποστηρίζοντας την οικονομική ανάκαμψη της Ιαπωνίας από την πανδημία», δήλωσε ο Γενικός Γραμματέας του ΟΟΣΑ Mathias Cormann. «Ωστόσο, η ταχεία δημογραφική αλλαγή ασκεί όλο και μεγαλύτερη πίεση στον δημόσιο προϋπολογισμό. Χρειάζονται μεταρρυθμίσεις για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, ώστε να προετοιμαστούμε για αυτές τις μελλοντικές πιέσεις στις δαπάνες, καθώς και για να αυξήσουμε την ανθεκτικότητα απέναντι σε μελλοντικούς κλυδωνισμούς. Η αναζωογόνηση της αύξησης της παραγωγικότητας είναι το κλειδί για την αύξηση της ανάπτυξης και την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων με την προώθηση της καινοτομίας και την καλύτερη αξιοποίηση του συρρικνωμένου εργατικού δυναμικού».

Οι προηγούμενες μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, αύξησαν την απασχόληση ενθαρρύνοντας τις γυναίκες να αναλάβουν εργασία πλήρους απασχόλησης μέσω πιο ευέλικτων συνθηκών εργασίας και χαλαρώνοντας τους κανονισμούς για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας. Χρειάζονται περισσότερες προσπάθειες για την περαιτέρω αύξηση της συμμετοχής των γυναικών και των ηλικιωμένων στο εργατικό δυναμικό και την προσέλκυση περισσότερων ταλαντούχων ξένων εργαζομένων, ιδίως σε τομείς με σημαντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού, ώστε να περιοριστούν οι δημογραφικοί αντίξοοι άνεμοι. Οι πολιτικές για τη στήριξη των

οικογενειών και των παιδιών και τη μείωση του δυϊσμού της αγοράς εργασίας θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αναστροφή της μείωσης του ποσοστού γονιμότητας και στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης. Η κατάργηση του δικαιώματος των επιχειρήσεων να ορίζουν την υποχρεωτική συνταξιοδότηση, συνήθως στην ηλικία των 60 ετών, θα αύξανε την απασχόληση και θα αποδυνάμωνε τον ρόλο της αρχαιότητας στον καθορισμό των μισθών.

Παρά τη σχετική πρόοδο στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την επέκταση των πράσινων πηγών ενέργειας, θα είναι πρόκληση για την Ιαπωνία να επιτύχει καθαρές μηδενικές εκπομπές μέχρι το 2050. Οι προβλεπόμενες συνεισφορές στη μείωση των εκπομπών από καινοτόμες τεχνολογίες, οι οποίες δεν είναι ακόμη οικονομικά αποδοτικές, και από την πυρηνική ενέργεια συνοδεύονται από αβεβαιότητες. Η βελτίωση του σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης με τη χαρτογράφηση σεναρίων για την ανάπτυξη των ενεργειακών πηγών είναι το κλειδί. Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες για την ενίσχυση της μέτριας συμβολής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον εφοδιασμό με ηλεκτρική ενέργεια θα πρέπει να ενταθούν με την ενίσχυση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας.

2.4 Οικονομικές σχέσεις Ιαπωνίας

2.4.1 Ιαπωνία – ΠΟΕ

Η Ιαπωνία ως χώρα με εξωστρεφή οικονομία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το εξωτερικό εμπόριο και τις επενδύσεις στο εξωτερικό. Παρόλα αυτά η θέση της Ιαπωνίας στα θέματα της γεωργίας είναι εξαιρετικά αμυντική, καθώς είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας τροφίμων παγκοσμίως, έχει πολύ χαμηλό συντελεστή αυτόρκειας τροφίμων και αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ανταγωνιστικότητας στη γεωργία της, καθώς οι απασχολούμενοι σε αυτή είναι κυρίως μεγάλης ηλικίας. Ως αποτέλεσμα, η Ιαπωνία προβάλλει διάφορα επιχειρήματα που έχουν σχέση με την πολυλειτουργικότητα της γεωργίας και έχει ενστάσεις σε ορισμένα θέματα πρόσβασης στην αγορά και εγχώριων ενισχύσεων. Βασική επιδίωξη της Ιαπωνίας είναι η απελευθέρωση της αγοράς να συνδυαστεί με τη θέσπιση κανόνων που θα της επιτρέπουν να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα της γεωργίας της, καθώς από αυτή εξαρτώνται ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες και περιοχές.

Επίσης η Ιαπωνία δίνει ιδιαίτερο βάρος στην προώθηση των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ σε θέματα όπως οι επενδύσεις και ο ανταγωνισμός. Η θέση της Ιαπωνίας είναι ότι πρέπει θεσπιστούν κανόνες για το αντιντάμπινγκ, για τους κανόνες του εμπορίου και για το περιβάλλον.

Για τις αναπτυσσόμενες χώρες, η Ιαπωνία υποστηρίζει ότι πρέπει να τους παρασχεθεί πολυμερής αλλά και διμερής βοήθεια, ώστε να μπορέσουν να αποκτήσουν τη δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων του ΠΟΕ. Μέσω της βοήθειας αυτής ο στόχος είναι να μπορέσουν να παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες που θα ανταποκρίνονται στα πρότυπα των αναπτυγμένων χωρών, με αποτέλεσμα να μπορούν να πραγματοποιούν εξαγωγές προς όφελος των οικονομιών τους, αλλά και των καταναλωτών των αναπτυγμένων χωρών.

Παράλληλα η Ιαπωνία προωθεί τη σύναψη διμερών συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών, όπως η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης με την ΕΕ.

2.4.2 Ιαπωνία – Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ιαπωνία, είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της ΕΕ στην Ασία μετά την Κίνα και ο έβδομος παγκοσμίως. Από κοινού, αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα τέταρτο του παγκόσμιου ΑΕΠ. Το 2020, η Ιαπωνία ήταν ο έβδομος μεγαλύτερος εταίρος για τις εξαγωγές

αγαθών της ΕΕ (2,8 %) και επίσης ο έβδομος μεγαλύτερος εταίρος για τις εισαγωγές αγαθών της ΕΕ (3,2 %).

Οι εισαγωγές της ΕΕ από την Ιαπωνία, αφορούν κυρίως μηχανήματα, μηχανοκίνητα οχήματα, χημικά, οπτικά και ιατρικά όργανα και πλαστικά.

Οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Ιαπωνία, είναι ως επί το πλείστον χημικά, μηχανοκίνητα οχήματα, μηχανήματα, οπτικά και ιατρικά όργανα, καθώς και τρόφιμα και ποτά.

Παραδοσιακά, η εμπορική σχέση μεταξύ ΕΕ και Ιαπωνίας χαρακτηριζόταν από μεγάλα εμπορικά πλεονάσματα υπέρ της Ιαπωνίας. Την τελευταία δεκαετία, τα στοιχεία του εμπορίου εξισορροπήθηκαν, καθώς το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της ΕΕ με την Ιαπωνία μειώθηκε από 18 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009, σε 2 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019.

Τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές από την Ιαπωνία σημείωσαν αύξηση την περίοδο 2009-2020. Ειδικότερα, οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Ιαπωνία έφτασαν στο υψηλότερο επίπεδο το 2019 (62 δισεκατομμύρια ευρώ) και στο χαμηλότερο το 2009 (32 δισεκατομμύρια ευρώ). Οι εισαγωγές στην ΕΕ από την Ιαπωνία ήταν οι υψηλότερες το 2019 (63 δισεκατομμύρια ευρώ) και οι χαμηλότερες το 2013 (49 δισεκατομμύρια ευρώ). Το 2020, οι εισαγωγές στην ΕΕ από την Ιαπωνία μειώθηκαν κατά 12% (55 δισεκατομμύρια ευρώ) και οι εξαγωγές της ΕΕ προς την Ιαπωνία σημείωσαν εξίσου μείωση κατά 11% (55 δισεκατομμύρια ευρώ).

Αναφορικά με το εμπόριο υπηρεσιών ΕΕ - Ιαπωνίας, αυτό ανέρχεται περίπου στο 35% του συνολικού εμπορίου αγαθών ΕΕ-Ιαπωνίας και είναι πλεονασματικό υπέρ της ΕΕ. Το 2019, η ΕΕ είχε πλεόνασμα 14,6 δισεκατομμυρίων ευρώ στο εμπόριο υπηρεσιών με την Ιαπωνία (αυξήθηκε κατά 9% σε σχέση με το 2018).

Οι εξαγωγές υπηρεσιών της ΕΕ προς την Ιαπωνία, ανέρχονται περίπου στο 50% των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ προς τη χώρα. Στην Ιαπωνία, η επιχειρηματική δραστηριότητα ή οι επενδύσεις μπορεί να είναι δύσκολες για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, λόγω των χαρακτηριστικών της ιαπωνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Για την υποστήριξη και προώθηση των εμπορικών σχέσεων ΕΕ - Ιαπωνίας, έχει δημιουργηθεί μια σειρά άτυπων διμερών διαλόγων και άλλων πρωτοβουλιών. Ειδικότερα:

- Ένα πλαίσιο συνεργασίας με στόχο την προώθηση αμφίδρομων επενδύσεων μέσω συγκεκριμένων δράσεων, από το 2004.
- Η στρογγυλή τράπεζα επιχειρήσεων ΕΕ-Ιαπωνίας (the EU-Japan Business Round Table), η οποία επιτρέπει διάλογο και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ επιχειρήσεων της ΕΕ και της Ιαπωνίας.
- Το Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας (the EU-Japan Centre for Industrial Cooperation), το οποίο προωθεί όλες τις μορφές βιομηχανικής, εμπορικής και επενδυτικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας, βοηθώντας τις επιχειρήσεις των δύο μερών να ανταλλάξουν εμπειρίες και τεχνογνωσία, με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ.

Έξι σημαντικές συμφωνίες έχουν συναφθεί μέχρι σήμερα μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας:

- Η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας (Economic Partnership Agreement - EPA), που ετέθη σε ισχύ από την 1η Φεβρουαρίου 2019 και η οποία αναμένεται να δώσει ώθηση στις ευρωπαϊκές εξαγωγές, καθώς καταργεί σταδιακά τους δασμούς.
- Η Συμφωνία Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης (Strategic Partnership Agreement), που εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Φεβρουαρίου 2019.

- Η Συμφωνία Αμοιβαίας Αναγνώρισης ΕΕ-Ιαπωνίας (EU-Japan Mutual Recognition Agreement), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2002, επιτρέπει την αξιολόγηση της συμμόρφωσης σε τέσσερις τομείς προϊόντων: τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός και ραδιοεξοπλισμός, ηλεκτρικά προϊόντα, εργαστηριακές πρακτικές χημικών προϊόντων και πρακτικές κατασκευής φαρμακευτικών προϊόντων.
- Η Συμφωνία Συνεργασίας για Αντιανταγωνιστικές Δραστηριότητες (Agreement on Co-operation on Anti-competitive Activities), που συνάφθηκε το 2003, αποσκοπεί στη διευκόλυνση του εμπορίου και των επενδύσεων ΕΕ-Ιαπωνίας εξασφαλίζοντας ισότιμους όρους μεταξύ των δύο μερών.
- Στις 30 Νοεμβρίου 2009 υπογράφηκε η Συμφωνία Επιστήμης και Τεχνολογίας μεταξύ ΕΕ και Ιαπωνίας (Science and Technology Agreement) .
- Η Συμφωνία Συνεργασίας και Αμοιβαίας Διοικητικής Βοήθειας για τελωνειακά θέματα (Agreement on Co-operation and Mutual Administrative Assistance on Customs Matters - CCMAA) μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2008.

2.4.3 Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών

Οι σημαντικότεροι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους συμμετέχει η Ιαπωνία είναι οι ακόλουθοι:

- ASEAN + 3 (Ενωση των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας + Ιαπωνία, Κίνα και Ν. Κορέα)
- ADB (Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης)
- ADF (Ασιατικό Ταμείο Ανάπτυξης)
- AfDB (Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης)
- AfDF (Αφρικανικό Ταμείο Ανάπτυξης)
- APEC (Οικονομική συνεργασία Ασίας-Ειρηνικού)
- APO (Οργανισμός Ασιατικής Παραγωγικότητας)
- APPF (Κοινοβουλευτικό Φόρουμ Ασίας-Ειρηνικού)
- APPU (Κοινοβουλευτική Ένωση Ασίας-Ειρηνικού)
- ARF (Ασιατικό Περιφερειακό Φόρουμ, φόρουμ ASEAN)
- ASEM (Συνάντηση Ασίας - Ευρώπης)
- EBRD (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης)
- ESCAP (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ασία και τον Ειρηνικό)
- FAO (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ)
- ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου)
- ΔΟΑΕ (Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας)
- Παγκόσμια Τράπεζα
- ICAO (Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας)
- IDA (Διεθνής Οργανισμός Ανάπτυξης)
- IDB (Διαμερικανική Τράπεζα Ανάπτυξης)
- IFAD (Διεθνές Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης)
- IFC (Διεθνής Χρηματοδοτική Εταιρεία)
- ΔΟΕ (ΔΟΕ) (Διεθνής Οργάνωση Εργασίας)
- ΔΝΤ (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο)
- IMO (Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός)
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM)

- ΙΤΤΟ (Διεθνής Οργανισμός Τροπικής Ξυλείας)
- ΜΙΓΑ (Πολυεθνική Υπηρεσία Εγγυήσεων Επενδύσεων)
- ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης)
- ΣΙΑΡ (Στατιστικό Ινστιτούτο για την Ασία και τον Ειρηνικό)
- ΟΗΕ (Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών)
- UNCRD (Κέντρο για την Περιφερειακή Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών)
- UNCTAD (Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη)
- UNESCO (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό)
- UNIDO (Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών)
- UNWTO (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού)
- WFP (Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα)
- ΠΟΥ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας)
- WIPO (Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

Επίσης είναι μέλος της ομάδας G7.

3 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδος - Ιαπωνίας

3.1 Διμερές Εμπόριο

3.1.1 Εμπόριο αγαθών

Μέχρι και το 2019, το εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας-Ιαπωνίας ήταν ελλειμματικό εις βάρος της χώρας μας. Το 2020, το εμπορικό ισοζύγιο έγινε πλεονασματικό υπέρ της Ελλάδας, παραμένοντας έως και σήμερα. Το 2023 οι ιαπωνικές εξαγωγές στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 15%, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά που είχαν αυξηθεί κατά 47% και οι ιαπωνικές εισαγωγές από την Ελλάδα μειώθηκαν κατά 2,3%, εν αντιθέσει με το 2022 που είχαν σημειώσει αύξηση 42%.

Πίνακας 18: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ιαπωνίας

Σε εκατ. ευρώ	2019	2020	2021	2022	2023
Ιαπωνικές Εξαγωγές στην Ελλάδα	510,63	214,61	221,89	327,90	377,74
Ιαπωνικές Εισαγωγές από την Ελλάδα	479,96	667,30	508,24	721,14	704,41
Εμπορικό ισοζύγιο	30,67	-452,69	-286,35	-393,24	-326,68

Πηγή: Trade Statistics of Japan

Το 2023, όπως και τα δύο προηγούμενα χρόνια (2022 και 2021), το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών από την Ελλάδα στην Ιαπωνία αφορούσε τον καπνό και προϊόντα αυτού. Ειδικότερα, για το 2023, το νούμερο ένα εξαγωγίμο προϊόν της Ελλάδας προς την Ιαπωνία ήταν τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, σε ποσοστό σχεδόν 90% επί του συνόλου, τα οποία «μετακινήθηκαν» σε νέο δασμολογικό κωδικό από τον Ιανουάριο 2022.

Ακολούθησαν τα φάρμακα, με ποσοστό μόλις 1,8% επί του συνόλου και με μειωμένη συνολική αξία εξαγωγών, από την Ελλάδα στην Ιαπωνία, κατά 21,6%.

Το βαμβάκι, εν αντιθέσει με το 2021 και 2022 που σημείωσε αύξηση (88% και 35% αντίστοιχα), το 2023 η συνολική αξία των εξαγωγών του, από την Ελλάδα στην Ιαπωνία, μειώθηκε κατά 68%.

Πίνακας 19: Εισαγωγές από την Ελλάδα στην Ιαπωνία - Κυριότερα προϊόντα

	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	%
9 ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
240411200 Προϊόντα που περιέχουν καπνό ή ανασυσταμένο καπνό και προορίζονται για εισπνοή χωρίς καύση	584.27	81.00	628.02	89.16	7.49%

300490029 Φάρμακα που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για	16.50	2.29	12.93	1.84	-21.64%
760720000 Φύλλα και ταινίες αργιλίου	5.64	0.78	7.08	1.01	25.53%
120729000 Βαμβάκελαιο	4.35	0.60	6.67	0.95	53.33%
300610110 Ράμματα και αποστειρωμένα προϊόντα για χειρουργικές ραφές, αποστειρωμένες λαμινάριες	4.11	0.57	5.01	0.71	21.90%
520100000 Βαμβάκι, μη λαναρισμένο ούτε κτενισμένο	12.72	1.76	4.02	0.57	-68.40%
760612920 Πλάκες, ταινίες και φύλλα, από αργίλιο, με πάχος που υπερβαίνει τα 0,2 mm	5.84	0.81	3.97	0.56	-32.02%
150920000 Έξτρα παρθένο ελαιόλαδο	4.11	0.57	3.54	0.50	-13.87%
190219093 Ζυμαρικά, μη μαγειρεμένα, όχι σε συσκευασία λιγότερο από 2 κιλά	3.58	0.50	2.86	0.41	-20.11%
200870191 Ροδάκινα σε αεροστεγές δοχείο, όχι λιγότερο από 2 κιλά	2.04	0.28	2.69	0.38	31.86%
ΣΥΝΟΛΟ	721.33	100.00	704.41	100.00	-2.35%

Πηγή: Trade Statistics of Japan, Ministry of Finance of Japan

Το 2023, όπως και το 2022, το μεγαλύτερο μερίδιο των ιαπωνικών εξαγωγών στην Ελλάδα (14,26%), αφορούσε πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο ή από μη κραματοποιημένο χάλυβα, μειωμένο βέβαια κατά 37,9%. Ακολουθούν, με μερίδιο σχεδόν 10% επί του συνόλου, οι εξαγωγές μερών που αναγνωρίζονται ότι προορίζονται αποκλειστικά ή κύρια για εμβολοφόρους κινητήρες, αυξημένες κατά 381% σε σχέση με το 2022, όπου, αν και καταλάμβαναν και τότε την δεύτερη θέση, ήταν μειωμένες κατά 22% σε σχέση με το 2021.

Πίνακας 20: Εξαγωγές από την Ιαπωνία στην Ελλάδα – κυριότερα προϊόντα

9 ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2022		2023		Μεταβολή στην αξία
	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	Εκατ. ευρώ	Μερίδιο % του συνόλου	%
720851091 Πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο ή από μη κραματοποιημένο χάλυβα, πλάτους 600 mm ή περισσότερο, μη περιτυλιγμένα, που έχουν απλώς ελαθεί σε θερμή κατάσταση, πάχους άνω των	86.73	26.45	53.85	14.26	-37.91%

10 mm, πλάκες από χάλυβα υψηλής αντοχής					
870322920 Οχήματα, μόνο με παλινδρομικό εμβολοφόρο κινητήρα εσωτερικής καύσης με ανάφλεξη σπινθήρα, κυλινδρισμού που υπερβαίνει τα 1.000 cc αλλά δεν υπερβαίνει τα 1.500 cc	7.59	2.31	36.49	9.66	380.76%
870340900 Μηχανοκίνητα οχήματα, με κινητήρα εσωτερικής καύσης με παλινδρομικά έμβολα στον οποίο η ανάφλεξη γίνεται με σπινθηριστή ή με συμπίεση και ηλεκτρικό κινητήρα, ως κινητήρες προώθησης, εκτός από εκείνα που μπορούν να φορτιστούν με σύνδεση με εξωτερική πηγή ηλεκτρικής ενέργειας	26.82	8.17	31.53	8.35	17.56%
890190100 Φουσκωτά σκάφη	26.82	8.18	25.42	6.73	-5.22%
844332900 Μηχανήματα εκτύπωσης που χρησιμοποιούνται για την εκτύπωση με πλάκες, κυλίνδρους και άλλα εξαρτήματα εκτύπωσης της κλάσης 84.42. Άλλα εκτυπωτικά μηχανήματα, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα και συσκευές τηλεομοιοτυπίας, έστω και συνδυασμένα.	16.46	5.02	21.82	5.78	32.56%
722540610 Πλατέα προϊόντα έλασης από άλλο κραματοποιημένο χάλυβα, πλάτους 600 mm ή μεγαλύτερου, μη περιτυλιγμένα, που έχουν απλώς ελαθεί σε θερμή κατάσταση, πλάκες από χάλυβα υψηλής αντοχής	13.71	4.18	17.13	4.53	24.95%
871140920 Μοτοσυκλέτες (συμπεριλαμβανομένων των μοτοποδηλάτων) και ποδήλατα εξοπλισμένα με βοηθητικό κινητήρα και πλευρικά αυτοκίνητα, με παλινδρομικό εμβολοφόρο κινητήρα εσωτερικής καύσης κυλινδρισμού που υπερβαίνει τα 500 cc αλλά δεν υπερβαίνει τα 800 cc	9.87	3.01	16.28	4.31	64.94%
840721000 Μηχανές εξωλέμβιας κίνησης πλοίων	11.75	3.58	14.08	3.73	19.83%

870360900 Άλλα οχήματα, με παλινδρομικό εμβολοφόρο κινητήρα εσωτερικής καύσης με σπινθήρα και με ηλεκτροκινητήρα ως κινητήρες πρόωσης, ικανά να φορτιστούν με σύνδεση σε εξωτερική πηγή ηλεκτρικής ενέργειας	6.21	1.89	13.40	3.55	115.78%
871150920 Ρυμουλκούμενα για αγροτικούς ελκυστήρες	9.70	2.96	9.51	2.52	-1.96%
ΣΥΝΟΛΟ	327.89	100.00	377.74	100.00	47.78

Πηγή: Trade Statistics of Japan, Ministry of Finance of Japan

3.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Το ισοζύγιο υπηρεσιών μεταξύ Ελλάδος και Ιαπωνίας είναι σταθερά πλεονασματικό υπέρ της Ελλάδος, αν και παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία του ΟΟΣΑ, το 2021, στο σύνολο του ισοζυγίου υπηρεσιών της Ελλάδος (12.845 εκ. ευρώ), το ισοζύγιο υπηρεσιών με την Ιαπωνία κατείχε μόλις το 1,4%.

Πίνακας 21: Ισοζύγιο υπηρεσιών

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Εισπράξεις (αξία σε εκ. ευρώ)	153	189	188	127	243	n/a	n/a
Πληρωμές (αξία σε εκ. ευρώ)	45	49	59	35	61	n/a	n/a
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	108	140	129	91	182	n/a	n/a

Πηγή: ΟΟΣΑ

Το 2021, οι εισπράξεις της Ελλάδος από την Ιαπωνία αυξήθηκαν κατά 91,3%, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά που είχαν μειωθεί κατά 32,4 % απαρτίζοντας μόλις το 0,7% του συνόλου των εισπράξεων την Ελλάδα από άλλες χώρες (35.057 εκ. ευρώ). Βασική πηγή εσόδων είναι οι μεταφορές, κατέχοντας το 97,5% του συνόλου και εξ αυτών το 92,9% αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές. Το 2021 οι εισπράξεις από τις ταξιδιωτικές υπηρεσίες ήταν μηδενικές, εν αντιθέσει με το 2020 που κατείχαν το 1,6% του συνόλου.

Πίνακας 22: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ιαπωνία

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία %
	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΕΒΟΡS 2010					
Μεταφορές	119	93.7	237	97.5	99%
- Θαλάσσιες μεταφορές	118		236		
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	2	1.6	0	0	-100
ΣΥΝΟΛΟ	127	100	243	100	91,3

Πηγές: ΟΟΣΑ

Ο αριθμός των Ιαπώνων που επισκέπτονται την Ελλάδα παραμένει εξαιρετικά χαμηλός συγκριτικά με εκείνον άλλων τουριστών προερχόμενοι από χώρες παρόμοιου οικονομικού μεγέθους και βιοτικού επιπέδου. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ιαπωνικής στατιστικής υπηρεσίας, το 2019 είχαν επισκεφθεί την Ελλάδα μόλις 110.368 Ιάπωνες.

Επιπλέον σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το 2021 καταγράφηκαν 4.436 αφίξεις Ιαπώνων σε κάμπινγκ και καταλύματα σύντομης διαμονής και αντίστοιχα 12.389 διανυκτερεύσεις.

Τα παραπάνω ενισχύονται και από τα στοιχεία της ιαπωνικής στατιστικής υπηρεσίας, βάσει των οποίων, από το 2019 παρατηρείται πτώση στον αριθμό των Ιαπώνων που επισκέπτονται την χώρα μας, η οποία, εν μέρει, δικαιολογείται λόγω της πανδημίας.

Ενδεχόμενος παράγοντας για την περιορισμένη επισκεψιμότητα των Ιαπώνων τουριστών είναι, τόσο η έλλειψη απευθείας αεροπορικής σύνδεσης, όσο και προγραμμάτων προώθησης του τουριστικού προϊόντος της Ελλάδας, ώστε να καθιερωθεί στην συνείδηση του Ιάπωνα πολίτη ως εξαιρετικός τουριστικός προορισμός, ο οποίος περιλαμβάνει πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

Πίνακας 23 : Αφίξεις Ιαπώνων σε όλους τους τύπους καταλυμάτων στην Ελλάδα

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Αφίξεις από την Ιαπωνία στην Ελλάδα	51.380	62.877	76.949	n/a	n/a	n/a
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	0,3	0,33	0,37	n/a	n/a	n/a

Πηγές: UNWTO, ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 24 : Αφίξεις Ιαπώνων στην Ελλάδα

	2019	2020	2021	2022	2023
Αφίξεις από την Ιαπωνία στην Ελλάδα	110,368	11,016	4,436	2,552	μ/δ
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	0,35	0,15	0,03	0,009	μ/δ
Μεταβολή	18,3%	-90%	-59,7%	-42,5%	μ/δ

Πηγή: Japan Tourism Statistics

Το 2021, οι πληρωμές της Ελλάδας στην Ιαπωνία αυξήθηκαν κατά 74,3%, εν αντιθέσει με το 2020 που είχαν μειωθεί κατά 40,6%, απαρτίζοντας μόλις το 0,27 % του συνόλου των πληρωμών της Ελλάδας στο εξωτερικό (22.211 εκ. ευρώ). Οι εισαγωγές υπηρεσιών από την Ιαπωνία αφορούν κυρίως τον κλάδο των μεταφορών (49% του συνόλου).

Πίνακας 25: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ιαπωνία

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία %
	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	Αξία σε εκ. ευρώ	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΕΒΟΡS 2010					
Μεταφορές	21	60,0	30	49,2	42,8
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	1	2,9	1	1,6	0
Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	2	5,7	3	4,9	50
Πνευματικά δικαιώματα	2	5,7	2	3,3	0
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής	5	14,3	6	9,8	
ΣΥΝΟΛΟ	35	100	61	100	74,3

Πηγές: ΟΟΣΑ

3.2 Άμεσες επενδύσεις

3.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία

Οι επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία είναι διαχρονικά σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Πίνακας 26: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιαπωνία

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ροές σε εκ. ευρώ	0	0	0	0	0*	0*
Απόθεμα	11	11	11	0	0	0

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, ΟΟΣΑ

*προσωρινά στοιχεία

3.2.2 Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα

Έως και το 2018, οι επενδύσεις της Ιαπωνίας στη χώρα μας βρίσκονταν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Το 2018, η μοναδική σημαντική επένδυση αφορά την εξαγορά από την Japan Tobacco International (JTI) της ρωσικής επιχείρησης Donskoy Tabak ιδιοκτησίας του γνωστού επιχειρηματία κ. Ιβάν Σαββίδη, θυγατρική της οποίας είναι και η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία Ελλάδος Α.Ε. (ΣΕΚΑΠ), με αποτέλεσμα να περάσει και αυτή υπό ιαπωνικό έλεγχο.

Στην Ελλάδα έχουν εγκατασταθεί 35 ιαπωνικές επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 18 είναι στελεχωμένες με Ιάπωνες. Οι 4 εξ αυτών είναι μεγάλες εταιρείες γενικού εμπορίου Mitsubishi, Marubeni, Itochu, Sojitz. Οι Sumiju Marine και Nippon Shipyard ασχολούνται μόνο με ναυπηγήσεις πλοίων. Με ναυτιλιακό εξοπλισμό ασχολούνται οι Furuno Electric, Daihatsu, Chugoku Paint, Fujii Trading, ISS Machinery, Yanmar. Επίσης γραφεία στην Ελλάδα έχει ο ναυτιλιακός οργανισμός Nippon Kaiji Kyokai.

Οι Weathernews και η NTT Data δραστηριοποιούνται στις υπηρεσίες. Το 2022 η NTT Data ανακοίνωσε σημαντική επένδυση στην Ελλάδα, για την παροχή υπηρεσιών σε πελάτες της, αλλά όχι στην εγκατάσταση κέντρου ψηφιακών δεδομένων. Στον κλάδο της ενέργειας δραστηριοποιούνται οι Mitsubishi Power και UACJ, ενώ στα φαρμακευτικά προϊόντα οι Takeda Pharmaceutical και Astellas Pharma.

Από τον κλάδο των μηχανημάτων είναι εγκαταστημένες στην Ελλάδα οι Hitachi Rail, Sony, Canon, Konica, Daikin, Makita, Toyota Materials και από τη Βιομηχανία οι Tosoherasu, JTI, YKK. Στη γεωργία δραστηριοποιείται η Bioguard, στην εκπαίδευση η Kumon και στη διαφήμιση η Dentsu. Τέλος, Γραφεία στην Ελλάδα έχουν οι ταξιδιωτικές εταιρείες HIS, Travelwise και Marisol.

Να σημειωθεί πάντως ότι οι ιαπωνικές επενδύσεις στην Ελλάδα είναι σχεδόν στο σύνολό τους σε εμπορικά δίκτυα, για την πώληση ιαπωνικών προϊόντων και ναυπηγήσεων πλοίων. Η σημασία των επενδύσεων στη βιομηχανικές δραστηριότητες φαίνεται και από τα τεράστια οφέλη που προέκυψαν από την εξαγορά της ΣΕΚΑΠ.

Πίνακας 27: Επενδύσεις της Ιαπωνίας στην Ελλάδα

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ροές σε εκ. ευρώ	-3	-2	0	1	3*	2*
Απόθεμα	37	35	26	35	38	μ/δ

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, ΟΟΣΑ

*προσωρινά στοιχεία

3.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας - Ιαπωνίας

Αεροπορική Συμφωνία Ελλάδος – Ιαπωνίας: (ΦΕΚ Α' 179/28.8.1975) υπεγράφη το 1973. Η συμφωνία αυτή είναι σε ισχύ, χωρίς όμως να υπάρχει πλέον απ' ευθείας αεροπορική σύνδεση.

Μνημόνιο Συνεργασίας Ελλάδας-Ιαπωνίας στον τομέα της ναυτιλίας ("Memorandum on Cooperation in the Field of Maritime Technology and Industry": υπεγράφη την 25η Νοεμβρίου 2019, στο περιθώριο της 31ης Συνόδου της Συνέλευσης του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO Assembly) στο Λονδίνο, μεταξύ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και του ιαπωνικού Υπουργείου Γαιών, Υποδομών, Μεταφορών και Τουρισμού. Ως ένα επόμενο βήμα μπορεί να επιδιωχθεί η προώθηση ελληνικού ναυτιλιακού εξοπλισμού για τα ναυπηγούμενα στην Ιαπωνία πλοία.

Μνημόνιο Συνεργασίας Ελλάδας-Ιαπωνίας στον τομέα του Τουρισμού: Μνημόνιο Συνεργασίας στον Τομέα του Τουρισμού μεταξύ του ελληνικού Υπουργείου Τουρισμού και του Ιαπωνικού Οργανισμού Τουρισμού υπεγράφη από τον Πρέσβη της Ελλάδος στην Ιαπωνία, κ. Δ. Καραμήτσο-Τζιρά και τον Αντιπρόεδρο του Ιαπωνικού Οργανισμού Τουρισμού, κ. Hoshino Mitsuaki, στις 30 Ιανουαρίου 2023 στο Τόκυο, κατά την επίσκεψη του Έλληνα Πρωθυπουργού κ. Κυριάκου Μητσοτάκη.

Σύμβαση Συμφωνίας Αποφυγής Διπλής Φορολογίας: Σύμβαση μεταξύ της Ελλάδας και της Ιαπωνίας για την Εξάλειψη της Διπλής Φορολογίας, αναφορικά με τους φόρους επί του εισοδήματος και την πρόληψη της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, υπεγράφη από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κύριο Κωστή Χατζηδάκη και τον Πρέσβη της Ιαπωνίας στην Ελλάδα, κ. Yasunori Nakayama, την Τετάρτη 1 Νοεμβρίου 2023, στην Αθήνα. Για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης μεταξύ των δύο χωρών, η Σύμβαση διευκρινίζει το πεδίο εφαρμογής του φορολογητέου εισοδήματος στις δύο χώρες. Επιπλέον, η Σύμβαση επιτρέπει στις φορολογικές αρχές των δύο χωρών να διαβουλεύονται επί φορολογικών θεμάτων που δεν είναι σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης, να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με φορολογικά θέματα και να παρέχουν αμοιβαία υποστήριξη για την είσπραξη φορολογικών απαιτήσεων. Αναμένεται ότι η Σύμβαση αυτή θα προωθήσει περαιτέρω τις αμοιβαίες επενδύσεις και οικονομικές ανταλλαγές μεταξύ των δύο χωρών, εξαλείφοντας τη διπλή φορολόγηση και αποτρέποντας τη διεθνή φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή.

3.3.1 Εκκρεμείς συμφωνίες και πρωτόκολλα συνεργασίας

Προϊόντα χοιρινού κρέατος: Από το 2011, είχε υποβληθεί αίτημα να επιτραπεί η εισαγωγή ελληνικών προϊόντων χοιρινού κρέατος στην Ιαπωνία, το οποίο η ιαπωνική πλευρά είχε παγώσει, με πρόσχημα το κρούσμα αφρικανικής πανώλης των χοίρων στη Βόρεια Ελλάδα. Μετά την τηλεδιάσκεψη στις 24/1/2022 η διαδικασία αξιολόγησης του ελληνικού αιτήματός ξεπάγωσε, καθώς το ΥΠΑΑΤ παρέθεσε πολύ πειστικά στοιχεία για την υψηλή αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης της υγείας των ζώων στην Ελλάδα και για την πλήρη αντιμετώπιση του κρούσματος ΑΠΧ. Για τη σύναψη διμερούς πρωτοκόλλου εξαγωγής προϊόντων χοιρινού κρέατος, πέραν της διαδικασίας μέσω του ιαπωνικού Υπουργείου Γεωργίας, Δασών και Αλιείας (MAFF), πρέπει να ολοκληρωθεί παράλληλα και μία διαδικασία έγκρισης από το ιαπωνικό Υπουργείο Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας (MHLW). Η ελληνική πλευρά έχει αποστείλει συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο στο MHLW προς εξέταση. Από πλευράς μας εκκρεμεί η πρόταση σχεδίου απαιτήσεων υγείας των ζώων (Animal Health Requieremnt). Το αίτημά μας είναι πλέον για θερμικώς επεξεργασμένα προϊόντα χοιρινού κρέατος και όχι για νωπό κρέας.

Ακτινίδια: Έχει υποβληθεί αίτημα να επιτραπεί η εισαγωγή ελληνικών ακτινιδίων στην Ιαπωνία, η οποία επίσης είναι εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία. Η Ιαπωνία πραγματοποιεί εισαγωγές ακτινιδίων αξίας άνω των €200 εκ. ετησίως, κυρίως από τη Νέα Ζηλανδία. Εκτιμούμε ότι η Ελλάδα είναι σε θέση να αποσπάσει άμεσα ποσοστό τουλάχιστον 1%-2% της αγοράς, που αντιστοιχεί σε €2 εκ. έως €4 εκ.

3.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2023¹

Επίσκεψη Πρωθυπουργού κ. Κυριάκου Μητσοτάκη (30-31 Ιανουαρίου 2023)

Στις 30 και 31 Ιανουαρίου 2023, ο Έλληνας Πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, επισκέφθηκε το Τόκιο, συνοδεία της συζύγου του κας Μαρέβα Γκραμπόφσκι. Μέλη της κυβερνητικής αποστολής ήταν, ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Κωνσταντίνος Φραγκογιάννης, ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, η Γενική Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών και Πρόεδρος του Enterprise Greece κα Βασιλική Λοΐζου η Γενική Γραμματέας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Ενέργειας κα Αλεξάνδρα Σδούκου και ο Επικεφαλής Οικονομικός Σύμβουλος του Πρωθυπουργού κ. Αλέξης Πατέλης. Την κυβερνητική αποστολή συνόδευσε επιχειρηματική, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι 26 επιχειρήσεων από τους κλάδους της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής, του ναυτιλιακού εξοπλισμού, της ναυτιλίας, του τουρισμού και της τεχνολογίας.

Συνάντηση του κ. Πρωθυπουργού με κορυφαίους ιαπωνικούς επιχειρηματικούς ομίλους μέλη της Keidanren (30.01.23).

Στη συνάντηση αυτή ο κ. Π/Θ συνοδεύονταν από τον κ. Υφυπουργό Εξωτερικών κ. Φραγκογιάννη, τον κ. Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη, τη ΓΓ ΔΟΣ κα. Λοΐζου, την κα. ΓΓ Ενέργειας κ. Σδούκου, τον Επικεφαλής Οικονομικό του Σύμβουλο κ. Πατέλη και υπηρεσιακά στελέχη. Επίσης συμμετείχαν οι επικεφαλής των ΣΕΒ, ΕΒΕΑ και Enterprise Greece. Από Ιαπωνικής πλευράς συμμετείχαν 36 επικεφαλής ή υψηλόβαθμα στελέχη 16 μεγάλων ιαπωνικών ομίλων, με επικεφαλής τον πρόεδρο της Επιτροπής Ευρώπης της keidanren κ. Higashihara.

Ο κ. Πρωθυπουργός στην ομιλία του αναφέρθηκε στις μεταρρυθμίσεις και τα επιτεύγματα της Ελληνικής Οικονομίας που κατέστησαν τη χώρα μας ελκυστικό πόλο προσέλκυσης επενδύσεων, τη στιγμή μάλιστα που αποτελεί νησίδα σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή της. Μεταξύ άλλων αναφέρθηκε στη σταθεροποίηση των δημοσιονομικών της χώρας, στην επιτυχή αντιμετώπιση των κρίσεων λόγω της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία, στη βελτίωση της αξιολόγησης της πιστοληπτικής της ικανότητας και στην έμπρακτη εμπιστοσύνη των διεθνών επενδυτών για τις προοπτικές της χώρας μας.

Ακολούθησε παρουσίαση του κ. Πατέλη, που αναφέρθηκε στη βελτίωση των οικονομικών δεικτών της χώρας και στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας που την καθιστούν ελκυστικό πόλο για επενδύσεις.

Οι Ιάπωνες επιχειρηματίες που συμμετείχαν έδειξαν έντονο ενδιαφέρον, όπως φάνηκε και από το διάλογο που ακολούθησε, καθώς υπήρξαν αρκετές παρεμβάσεις τους. Ειδικότερα, οι Japan Tobacco που έχει επενδύσει στην Ελλάδα, εξαγοράζοντας την ΣΕΚΑΠ, εκφράστηκε πολύ θετικά

¹ Το ιαπωνικό οικονομικό έτος 2023, αρχίζει από την 1η Απριλίου 2023 έως την 31η Μαρτίου 2024. Στην παρούσα έκθεση καταγράφονται δράσεις εντός, τόσο του ημερολογιακού όσο και του οικονομικού έτους.

για την επιχειρηματική της εμπειρία στην Ελλάδα. Θετική ήταν επίσης και η παρέμβαση της Toshiba που επίσης έχει δραστηριοποιηθεί στη χώρα μας.

Ο πρόεδρος του Japan Overseas Investment (JOI) πήρε το λόγο και μεταξύ άλλων αναφέρθηκε και στην κινεζική επένδυση στο λιμάνι του Πειραιά, για την οποία βέβαια διευκρινίστηκε ότι έχει αποκλειστικά και μόνο επιχειρηματικό χαρακτήρα που δεν συνδυάζεται με κινεζική διείσδυση στην Ελλάδα.

Συνάντηση ΥΦΥΠΕΞ κ. Φραγκογιάννη με Ιάπωνα Υφυπουργό Εξωτερικών κ. Kenji Yamada (30.01.23).

Ήταν μια συνάντηση σε πολύ θετικό κλίμα που κράτησε αρκετά περισσότερο από την προγραμματισμένη διάρκειά της και κάλυψε ολόκληρο το φάσμα των διμερών σχέσεων.

Έγινε μια αναφορά στις αρμονικές πολιτικές σχέσεις των δύο χωρών και στην κοινή θεώρησή τους σε θέματα, όπως η κρίση στην Ουκρανία και η εξ αυτής κρίση στην ενέργεια και τις πρώτες ύλες.

Ο ΥΦΥΠΕΞ κ. Φραγκογιάννης έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στα επιτεύγματα της ελληνικής οικονομίας και στις μεταρρυθμίσεις που καθιστούν πλέον τη χώρα μας φιλική προς την επιχειρηματικότητα. Αυτό φαίνεται από τις αποφάσεις μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων να επενδύσουν στην Ελλάδα, όπως η Microsoft, η Meta, η Google, η Pfizer, αλλά και η Ιαπωνική NTT Data. Μεταξύ άλλων, ανέφερε τις αναβαθμίσεις των αξιολογήσεων της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας μας, που βρίσκεται πλέον ένα βήμα πριν από την επενδυτική βαθμίδα, η οποία αναμένεται να αποτελέσει το έναυσμα για την επιστροφή των Ιαπώνων επενδυτών στην Ελλάδα.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην υπογραφή του Μνημονίου Συνεργασίας για τον Τουρισμό. Ενώ ο κ. Φραγκογιάννης έθεσε και το θέμα της απευθείας πτήσης μεταξύ των δύο χωρών, για την οποία όμως ο κ. Yamada παρατήρησε ότι για να γίνει πραγματικότητα πρέπει να υπάρξει η ανάλογη επιβατική κίνηση.

Ο κ. Yamada αναφέρθηκε στη θετική συνεργασία των δύο πλευρών και στην προσήλωσή τους στη Δημοκρατία και τη διεθνή ειρήνη, ενώ συμφώνησε από τη πλευρά του στη διαπίστωση για την πρόοδο της ελληνικής οικονομίας.

Ως συνήθως, για άλλη μια φορά ο Ιάπωνας Υφυπουργός έθεσε το θέμα της κινεζικής επένδυσης στο λιμάνι του Πειραιά, για την οποία η απάντησή της ελληνικής πλευράς ήταν ότι πρόκειται αποκλειστικά και μόνο για επιχειρηματική συμφωνία και ότι η Ελλάδα είναι πάντα ανοικτή στις διεθνείς επενδύσεις, αλλά παράλληλα είναι μέλος της ΕΕ και της Δύσεως και ως εκ τούτου λαμβάνει πάντα μέριμνα για την προστασία των εθνικών συμφερόντων της, όπως και των φιλικών της χωρών.

Επίσης, ο κ. Yamada αναφέρθηκε στην πρόθεση της ιαπωνίας να προωθήσει την αναγνώριση των μεταλλείων Sando από την UNESCO.

Τέλος ετέθη το θέμα της υποστήριξης της ιαπωνικής υποψηφιότητας στο Διεθνές Δικαστήριο για το δίκαιο της θάλασσας (ITLOS), για το οποίο η ελληνική πλευρά απάντησε ότι θα το εξετάσει και θα απαντήσει σύντομα.

B2B επιχειρηματικές συναντήσεις (30.01.23).

Συνολικά κλείστηκαν 47 επιχειρηματικές συναντήσεις για τις 11 εκ των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην αποστολή, ενώ τα υπόλοιπα μέλη της αποστολής ακολούθησαν ιδιωτικό πρόγραμμα. Για το κλείσιμο των επιχειρηματικών συναντήσεων το Γραφείο ΟΕΥ Τόκυο συνεργάστηκε με την ιαπωνική εξειδικευμένη εταιρεία Fenetre Partners. Το σύνολο των μελών της αποστολής δήλωσαν ικανοποιημένα από τις συναντήσεις που είχαν.

Οικονομικό Φόρουμ στο JETRO (31.01.23)

Συνδιοργανώθηκε από το Enterprise Greece, το JETRO και την Ελληνική Πρεσβεία, με την επίσημη υποστήριξη της Keidanren και του Ελληνικού Επιμελητηρίου στην Ιαπωνία. Υπήρξαν χαιρετισμοί του Πρωθυπουργού, της Υφυπουργού Οικονομίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Ιαπωνίας, της ΓΓ ΔΟΣ και Προέδρου του Enterprise Greece, του Προέδρου του ΔΣ του JETRO και του Προέδρου της Επιτροπής Ευρώπης της Keidanren. Υπογράφηκε, παρουσία του Πρωθυπουργού και της Ιαπωνίδας Υφυπουργού, Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ JETRO και Enterprise Greece. Ακολούθησε παρουσίαση του Επικεφαλής Οικονομικού Συμβούλου του Πρωθυπουργού για τις εξελίξεις στην Ελληνική Οικονομία και ομιλία του ΥΦΥΠΕΞ για τις προοπτικές της διμερούς οικονομικής συνεργασίας. Η βασική ομιλία έγινε από τον κ. Πατέλη, στην οποία παρουσίασε τα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας και τις προοπτικές της.

Ακολούθησαν δύο θεματικοί κύκλοι ομιλιών ως εξής:

1. Για την Τεχνολογία και τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, με ομιλητές τον κ. Πιερρακάκη, την κα Εφραίμογλου και τον κ. Syusaku Indo, Αναπληρωτή Γεν. Δ/ντη του Ιαπωνικού Υπουργείου Ψηφιακού Μετασχηματισμού.

2. Για την Πράσινη Ενέργεια, με ομιλητές την κα Σδούκου, τον κ. Παπαλεξόπουλο και τον κ. Ryo Minami, Γενικό Δ/ντη του ιαπωνικού Υπουργείου Οικονομίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας

Ακολούθησαν τα τελικά σχόλια για το κλείσιμο της εκδήλωσης από τον Δ/ντα Σύμβουλο του Enterprise Greece κ. Γιαννόπουλο και Networking μεταξύ των περίπου 75 Ιαπώνων συμμετεχόντων και των 30 περίπου μελών της Ελληνικής Επιχειρηματικής Αποστολής.

Συνάντηση Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη με Ιάπωνα Υπουργό Ψηφιακού Μετασχηματισμού κ. Taro Kono (31.01.23).

Η συνάντηση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εγκάρδια. Ο Ιάπωνας Υπουργός ήταν προφανώς ήδη ενημερωμένος για τα πρόσφατα επιτεύγματα της χώρας μας στον τομέα e-government, στα οποία αναφέρθηκε εκτενώς ο κ. Πιερρακάκης. Ο κ. Κονο από τη δική του πλευρά παρουσίασε επίσης τις γενικές αρχές της Ιαπωνικής πολιτικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Η συνάντηση κρίνεται ως εξαιρετικά επιτυχημένη, καθώς οι δύο πλευρές συμφώνησαν να εξετάσουν τη σύναψη μνημονίου συνεργασίας και να υπάρξουν αμοιβαίες επισκέψεις και συνεργασίες, συμπεριλαμβανόμενης και ενδεχόμενης επίσκεψης του κ. Κονο στην Ελλάδα.

Λοιπές δράσεις οικονομικής διπλωματίας

Το 2023 και έως και τα τέλη Μαρτίου 2024, πραγματοποιήθηκαν οι κάτωθι **δράσεις προώθησης ελληνικών κρασιών**:

- Ελεύθερη γευσίγνωσία και masterclasses για τα κρασιά της Αττικής και της Δυτικής Ελλάδας, στον χώρο εκδηλώσεων Harpo-En στο Τόκυο (6 Απριλίου 2023). Τα συμμετέχοντα οινοποιεία ήταν 19 από την Αττική και 22 από την Δυτική Ελλάδα. Η παρουσίαση και των δύο masterclasses έγινε από τον Master of Wine κ. Κωνσταντίνο Λαζαράκη. Αντίστοιχη γευσίγνωσία και masterclass για τα κρασιά της Δυτικής Ελλάδας πραγματοποιήθηκαν και στην Οσάκα, στις 10 Απριλίου 2023.
- Σεμινάριο παρουσίασης και γευσίγνωσίας κρασιών Περιφέρειας Αττικής από την κα Atsuko Aoyama, Ambassador of Greek Wine στην Ιαπωνία, από κοινού με τον σομελιέ κ. Tako Iguro στο πλαίσιο δράσεων για την προώθηση κρασιού ΠΟΠ Αττικής στην Academie du Vin στο Τόκυο (20-21 Μαρτίου 2023). Ομοίως, από τους ίδιους,

πραγματοποιήθηκαν masterclasses για τα κρασιά της Δυτικής Ελλάδας, στις 15 και 16 Μαΐου 2023.

- Συμμετοχή για πρώτη φορά των κρασιών της Αττικής και της Δυτικής Ελλάδας στη διεθνή έκθεση Wine & Gourmet (12-14 Απριλίου 2023).
- Γεύματα σε ιαπωνικό και γαλλικό εστιατόριο, στις 7 και 13 Απριλίου αντίστοιχα, για την προώθηση των κρασιών της Αττικής. Στο πρώτο γεύμα παρουσιάστηκαν έξι κρασιά ΠΓΕ και στο δεύτερο πέντε (Αττική, Μαρκόπουλο, Πλαγιές Κιθαιρώνα και Ρετσίνα Αττικής), διαφορετικών ποικιλιών (σαβατιανό, ασσύρτικο, ρετσίνα, μαλαγουζιά, βραδιανό, sauvignon blanc και cabernet αγιωργίτικο). Η παρουσίαση έγινε από τον Master of Wine κ. Κωνσταντίνο Λαζαράκη στο πρώτο γεύμα και από τον Dip WSET κ. Γρηγόρη Μιχαήλο στο δεύτερο. Οι συμμετέχοντες απαρτίζονταν από επαγγελματίες του οινικού κλάδου (δημοσιογράφοι, εισαγωγείς, επαγγελματίες από τον χώρο της εστίασης).
- Σεμινάριο παρουσίασης και γευσιγνωσίας κρασιών ΠΟΠ Νάουσας, στο πλαίσιο δράσεων για την προώθηση κρασιού ΠΟΠ Νάουσας και παροχή δείπνου (8 και 12 Ιουνίου 2023).
- Ταξίδι εξοικείωσης (fam trip) Ιαπόνων εισαγωγέων και δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την προώθηση των κρασιών της (10-16 Ιουνίου 2023). Το Γραφείο ΟΕΥ Τόκιο παρείχε οργανωτική υποστήριξη και συνέβαλε στην πρόσκληση των συμμετεχόντων.
- Θεματικά σεμινάρια-παρουσιάσεις με τίτλο “Wines of the Sun”, στην Ακαδημία Οίνου Carlan στο Τόκιο (16 και 17 Ιανουαρίου 2024). Κύριος εισηγητής ήταν ο κ. Αντώνης Λιανουδάκης DipWSET, ο οποίος παρουσίασε συνολικά 38 κρασιά από 14 οινοποιεία απ’ όλη την Ελλάδα (Αττική, Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, Θεσσαλία, Μακεδονία, Κρήτη, Κέρκυρα, Λήμνο και Σύρο).

Συμμετοχή στη διεθνή έκθεση Foodex 2023 (7-10 Μαρτίου 2023). Η Ελλάδα έλαβε μέρος στην ιαπωνική Διεθνή Έκθεση Τροφίμων και Ποτών Foodex 2023, η οποία διοργανώθηκε στο εκθεσιακό κέντρο Tokyo Big Sight. Το ελληνικό περίπτερο διοργανώθηκε από το Enterprise Greece και αποτελούνταν από 16 εκθέτες, οι οποίοι παρουσίασαν ελληνικά προϊόντα, όπως ελαιόλαδο, ελιές, μέλι, κρασί, ξύδι, αλάτι, λικέρ, τσικουδιά, κρόκο, μαστίχα και μαστιχέλαιο, σταφίδες, αποξηραμένα σύκα, μαρμελάδες, ξηρούς καρπούς, είδη αρτοποιίας και σνακ, τυριά, κονσέρβες φρούτων και χυμούς. Ως παράλληλη εκδήλωση διοργανώθηκε σεμινάριο παρουσίασης της φέτας στο Ευρωπαϊκό Περίπτερο, ενώ υπήρξε συμμετοχή και ελληνικών προϊόντων στο Ευρωπαϊκό Περίπτερο και συγκεκριμένα, ελαιόλαδο, μανούρι, ελιές, ανθρακούχο νερό μαστίχα.

City Tech Tokyo 2023 (27-28 Φεβρουαρίου 2023). Η Μητροπολιτική Κυβέρνηση του Τόκιο διοργάνωσε την εκδήλωση «City-Tech για ένα βιώσιμο μέλλον». Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες διεθνείς εκδηλώσεις για τις νεοφυείς επιχειρήσεις στην Ιαπωνία, στην οποία θα συμβάλλουν, πέραν της δημοτικής αρχής του Τόκιο, και σημαντικές επιχειρηματικοί φορείς, όπως Japan Business Federation, Japan Association of Corporate Executives, Japan Association of New Economy, Japan Venture Capital Association και Tokyo Chamber of Commerce and Industry. Από ελληνικής πλευράς, συμμετείχε ο Δήμος Λοκρών.

Προώθηση της Ελλάδας ως ταξιδιωτικού προορισμού (16 Μαρτίου -18 Απριλίου 2023). Έκθεση στο βιβλιοπωλείο TSUTAYA Roppongi Book Store για την προώθηση στο ιαπωνικό κοινό ταξιδιωτικών προορισμών όπως, η Ελλάδα, η Αυστραλία, η Χαβάη και το νησί Τζέτζου (Κορέα). Παροχή φωτογραφικού υλικού για την εκδήλωση από το Γραφείο ΟΕΥ Τόκιο.

Σεμινάριο και γευσιγνωσία για το ελληνικό ελαιόλαδο (4 Απριλίου 2023). Ομιλητές ήταν η κα Ελευθερία Γερμανάκη και ο κ. Κώστας Λύρης, ειδικοί στο ελαιόλαδο και διακεκριμένοι

κριτές σε διεθνείς διαγωνισμούς ελαιολάδου, ένας εκ των οποίων και ο Japan Olive Oil Prize (JOOP) που διεξήχθη στις 7 Απριλίου 2023, στον οποίο η Ελλάδα είχε ισχυρή παρουσία με την συμμετοχή 80 ελαιολάδων και 60 βραβεύσεις. Οι κ.κ. Γερμανάκη και Λυρής παρουσίασαν την ιστορία του ελληνικού ελαιολάδου, τις ποικιλίες αυτού και εκπαίδευσαν τους συμμετέχοντες στην αξιολόγηση και γευσιγνωσία του ελαιολάδου. Την εκδήλωση παρακολούθησαν περισσότεροι από 50 επαγγελματίες που σχετίζονται με τον κλάδο του ελαιολάδου (εισαγωγείς, διανομείς, δημοσιογράφοι, αρθρογράφοι).

Οργάνωση και υποστήριξη από το Γραφείο ΟΕΥ, **B2B συναντήσεων** μεταξύ εκπροσώπου της ελληνικής εταιρείας Confitera και Ιαπώνων εισαγωγέων (17-13 Ιουνίου 2023).

Επιχειρηματική αποστολή υψηλού επιπέδου ΕΕ (2-6 Ιουλίου 2023). Ο Επίτροπος Γεωργίας της ΕΕ κ. Janusz Wojciechowski επισκέφθηκε την Ιαπωνία, συνοδευόμενος από αντιπροσωπεία έως και 80 εκπροσώπων ευρωπαϊκών εταιρειών/οργανώσεων παραγωγών του αγροδιατροφικού τομέα, μεταξύ των οποίων, έξι από την Ελλάδα.

Συμμετοχή στην Tourism Expo Japan 2023 (26-29 Οκτωβρίου 2023). Η Ελλάδα συμμετείχε στη ιαπωνική διεθνή τουριστική έκθεση Tourism Expo Japan 2023, που πραγματοποιήθηκε στην Οσάκα. Πρόκειται για συμμετοχή με booth του ΕΟΤ στο ευρωπαϊκό περίπτερο της European Travel Commission (ETC). Τα στελέχη του ΕΟΤ μαζί με τον προϊστάμενο του Γραφείου ΟΕΥ είχαν συναντήσεις με εκπροσώπους της JTA, της JATA, όπως και ορισμένων από τις κορυφαίες τουριστικές επιχειρήσεις της Ιαπωνίας.

Επιχειρηματική αποστολή Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου στο Τόκιο. Στις 13 Νοεμβρίου 2023, πραγματοποιήθηκαν, στο Τόκιο, B2B συναντήσεις μεταξύ Ελλήνων επιχειρηματιών από τον κλάδο των τροφίμων κ ποτών κ Ιαπώνων εισαγωγέων, στο πλαίσιο επιχειρηματικής αποστολής του ελληνο-γερμανικού επιμελητηρίου στην Ασία, με την συνδρομή του Γραφείου ΟΕΥ Τόκιο. Στις συναντήσεις έλαβαν μέρος είκοσι ιαπωνικές εταιρείες (εισαγωγείς και διανομείς) και δώδεκα ελληνικές (εξαγωγείς). Οι Έλληνες επιχειρηματίες είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τα προϊόντα τους, όλα εξαιρετικής ποιότητας (ελαιόλαδο, ελιές, κομπόστες, ζυμαρικά, αλείμματα, έτοιμα γέυματα, προϊόντα ντομάτας, προϊόντα delicatessen, σάλτσες, ξύδι βαλσάμικο, θαλασσινό αλάτι, κρασί, τσίπουρο, τυροκομικά προϊόντα, σνακς με βάση το τυρί). Όλα τα μέλη της ελληνικής επιχειρηματικής αποστολής έμειναν ικανοποιημένα από την προετοιμασία των συναντήσεων, το επίπεδο των επαφών κ το περιεχόμενο των συζητήσεων.

Ευρωπαϊκή Ημέρα Έρευνας (14 Δεκεμβρίου 2023). Η Ευρωπαϊκή Ημέρα Έρευνας της EURAXESS στην Ιαπωνία είναι μια ετήσια εκδήλωση που απευθύνεται σε ερευνητές, γραφειοκράτες, προσωπικό πρεσβειών, επιχειρηματίες και το ευρύ κοινό που θα ήθελαν να διευρύνουν τους ορίζοντές τους και να δικτυωθούν. Στη φετινή εκδήλωση το επίκεντρο είναι οι ευρωπαϊκές χώρες και τα κυριότερα σημεία έρευνας και καινοτομίας, οι συνεργασίες που σχετίζονται με την Ιαπωνία και οι ευκαιρίες χρηματοδότησης. Μία από τις συμμετέχουσες χώρες ήταν και η Ελλάδα, για την οποία έγινε 10λεπτη παρουσίαση από στέλεχος του Γραφείου ΟΕΥ.

Προώθηση Ελλάδας και ελληνικών προϊόντων σε ιαπωνικά ΜΜΕ στο πλαίσιο του «Έτους Πολιτισμού και Τουρισμού Ελλάδας-Ιαπωνίας». Στις 9 και 23 Φεβρουαρίου 2024 και στις 8 Μαρτίου 2024, προβλήθηκε η ελληνική κουζίνα στο διαδικτυακό τηλεοπτικό κανάλι Fuji TV, μέσω τριών επεισοδίων σε εβδομαδιαία δημοφιλή γαστρονομική και ταξιδιωτική εκπομπή. Τα γυρίσματα της εκπομπής πραγματοποιήθηκαν στην πρεσβευτική κατοικία, με οικοδεσπότες τον Πρέσβη της Ελλάδας. Ο μάγειρας κ. Κυριάκος Μελάς μαγείρεψε και παρουσίασε παραδοσιακά ελληνικά φαγητά (φάβα Σαντορίνης με μαριναρισμένες σαρδέλες, γαρίδες γιουβέτσι και μπουγάτσα). Μέρος στην εκπομπή έλαβαν, η κα Nobuka Sunohara οργανοπαίχτρια μουζουκιού

και το ιαπωνικό χορευτικό συγκρότημα 'KEFI' που χόρευε κρητικούς χορούς. Παραθέτουμε τους σχετικούς συνδέσμους:

https://www.youtube.com/watch?v=xr2f1_iuf78

https://www.youtube.com/watch?v=FVf_hJT8Wh0

<https://www.youtube.com/watch?v=fFnH-3buTuU>

Παράλληλα, στις 7, 14, 21 και 28 Φεβρουαρίου 2024, η Διευθύνουσα του Γραφείου ΟΕΥ συμμετείχε στη ραδιοφωνική εκπομπή "Discover The World" του ραδιοφωνικού σταθμού "MID-FM" Nagoya. Μέσω της εκπομπής, δόθηκε η εξαιρετική ευκαιρία να παρουσιαστεί η Ελλάδα, μιλώντας για την ιστορία, τον πολιτισμό, τον σύγχρονο τρόπο ζωής και προτείνοντας προορισμούς προσκαλώντας τους ακροατές να ανακαλύψουν ίδιοι όμορφα τις ομορφιές της χώρας μας και τον γαστρονομικό της πλούτο. Επιπλέον αναφορά έγινε στα ελληνικά προϊόντα που βρίσκονται στην ιαπωνική αγορά και τα σημεία πώλησης αυτών.

Συμμετοχή στη διεθνή έκθεση Foodex 2024 (5-8 Μαρτίου 2024). Το ελληνικό περίπτερο διοργανώθηκε από το Enterprise Greece και αποτελούνταν από 12 εκθέτες, οι οποίοι παρουσίασαν ελληνικά προϊόντα, όπως ελαιόλαδο, ελιές, αφηνήματα, σνακ, φυσικούς χυμούς, μαστίχα, τυριά, σταφίδες, αποξηραμένα σύκα, ζυμαρικά, μαρμελάδες, προϊόντα antipasti, και delicatessen. Πέραν του ελληνικού περιπτέρου, συμμετείχε σε ξεχωριστό χώρο με δικό της περίπτερο, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Προώθησης προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ στην Ιαπωνία, η Κοινοπραξία έξι Αγροτικών Συνεταιρισμών που εκπροσωπούν πάνω από το 60 % του ΠΟΠ Ελαιόλαδου Σητείας Λασιθίου Κρήτης. Παράλληλα, υπήρξε και φέτος συμμετοχή ελληνικών προϊόντων στο Ευρωπαϊκό Περίπτερο και συγκεκριμένα, μαστίχα, ούζο, ελιές, φέτα και μέλι.

Εκδήλωση Hankyu Travel (12 Μαρτίου 2023). Το Hankyu Travel, από τα μεγαλύτερα ταξιδιωτικά γραφεία στην Ιαπωνία, διοργάνωσε παρουσίαση των τουριστικών πακέτων που προσφέρει για την Ελλάδα, συνολικής διάρκειας 1,5 ώρας, στην οποία εκπρόσωπος του Γραφείου ΟΕΥ παρέστη κι απηύθυνε χαιρετισμό μαζί με μία σύντομη παρουσίαση της Ελλάδας. Κατά την διάρκεια αυτής, προβλήθηκαν βίντεο και διανεμήθηκε έντυπο υλικό του ΕΟΤ.

4 Συμπεράσματα – προτάσεις

4.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Πίνακας 28: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1.	Ελληνικά τρόφιμα (όπως τυριά και κυρίως φέτα, ελαιόλαδο, είδη ζαχαροπλαστικής και αρτοποιίας, κονσερβοποιημένα φρούτα, βιολογικές υπερτροφές, βότανα)	<p>Η Ιαπωνία είναι μεταξύ των μεγαλύτερων εισαγωγέων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, καθώς έχει πολύ χαμηλό συντελεστή αυτόρκειας. Να σημειωθεί ότι πρόκειται για μια αγορά 125 εκατ. κατοίκων, με υψηλό διαθέσιμο εισόδημα και με διατροφικά πρότυπα που σταδιακά αρχίζουν να συγκλίνουν προς τα δυτικά.</p> <p>Με βάση τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΕΕ Ιαπωνίας οι δασμοί καταργούνται ή μειώνονται, ενώ αίρονται μη δασμολογικά εμπόδια, ενώ προβλέπονται αδασμολόγητες ποσοστώσεις για ορισμένα προϊόντα, όπως τα μαλακά τυριά που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα την Ελλάδα. Ως αποτέλεσμα δημιουργούνται πολύ ευνοϊκές προοπτικές για τις εξαγωγές μας.</p> <p>Οι Ιάπωνες πάντα έδειχναν ενδιαφέρον για την υγιεινή διατροφή. Τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας δεν έχουν τη διάδοση που έχουν στις δυτικές χώρες, αλλά τα τελευταία χρόνια αρχίζουν να γίνονται δημοφιλή. Οι ελληνικές πιστοποιήσεις βιολογικών προϊόντων γίνονται δεκτές, αλλά όχι για τα προϊόντα ζωικής προέλευσης, για τις οποίες όμως η ΕΕ προτίθεται να διαπραγματευτεί σχετική συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης.</p>
2.	Ελληνικά κρασιά	<p>Με τη συμφωνία ΕΕ – Ιαπωνίας οι δασμοί για το κρασί καταργήθηκαν, ενώ η Ιαπωνία δεσμεύτηκε να καταργήσει τα μη δασμολογικά εμπόδια, όπως την άρση των περιορισμών στη χρήση διάφορων πρόσθετων. Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια οργανωμένη προσπάθεια προώθησης του ελληνικού οίνου, η οποία φαίνεται να αποδίδει. Σε αυτή τη βάση, πρέπει οι προσπάθειες να συνεχιστούν και να ενισχυθούν, προκειμένου, τόσο να</p>

		εδραιωθούν τα υπάρχοντα ελληνικά κρασιά στην ιαπωνική αγορά, όσο και να εισαχθούν νέα.
3.	Καλλυντικά	Στην Ιαπωνία υπάρχει σημαντική ζήτηση για καλλυντικά από φυσικά συστατικά, όπως το ελαιόλαδο. Επίσης ιδιαίτερη προτίμηση υπάρχει για τα βιολογικά προϊόντα υψηλής ποιότητας. Αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν πετύχει να τοποθετήσουν επιτυχώς τα προϊόντα τους στην Ιαπωνική αγορά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα καλλυντικά με βάση της μαστίχα, για την οποία όμως πρέπει να κινηθεί η διαδικασία αναγνώρισής της ως οιονεί φάρμακο ή πρόσθετο οιονεί φαρμάκων, ώστε να είναι δυνατή η προβολή των θετικών επιπτώσεών της στην υγεία. αφορά και τον κλάδο των καλλυντικών.
4.	Φάρμακα, παραφαρμακευτικά προϊόντα	Πρόκειται για σημαντική αγορά στην οποία ήδη αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν καταφέρει να προωθήσουν αποτελεσματικά τα προϊόντα τους. Τα ελληνικά γενόσημα φάρμακα είναι αξιόπιστα και ανταγωνιστικά και επομένως έχουν δυνατότητες στην αγορά.
5.	Είδη και αξεσουάρ ένδυσης, γουναρικά	Πρόκειται για ένα κλάδο που αντιμετωπίζει εντονότατο ανταγωνισμό κυρίως από την Κίνα, στα προϊόντα μαζικής κατανάλωσης, ενώ δεν έχουμε πετύχει να εδραιωθούμε στο ακριβό τμήμα της αγοράς. Όμως τα τελευταία χρόνια υπάρχουν ορισμένες ελληνικές επιχειρήσεις με προϊόντα πρωτοποριακού σχεδιασμού και καλής ποιότητας που έχουν σημαντικές δυνατότητες στην αγορά. Ειδικά για τα γουναρικά, η ζήτηση στην Ιαπωνία ακολουθεί φθίνουσα πορεία, αλλά δεδομένης της μεγάλης υποχώρησης της εγχώριας παραγωγής και της χαμηλής ποιότητας των κινεζικών προϊόντων, υπάρχει ένα μεσαίο τμήμα της αγοράς στο οποίο τα ελληνικά προϊόντα θα μπορούσαν να εδραιωθούν. Ιδιαίτερη ζήτηση έχουν στην Ιαπωνία τα προϊόντα μεσαίας τιμής και μοντέρνου σχεδιασμού που αποτελούνται από γούνα και άλλα υλικά ταυτόχρονα. .

6.	Τουρισμός	<p>Η Ιαπωνία είναι μία εξαιρετικά αναπτυγμένη χώρα 125 εκατομμυρίων κατοίκων με υψηλό κατά κεφαλή εισόδημα και κατά συνέπεια μια εν δυνάμει πολύ σημαντική τουριστική αγορά.</p> <p>Βέβαια, λόγω της πανδημίας η χώρα αυτή για 2 χρόνια ήταν ουσιαστικά μια κλειστή και ο τουρισμός της στην κυριολεξία εξαϋλώθηκε. Το 2019 οι Ιάπωνες ταξιδιώτες στο εξωτερικό ήταν πάνω από 20 εκατ. άτομα, αλλά το 2020 έπεσαν στα 3,17 εκατ., ενώ το 2021 ήταν μόλις 500 χιλ. Το 2022 η ανάκαμψη της ιαπωνικής τουριστικής αγοράς ήταν πολύ πιο αργή από άλλες χώρες.</p> <p>Το γεγονός ότι η επανεκκίνηση του ιαπωνικού τουρισμού γίνεται ουσιαστικά εκ του μηδενός δημιουργεί κάποιες ευκαιρίες για τη χώρα μας, να τοποθετηθεί έγκαιρα και σε σωστή βάση, ώστε να αποκτήσει πλεονέκτημα και να πετύχει ένα καλύτερο σε σχέση με το παρελθόν μερίδιο στην αγορά.</p>
----	-----------	--

Η Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου ΕΕ-Ιαπωνίας που τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2019, δημιουργεί ένα εξαιρετικά ευνοϊκό περιβάλλον για τις εξαγωγές μας, μέσω της κατάργησης ή μείωσης φόρων, της υιοθέτησης αφορολόγητων ποσοστώσεων και της άρσης μη δασμολογικών εμποδίων.

Φυσικά σε μεγάλο βαθμό θα ωφεληθούν και τα Ιαπωνικά προϊόντα, όπως τα αυτοκίνητα, τα οποία δεν ανταγωνίζονται ελληνικά, με αποτέλεσμα να προκύψει όφελος για τους καταναλωτές της χώρας μας.

Να σημειωθεί ότι πρόκειται για μια αγορά 125 εκατομμυρίων κατοίκων, υψηλού διαθέσιμου εισοδήματος και με εξελισσόμενα καταναλωτικά πρότυπα. Μάλιστα η Ιαπωνία, ως η πλέον αναπτυγμένη χώρα της Ασίας, συχνά αποτελεί πρότυπο των καταναλωτών γειτονικών χωρών, ενώ οι μεγάλοι όμιλοί της διαθέτουν εμπορικά δίκτυα σε ολόκληρη της περιοχή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η επιτυχής είσοδος ενός προϊόντος στην Ιαπωνική αγορά να αποτελεί διαβατήριο για την είσοδό του στις ασιατικές αγορές.

Ειδικότερα η αγορά τροφίμων της Ιαπωνίας είναι από τις μεγαλύτερες στον κόσμο. Οι Ιάπωνες σταδιακά υιοθετούν στη διατροφή τους εκλεκτά δυτικά προϊόντα, όπως τα τυριά, το γιαούρτι, το ελαιόλαδο, το κρασί, τα είδη ζαχαροπλαστικής και αρτοποιίας και άλλα. Αυτός είναι ο λόγος που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει σειρά προγραμμάτων προβολής και προώθησης τροφίμων και γεωργικών προϊόντων. Η ιαπωνική αγορά κρασιού έχει επίσης καλές προοπτικές για τα ελληνικά προϊόντα, μάλιστα η χώρα μας έχει αναλάβει μια οργανωμένη προσπάθεια προώθησης που έχει ήδη αρχίσει να αποδίδει και πρέπει να συνεχιστεί.

Οι εξαγωγές ελληνικών καπνών παρουσίασαν πολύ μεγάλη άνοδο τα τελευταία χρόνια. Αξιόλογες προοπτικές υπάρχουν για πολλά ελληνικά προϊόντα, όπως καλλυντικά, φάρμακα, δομικά υλικά, είδη και αξεσουάρ ένδυσης, γουναρικά, κλπ.

Οι προοπτικές στην Ιαπωνική αγορά για τα ελληνικά προϊόντα είναι εξαιρετικές. Παρόλα αυτά υπάρχουν και ορισμένες αδυναμίες μας για τις οποίες πρέπει να εργαστούμε. Τα ελληνικά προϊόντα χαρακτηρίζονται από έλλειψη εθνικού branding, καθώς οι Ιάπωνες δεν συνδέουν τη χώρα μας με προϊόντα για τα οποία εμείς θα το θεωρούσαμε αυτονήτο. Η εικόνα που διατηρεί στο υποσυνείδητό του ο μέσος Ιάπωνας για την Ελλάδα, δεν οδηγεί συνειρμικά στην εικόνα χώρας υψηλού επιπέδου παραγωγής και σύγχρονου τρόπου ζωής. Είναι βέβαια γεγονός ότι τα ελληνικά προϊόντα είναι συχνά χαμηλής εντάσεως τεχνολογίας και προστιθέμενης αξίας, επομένως αντιμετωπίζουν έντονο ανταγωνισμό από χώρες φθηνού εργατικού κόστους.

Συχνά λάθη των επιχειρήσεων μας οφείλονται σε μη ικανοποιητική γνώση της αγοράς, ποιότητα / προδιαγραφές / συσκευασία που δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της και περιστασιακή / αποσπασματική προσέγγισή της χωρίς συνέχεια και προοπτική σε βάθος χρόνου. Όμως, σε όλους τους κλάδους υπάρχουν πρωτοπóρες ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες με τη σωστή υποστήριξη και ενημέρωση μπορούν να πετύχουν την είσοδο και εδραίωση των προϊόντων τους στην αγορά. Θα πρέπει όμως να γνωρίζουν ότι η είσοδος στην αγορά της Ιαπωνίας απαιτεί χρόνο και υπομονή, καθώς το κύριο χαρακτηριστικών των Ιαπωνικών επιχειρηματικών πρακτικών είναι οι μακροχρόνιες και σταθερές συνεργασίες.

Σε ό,τι αφορά την προώθηση της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού στην Ιαπωνία, προέχει στην παρούσα φάση η δικτύωσή μας με τον τουριστικό κόσμο της Ιαπωνίας και η ενημέρωση για νέους προορισμούς. Ακόμη και πασίγνωστοι προορισμοί όπως η Ρόδος, η Χαλκιδική και τα Επτάνησα είναι ουσιαστικά άγνωστα.

Για να αυξήσουμε επομένως το τουριστικό ρεύμα από την Ιαπωνία, πρέπει αφενός να προβάλλουμε περισσότερο τους ήδη δημοφιλείς στους Ιάπωνες προορισμούς, αλλά να κάνουμε γνωστούς και άλλους. Ειδικά προορισμούς που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν καθ' όλη τη διάρκεια τους έτους, καθώς οι Ιάπωνες ταξιδεύουν και σε περιόδους που δεν είναι αιχμής για τον Ελληνικό Τουρισμό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Θεσσαλονίκη και κατά συνέπεια η ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας, που θα μπορούσαν να προσφέρουν σχετικά φθηνότερους προορισμούς και μάλιστα για όλη τη διάρκεια του έτους.

Το 2024 έχει ανακηρυχθεί «Έτος Πολιτισμού και Τουρισμού Ελλάδας-Ιαπωνίας», επομένως θα είναι μία πολύ καλή ευκαιρία να υλοποιηθούν μία σειρά από δράσεις όπως, σεμινάριο παρουσίασης του ελληνικού τουρισμού, πολιτιστικές και γαστρονομικές εκδηλώσεις, τόσο για την προώθηση της Ελλάδας ως ταξιδιωτικού προορισμού, όσο και των προϊόντων της.

4.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Πίνακας 29: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ιαπωνία

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1.	Υποδομές	Ιαπωνικό ενδιαφέρον για συμμετοχή σε έργα υποδομής στην Ελλάδα. Πετυχημένη περίπτωση ήταν η συμμετοχή της Hitachi στην κατασκευή του μετρό της Θεσσαλονίκης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον

		υπάρχει για τη δημιουργία πλωτού σταθμού FSRU στην Αλεξανδρούπολη
2.	Ενέργεια	Αποτελεί τον κλάδο με τις καλύτερες προοπτικές, όπως φάνηκε και από την επίσκεψη ομάδας 3 Ελλήνων υφυπουργών στην Ιαπωνία τον Ιανουάριο. Μεγάλο ενδιαφέρον υπάρχει από τους Ιάπωνες για μονάδες παραγωγής ενέργειας από την επεξεργασία απορριμμάτων. Επίσης υπάρχει ενδιαφέρον για επένδυση στο δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ θετικές είναι και οι προοπτικές για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
3.	Τεχνολογία	Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων, ειδικά από τον κλάδο της τεχνολογίας με μεγάλες Ιαπωνικές επιχειρήσεις.

Παρόλο που η Ιαπωνία συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που πραγματοποιούν τις μεγαλύτερες άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό, οι Ιαπωνικές ΑΞΕ στη χώρα μας είναι πολύ μικρές και περιορίζονται κυρίως σε εμπορικά δίκτυα.

Υπάρχουν περίπου 45 ιαπωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας, σε τομείς όπως η ναυτιλία, τα καπνά, τα αυτοκίνητα, τα ηλεκτρονικά, τα φάρμακα, μηχανήματα, κλπ. Όμως στην πλειοψηφία τους αφορούν αποκλειστικά εμπορικές δραστηριότητες. Πολύ σημαντική βέβαια είναι η επένδυση στη ΣΕΚΑΠ, όπως και η συμμετοχή της Hitachi στην κατασκευή του μετρό της Θεσσαλονίκης. Αξιόλογη είναι και η ίδρυση του κέντρου υποστήριξης της Canon στην Ελλάδα.

Είναι γεγονός ότι πρόσφατα παρατηρείται αφενός βελτίωση του επενδυτικού κλίματος στην Ελλάδα και αφετέρου συνειδητοποίηση του γεγονότος αυτού από τους Ιάπωνες επενδυτές, οι οποίοι άρχισαν να διαβλέπουν την ύπαρξη επενδυτικών ευκαιριών στη χώρα μας. Παράλληλα, η Συμφωνία Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης ΕΕ – Ιαπωνίας δημιουργεί νέες προοπτικές για το διμερές εμπόριο, αλλά παράλληλα διευκολύνει και τις επενδύσεις.

Σε διακρατικό επίπεδο, αλλά και σε επιχειρηματικό, παρατηρείται πλέον ένα αμοιβαίο ενδιαφέρον για ανάπτυξη των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των δύο χωρών.

Τον Ιανουάριο 2021 πραγματοποιήθηκε μια πολύ σημαντική επίσκεψη στην Ιαπωνία από τους υφυπουργούς εξωτερικών / ανάπτυξης και ενέργειας, η οποία είχε ως σκοπό να διερευνήσει τις δυνατότητες οικονομικής συνεργασίας και να παρακινήσει του μεγάλους Ιαπωνικούς ομίλους να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα. Η Ιαπωνική ανταπόκριση ήταν πολύ θετική, ειδικά για τους τομείς των υποδομών, της ενέργειας και της τεχνολογίας.

Ιαπωνικό ενδιαφέρον υπάρχει για συμμετοχή σε σημαντικά έργα υποδομών, όπως η σιδηροδρομική σύνδεση Αλεξανδρούπολης-Βάρνας και η δημιουργία πλωτών σταθμών FSRU. Επίσης ιαπωνικές επιχειρήσεις εξέφρασαν ενδιαφέρον για παραγωγή ενέργειας από την επεξεργασία απορριμμάτων, για επενδύσεις σε ορυχεία και σε παραϊατρικά προϊόντα.

4.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

Λόγω της πανδημίας του COVID-19 σχεδόν το σύνολο των δράσεων μας για το 2020 ακυρώθηκε. Με δεδομένες τις πολύ ευνοϊκές προοπτικές της αγοράς όμως, επιβάλλεται να διατηρήσουμε κατά το δυνατόν την παρουσία στην αγορά, ώστε να είμαστε έτοιμοι για την μετά την πανδημία εποχή, κατά την οποία αναμένεται να δημιουργηθεί ένα εξαιρετικά ευνοϊκό κλίμα για την ελληνοϊαπωνική επιχειρηματική συνεργασία, δεδομένης της συμφωνίας με την ΕΕ, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας και του πολύ καλού κλίματος στις σχέσεις των δύο χωρών.

Στη λογική αυτή προτείνουμε τα εξής:

- Ετήσια συμμετοχή στη διεθνή έκθεση Foodex - <https://www.jma.or.jp/foodex/en/>.
- Παράλληλες εκδηλώσεις της συμμετοχής μας στη Foodex προτείνουμε τη διοργάνωση σεμιναρίου για το ελληνικό ελαιόλαδο ή ενδεχομένως και για άλλα ελληνικά προϊόντα, όπως τα τυριά, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των εκθετών.
- Το πρόγραμμα προβολής και προώθησης ελληνικού κρασιού που εφαρμόστηκε τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αποδίδει και θεωρούμε ότι επιβάλλεται η συνέχισή του. Οφείλουμε πάντως να πραγματοποιήσουμε μια μετατόπιση από τις δράσεις γενικής προβολής σε πιο στοχευμένες που θα αποσκοπούν και στην πραγματοποίηση πωλήσεων. Αυτό επιβάλλει μεγαλύτερη συμμετοχή των επιχειρήσεων στο πρόγραμμα. Δηλαδή Ελλήνων εξαγωγέων με στόχο την είσοδο νέων κρασιών στην αγορά, αλλά και Ιαπώνων εισαγωγέων με σκοπό την αύξηση των πωλήσεων των κρασιών μας που είναι ήδη στην αγορά. Στις δράσεις μπορούν να συμπεριληφθούν master class σε συνδυασμό με ελεύθερες γευσιγνωσίες, στις οποίες θα συμμετέχουν ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις και Ιάπωνες εισαγωγείς ελληνικών κρασιών προκειμένου να έχουν συναντήσεις με εισαγωγείς, διανομείς, λιανοπωλητές, εστιατορές και λοιπούς επαγγελματίες του κρασιού. Επίσης, το πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει προβολή σε εξειδικευμένα μέσα ενημέρωσης, δημιουργία διαδικτυακής πύλης κρασιού και προσκλήσεις αγοραστών στην Ελλάδα. Εξίσου σημαντική είναι η συμμετοχή σε εκθέσεις (Foodex, Wine & Gourmet, Vinexpo Tokyo).
- Προτείνουμε την ανάληψη ανάλογου προγράμματος για τα ελληνικά τυριά με έμφαση στη φέτα. Στις δράσεις του θα μπορούσε να συμπεριληφθεί συμμετοχή στην εξειδικευμένη έκθεση τυριών Cheese Festa μέσω των εδώ εισαγωγέων ελληνικών τυριών, με σκοπό την προβολή του ελληνικού τυριού αλλά και την αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων μας που είναι ήδη στην αγορά. Επίσης, προτείνουμε τη διοργάνωση ελληνικής εκθεσιακής εκδήλωση τυριών, με συμμετοχή εξαγωγέων από την Ελλάδα, για τους οποίους θα διοργανώσουμε B2B συναντήσεις με Ιάπωνες εισαγωγείς. Η εκδήλωση πρέπει να περιλαμβάνει και σεμινάριο/γευσιγνωσία ελληνικών τυριών.
- Δράσεις σε συνεργασία με τη Σχολή Hattori Nutrition College, όπως παρουσίαση της ελληνικής κουζίνας από Έλληνα σεφ και παρουσίαση ελληνικών κρασιών συνδυαστικά με την ιαπωνική κουζίνα.
- Πρέπει να εντατικοποιήσουμε τις προσπάθειες για προσκλήσεις αγοραστών σε ελληνικές εκθέσεις τροφίμων και ποτών.
- Προτείνουμε τη συμπερίληψη της Ιαπωνίας στις προσκλήσεις αγοραστών γούνας στην Ελλάδα.
- Επίσης, θα ήταν σκόπιμη η συμμετοχή μας στην διεθνή έκθεση καλλυντικών COSME Tokyo - <https://www.cosmetokyo.jp/en-gb.html>
- Μπορεί να εξεταστεί η διοργάνωση σειράς εκδηλώσεων σε συνεργασία με αλυσίδες καταστημάτων και Ιάπωνες εισαγωγείς ελληνικών προϊόντων. Το πρόβλημα είναι ότι δεν έχουμε μεγάλη γκάμα προϊόντων και δεν είναι ελκυστική η διοργάνωση για τις ιαπωνικές

αλυσίδες. Ίσως θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε και με άλλες χώρες π.χ. για τη διοργάνωση μεσογειακής εκδήλωσης.

- Επίσης πρέπει να επανεξεταστεί το ενδεχόμενο πραγματοποίησης αποστολής ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων στην Ιαπωνία, κυρίως από κλάδους τεχνολογίας, προκειμένου να προωθηθούν συνεργασίες τους με μεγάλους Ιαπωνικούς ομίλους. Επιπλέον προτείνουμε τη διοργάνωση ημερίδας την Ιαπωνία για την παρουσίαση κλάδων νέων τεχνολογιών σε συνεργασία με τον κατάλληλο φορέα (JETRO, Keidanren, JBIC). Το ιδανικό θα ήταν η δράση αυτή να συνδυαστεί και με επίσημη επίσκεψη στην Ιαπωνία και να συνοδεύεται από επιχειρηματική αποστολή για την πραγματοποίηση B2B συναντήσεων.
- Δράσεις για την προώθηση της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού, όπως διοργάνωση webinar σε συνεργασία με την JATA (Japan Association of Travel Agents), ώστε να παρουσιαστούν στους Ιάπωνες επαγγελματίες του κλάδου νέοι και εναλλακτικοί προορισμοί στη χώρα μας.
- Το ελληνικό γιαούρτι θα μπορούσε να πετύχει αξιόλογες εξαγωγικές επιδόσεις αν μπορούσε να μειωθεί η υπέρμετρη δασμολογική του επιβάρυνση, καθώς έχει εξαιρεθεί από τις μειώσεις δασμών της συμφωνίας με την ΕΕ. Η λύση μπορεί να επιδιωχθεί μέσω της αλλαγής δασμολογικού κωδικού ή της συμπερίληψης του σε μελλοντική αναθεώρηση της συμφωνίας με την ΕΕ.
- Παράλληλα η Ελληνική Πρεσβεία κινείται δικαστικά για την επίλυση του θέματος της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων του ελληνικού γιαουρτιού, τα οποία παραβιάζονται από εγχωρίως παραγόμενα ιαπωνικά γιαούρτια που κυκλοφορούν ως δήθεν ελληνικά.

Το 2025 θα πραγματοποιηθεί η **Παγκόσμια Έκθεση της Οσάκα (EXPO 2025)**. Ως γνωστόν οι EXPO δεν είναι εμπορικές εκθέσεις, αλλά θεματικές με σκοπό τη γενικότερη προβολή των επιτευγμάτων μιας χώρας. Η Ελλάδα μέχρι τώρα έχει λάβει μέρος σχεδόν σε όλες τις EXPO και μάλιστα έχει διακριθεί, καθώς οι συμμετοχές της ήταν καλαίσθητες, προσέλκυσαν το ενδιαφέρον του κοινού και μάλιστα απέσπασαν πληθώρα βραβείων, αλλά σε μεγάλο βαθμό δεν απέφεραν συγκεκριμένα πρακτικά οφέλη στη χώρα μας.

Επιβάλλεται επομένως η συμμετοχή μας στην EXPO 2025 να συνδυαστεί με τις κατάλληλες παράλληλες δράσεις και να σχεδιαστεί κατά τρόπο που να αποφέρει και κάποια πρακτικά οφέλη. Ασφαλώς η προβολή της εικόνας μιας σύγχρονης δυναμικής Ελλάδας που ατενίζει το μέλλον της με αισιοδοξία έχει την αξία της. Παράλληλα, όμως μπορεί να παρακινούνται έμμεσα οι Ιάπωνες επενδυτές να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα ή οι τουρίστες να την επισκεφτούν ή ακόμη και να αγοράσουν ελληνικά προϊόντα. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει αυτομάτως, μέσω μιας επιτυχημένης συμμετοχής, ούτε μπορεί να επιδιώκεται ευθέως, αλλά μόνο έμμεσα και με απόλυτο σεβασμό στην καλαισθησία και στο θέμα της έκθεσης και το υποθέμα του ελληνικού περιπτέρου. Επιβάλλεται επομένως η ύπαρξη μιας καλά μελετημένης πολιτικής για την αξιοποίηση της ελληνικής συμμετοχής. Ανάλογα με το θέμα, μπορούν να προβληθούν κλάδοι όπως ναυτιλία, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διατροφή, περιβάλλον, τεχνολογία, κλπ. Η ελληνική συμμετοχή μπορεί να μεταφερθεί και στο διαδίκτυο, με τη δημιουργία μιας διαδραστικής πύλης του ελληνικού περιπτέρου που θα επεκτείνεται χρονικά πριν και μετά την EXPO.

4.4 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου

Θεωρούμε εξαιρετικά χρήσιμη τη θεσμοθέτηση ενός τακτικού διαλόγου μεταξύ των δύο πλευρών, για την παρακολούθηση των εξελίξεων στις διμερείς σχέσεις, την επεξεργασία προτάσεων και την επίλυση τυχόν προβλημάτων.

5 Παράρτημα

5.1 Χρήσιμες διευθύνσεις

1. Ελληνικές Αρχές

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΚΥΟ	Τηλ: +81-3-3403-0871/2	gremb.tok@mfa.gr
ΠΡΟΞΕΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ	Τηλ.: +81-3-3403-0871/2	grcon.tok@mfa.gr
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.	Τηλ.: +81-3-34045853, 34041195	ecocom-tokyo@mfa.gr
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛ. ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ	Τηλ. +81-3-3408-9635	hma.tokyo@hcg.gr

2. Δημόσιες υπηρεσίες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ 3-1-1 KASUMIGASEKI CHIYODA-KU TOKYO 100-8940 http://www.mof.go.jp/english/	Τηλ. + 81-3-3581-4111	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ , ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ 1-3-1 Kasumigaseki, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8901 http://www.meti.go.jp/english/index.html	Τηλ. +81-3-3501-1511	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ 1-2-2 Kasumigaseki, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8916 http://www.mhlw.go.jp/english/index.html	Τηλ. +81-3-5253-1111	www-admin@mhlw.go.jp
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ & ΑΛΙΕΙΑΣ Contact form: https://www.contactus.maff.go.jp/j/form/kanbo/koho/160807.html 1-2-1 Kasumigaseki, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8952 http://web-japan.org/links/government/ministries/ministry6.html	Τηλ. +81-3-3502-8111	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ 2-1-3 Kasumigaseki, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8918 http://www.mlit.go.jp/index_e.html	Τηλ. +81-3-5253-8111	
JAPAN TOURISM AGENCY: kankocho-a13@mlit.go.jp		
JAPAN COAST GUARD: jcg-goiken@mlit.go.jp		
GEOSPATIAL INFORMATION AUTHORITY OF JAPAN: gsi-intl@gxb.mlit.go.jp		
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ No. 5 Godochosha, 1-2-2 Kasumigaseki, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8975 http://www.env.go.jp/en	Τηλ. +81-3-3581-3351	https://www.env.go.jp/en/moemail/

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ,
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**
3-2-2 Kasumigaseki, Chiyoda-ku,
Tokyo 100-8959
<http://www.mext.go.jp/english/index.htm>

Τηλ. +81-3-5253-4111

kokusai@mext.go.jp

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

**THE GREEK CHAMBER
OF COMMERCE IN JAPAN (GrCCJ)**

Reoma Bldg 7F
2-10-6 Mita, Minato-ku
Tokyo 108-0073

Τηλ. +81-80-9677-5744

admin@grcci.jp

**THE JAPAN CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY (JCCI)**

3-2-2 Marunouchi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-0005
<https://www.jcci.or.jp/english/>

Τηλ. +81-3-3283-7824

suishin@jcci.or.jp

**THE KYOTO CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY**

Karasuma Ebisugawa, Nakagyo-ku,
Kyoto-shi, Kyoto 604-0862
<http://www.kyo.or.jp/kyoto/e/>

Τηλ. +81-75-212-6450

kokusai@kyo.or.jp

**THE NAGOYA CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY (NCCI)**

2-10-19 Sakae, Naka-ku,
Nagoya-shi, Aichi 460-8422
<https://eng.nagoya-cci.or.jp/>

Τηλ. +81-52-223-6742

info@nagoya-cci.or.jp

**OSAKA CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY
(OCCI)**

2-8 Honmachibashi, Chuo-ku,
Osaka-shi, Osaka 540-0029
<http://www.osaka.cci.or.jp/e/>

Τηλ. +81-6-6944-6400

<http://www.osaka.cci.or.jp/e/contact/>

**THE TOKYO CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY**

3-2-2 Marunouchi, Chiyoda-ku,
Tokyo 100-0005
<https://www.tokyo-cci.or.jp/english/>

Τηλ. +81-3-3283-7876

kokusai@tokyo-cci.or.jp

**FUKUOKA CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY**

2-9-28 Hakata-Ekimae, Hakata-ku,
Fukuoka-shi, Fukuoka 812-8505
<https://www.fukunet.or.jp/about/english/>

Τηλ. +81-92-441-1110

fkikaku@fukunet.or.jp

**HIROSHIMA CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY**

5-44 Motomachi, Naka-ku,
Hiroshima-shi, Hiroshima 730-8510

Τηλ. +81-82-222-6610

hiroshima@hiroshimacci.or.jp

**KOBE CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY**

6-1 Minatojima~Nakamachi,
Chuo-ku, Kobe-shi, Hyogo 650-8543
<https://www.kobe-cci.or.jp/information/english/>

Τηλ. +81-78-303-5806

SENDAI CHAMBER

Τηλ. +81-22-265-8181

info@sendaicc.or.jp

OF COMMERCE & INDUSTRY

<https://www.sendaicc.or.jp/english/>

2-16-12 Honcho, Aoba-ku,
Sendai-shi, Miyagi 980-8414

**YOKOHAMA CHAMBER
OF COMMERCE & INDUSTRY**

Τηλ. +81-45-671-7400

soumubu@yokohama-cci.or.jp

<https://www.yokohama-cci.or.jp/english/>

Sangyo Boeki Center Bldg. 8F,
2 Yamashita-cho, Naka-ku, Yokohama-shi,
Kanagawa 231-8524

Shiga Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-77-511-1504

〒520-0806 Shigaken otsushi Uchidehama

<http://shigacci.com/>

Aomori Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81 -17-734-1311

〒030-8515 Aomori, Shinmachi 1-2-18

www.acci.or.jp/kenren/

<http://www.acci.or.jp/contact/>

Akita Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-18-866-6674

〒010-0923 1-47 Asahikita Nishikicho, Akita City

www.akitacci.or.jp/kenren/

kenren@akitacci.or.jp

Saitama Prefectural Chamber of Commerce Τηλ. +81-48-647-4115

〒330-8669 Sonic City Building 7th floor 1-7-5 Sakuragicho Omiya-ku Saitama Prefecture

www.cci-saitama.or.jp/

Toyama Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-76-423-2722

〒930-0083 Toyama Prefecture Toyama City

www.ccis-toyama.or.jp/

kencci@ccis-toyama.or.jp

Kochi International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-88-875-1177

〒780-0870 1-6-24 Honcho Kochi City

www.cciweb.or.jp/

kochicci@cciweb.or.jp

Chiba International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-43-222-7110

〒260-0013 Chiba

www.cfcci.or.jp/

chiba-01@cfcci.or.jp

Fukui Chamber of Commerce and Industry

Τηλ. +81-77-633-8285

〒918-8004 Fukui City

www.fcci.or.jp/as/

kikaku@fcci.or.jp

Tochigi Prefectural Chamber of Commerce

Τηλ. +81-28-637-3725

〒320-0806 Tochigiken Utsunomiyashi chou 3-1-4

Tochigi Prefecture Industrial Hall 3rd floor

www.ftcci.or.jp/

Hokkaido Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-11-241-6305

〒060-0001 North 1 West 2 Chuo-ku, Sapporo-shi, Hokkaido

www.hokkaido.cci.or.jp/

THE KANAZAWA CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY Τηλ. 81-76-263-1151

〒920-0918 Ishikawa Prefecture Kanazawa City Oyamacho 9-13

www.ishikawa-cci.jp/

<http://www.kanazawa-cci.or.jp/>

Kagoshima Business and Industry Conference Τηλ. +81-99-225-9500

〒892-0842 Kagoshima Chamber of Commerce Building 13F · 14F

Kagoshima City Higashisenishicho 1-38 Kagoshima

www.kagoshima-cci.or.jp/

soumu.kcci@sage.ocn.ne.jp

Kanagawa Business and Industry

Τηλ. +81-45-671-7481

〒231-0023 Kanagawaken yokohamashi Nakaku Industrial Trade Center Building 6th floor

<http://www.kanagawa-cci.or.jp/>

Hyogo's Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-78-303-5801
〒650-8543

Inside the Kobe Chamber of Commerce 6-1 Minatojima Nakamachi, Chuo-ku, Kobe City, Hyogo Prefecture
<https://www5.cin.or.jp/ccilist/kenren/detail/2899>

Yamanashi Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-55-233-2241 kcci@kofucci.or.jp

〒400-8512 Kofu Chamber of Commerce and Industry 2-2-17
www.kofucci.or.jp/

Nagano Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-26-226-6432 kenren@nagano-cci.or.jp

〒380-0904 Nagano Prefecture
276 Nanase Nakamachi, Nagano City Nagano Chamber of Commerce Building 3F
www.nagano-cci.or.jp/kenren/

Nagasaki Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-95-822-0111

〒850-8541 Nagasaki, Nagasaki-shi, Nagasaki-shi 4-1
www.nagasaki-cci.or.jp/

Okayama Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-86-232-2260

〒700-8556 3-1-15 Koseicho, Kita-ku, Okayama City
Okayama Chamber of Commerce
www.optic.or.jp/ci-kenren/

Saga Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-952-24-5155

〒840-0826 6F, Saga Shoko Building 2-1-12, Shirayama, Saga City, Saga Prefecture
www.saga-cci.or.jp/

Miyagi Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-22-265-8181

〒980-8414 Miyagi, 2-16-12, Honmachi, Aoba-ku, Sendai-shi,
www.sendaicc.or.jp/mccci/

Shizuoka Business and Industry Chamber of Commerce Τηλ. +81-54-252-8161 info@s-kenren.com

〒420-0851 Shizuokakenshizuokashi Kurogane-cho Aoiku20-8
www.s-kenren.com/

Wakayama Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-73-422-1111 wakacci@gold.ocn.ne.jp

〒640-8567 Wakayama, Wakayama City, Nishimigiwachou 36,
www.wakayama-cci.or.jp/top.html

Yamagata Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-23-622-4666

〒990-8501 3-1-9 Nanukamachi, Yamagata City Yamagata,
www.yamagata-cci.or.jp/

Gunma Group Malay Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-27-232-1888 staff@fgpcci.or.jp

〒371-0026 Maebashi-shi Otemachi 3-3-1 Gunma ken
www1.odn.ne.jp/fgpcci/

Yamaguchi Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-83-234-1104

〒750-0006 21-19 Shimonoseki City Nanbu Town, Yamaguchi
<http://yamakenren-cci.net/>

Shimane International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-852-23-1616

〒690-0886
55-4 Mai-cho, Matsue City, Shimane Prefecture,
www.matsue.jp/soshiki/

Niigata Prefectural Federation of Societies of Commerce and Industry Τηλ. +81-25-283-1311

〒950-0965 Nigataken nigatashi Chuo-ku
www.niigata-cci.or.jp/kenren/

Tokushima International Chamber of Commerce and Industry Τηλ. +81-88-653-3211

〒770-0865
Tokushima Economy Industry Hall (KIZUNA Plaza) 1st floor

5-8-8 Minamisuehiro-cho, Tokushima City, Tokushima Prefecture
www.tokushimacci.or.jp/

4. Τράπεζες

THE BANK OF TOKYO MITSUBISHI UFJ,Ltd. Τηλ. +81-3-3442-8111
2-7-1, Marunouchi, Chiyoda-ku, Tokyo, Japan
<https://www.bk.mufg.jp/>

MIZUHO BANK Τηλ. +81-3-3596-1111
1-1-5, Uchisaiwaicho,
Chiyoda-ku,
Tokyo 100-0011
www.mizuhobank.co.jp

**SUMITOMO MITSUI
FINANCIAL GROUP** Τηλ. +81-355123411
1-1-2 Yurakucho, Chiyoda-ku, Tokyo 100-0006
www.smfg.co.jp

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

JAPAN MANAGEMENT ASSOCIATION Τηλ. +81- 3-3434-1601
〒105-8522 3-1-22 Shiba Park, Minato-ku, Tokyo
www.jma.or.jp

MESAGO MESSE FRANKFURT CORPORATION Τηλ. +81 -33262-8453 info@mesago-messefrankfurt.com
102-0072 Akebonosugikan 7F, 1-3-2 Iidabashi, Chiyoda-ku, Tokyo
www.mesago-messefrankfurt.com

REED EXHIBITIONS JAPAN LTD Τηλ. +81- 3-3349-8501 info@reedexpo.co.jp
18F Shinjuku-Nomura Bldg., 1-26-2 Nishishinjuku,
Shinjuku-ku, Tokyo 163-0570, Japan
www.reedexpo.co.jp

KLH MASSIVHOLZ Japan Τηλ. + 090-4810-4572
tomoko.takekawa@globaljapan.co.jp
c/o Global Japan Co.,Ltd,
7-1-407 Nibancho, Chiyoda-ku, Tokyo 102-0084, Japan
info@globaljapan.co.jp

6. Ξενοδοχεία

ANA INTERCONTINENTAL HOTEL Τηλ. +81-35051111
1-12-33 Akasaka Minato-ku Tokyo 107-0052
www.anaintercontinental-tokyo.jp

GRAND HYATT TOKYO Τηλ. +81-343331234
6-10-3 Roppongi, Minato-Ku, Tokyo, Japan, 106-0032
https://www.hyatt.com/en-US/hotel/japan/grand-hyatt-tokyo/tyogh?src=corp_lclb_gmb_seo_aspac_tyogh

HILTON TOKYO Τηλ. +81-333445111
6-6-2 Nishi Shinjuku, Shinjuku-ku, Tokyo 160-0023
www.hilton.co.jp/tokyo

PARK HYATT TOKYO Τηλ. +81-353221234
3-7-1-2 Nishi-Shinjuku, Shinjuku-Ku, Tokyo, Japan, 163-1055
www.parkhyatttokyo.com

THE RITZ-CARLSTON TOKYO Τηλ. +81-334238000
Tokyo Midtown,
7-1, Akasaka 9 chome, Minato-ku
107-6245

www.ritzcarlston.com

THE PENINSULA TOKYO

1-8-1 Yurakucho, Chiyoda-Ku, Tokyo 100-0006

www.peninsula.com

Τηλ. +81-362702888

MANDARIN ORIENTAL TOKYO

2-1-1 Nihombashi Muromachi, Chuo-ku, Tokyo 103-8328

www.mandarinoriental.com

Τηλ. +81-332708800 0120 663 230* or 00531 650 487*

THE NEW OTANI

6-2, Osaki 1-chome, Shinagawa-ku 141-0032

www.newotani.co.jp

Τηλ. +81-332651111

7. Διπλωματικές Αποστολές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

1-10-5, Akasaka, Minato-ku.

Post Code: 107-8420

<https://jp.usembassy.gov/ja/embassy-consulates-ja/>

<https://jp.usembassy.gov/ja/our-relationship-ja/our-ambassador-ja/>

Τηλ. +813-32245000

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ichiban-cho, Chiyoda-ku.

Post Code: 102-8381

<https://www.gov.uk/world/organisations/british-embassy-tokyo-ja>

Τηλ. +81-3-52111100

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

2-33-6, Jingumae, Shibuya-ku.

Post Code: 150-0001

<http://www.embassyin.jp/turkey/>

Τηλ. +81- 3-6439-5700

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΓΑΛΛΙΑΣ

4-11-44, Minami-Azabu, Minato-ku,

Post Code: 106-8514

<http://www.ambafrance-jp.org/>

Τηλ. +81-357986000

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

4-5-10, Minami-Azabu, Minato-ku.

Post Code: 106-0047

www.tokyo.diplo.de

Τηλ. +81- 3-5791-7700

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΙΤΑΛΙΑΣ

2-5-4, Mita, Minato-ku.

Post Code: 108-8302

<http://www.embitaly.jp/>

<http://www.embassyin.jp/italy/>

Τηλ. +81-334535291

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΚΙΝΑΣ

3-4-33, Moto-Azabu, Minato-ku.

Post Code: 106-0046

<http://www.china-embassy.or.jp/chn/>

Τηλ. +81- 3-3403-3380

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

2-1-1, Azabudai, Minato-ku.

Post Code: 106-0041

<https://tokyo.mid.ru/web/tokyo-ja>

Τηλ. +81- 335834224

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

106-0047, Japan 4-6-28 Minami Azabu, Minato-ku, Tokyo Europe House

https://eeas.europa.eu/delegations/japan_en

Τηλ. +81- 3-5422-6001

8. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

(BANK OF JAPAN)

2 -1-1 Nihonbashi Hongoku-cho,

Chuo-ku, Tokyo 103-8660

<http://www.boj.or.jp/en/index.htm>

Τηλ. +81-3-3279-1111

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

(DEVELOPMENT BANK OF JAPAN)

Otemachi Financial City South Tower 1-9-6 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo

<https://www.dbj.jp/>

Τηλ. +81-3-3244-1900

ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(JAPAN FINANCE CORPORATION)

Otemachi Financial City North Tower 1-9-4 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-0004

<https://www.jfc.go.jp/n/english/>

Τηλ. +81-3-3270-0631

ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

**ΜΙΚΡΟ-ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ**

Organization for Small

& Medium Enterprises and Regional

Innovation, JAPAN

37-Toranomon Mori Bldg., 3-5-1 Toranomon, Minato-ku, Tokyo 105-8453

<https://www.smri.go.jp/english/index.html>

Τηλ. +81-3-5433-8811

ΙΑΠΩΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ

JAPAN POSTS

2-3-1 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8791

<http://www.japanpost.jp/en/>

Τηλ. +81-3-3504-4411

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ

Tokyo Stock Exchange

2 -1 Nihonbashi Kabuto-cho, Chuo-ku, Tokyo 103-8220

<http://www.tse.or.jp/english/index.html>

Τηλ.+81-3-3666-1361

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Japan Railway Construction, Transport and Technology Agency
(JRTT)

Yokohama Island Tower 24F, 6-50-1 Honcho, Naka-ku, Yokohama-shi,

Kanagawa 231-8315

<https://www.jrtt.go.jp/>

Τηλ. +81-45-222-9101

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΟΣ

Japan Water Agency (JWA)

11-2 Shintoshin, Chuo-ku, Saitama-shi, Saitama 330-6008

<http://www.water.go.jp/honsya/honsya/english/top.html>

Τηλ. +81-48-600-6500

ΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

(JETRO, Japan External Trade Organization)

Ark Mori Building, 6F 12-32, Akasaka 1-chome, Minato-ku, Tokyo 107-6006,

<https://www.jetro.go.jp/>

Τηλ. +81-3-3582-5511

ΙΑΠΩΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

(JOI, Japan Institute for Overseas Investment),

Kudan-kita 2 chome Bldg. 3-6, Kudan Kita 2-chome Chiyoda-ku, Tokyo 102-0073,

www.joi.or.jp

Τηλ. +81-3- 5210-3311

9. ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ TOKYO

ANDERSON MORI & TOMUTSONE

Τηλ. + 81-3-6888-1000

20th floor, Otemachi Park Building, 1-1-1 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo

Fax. +81-3-3211-4859

www.andersonmoritomotsune.com

e-mail: inquiry@amt-law.com

<https://www.amt-law.com/en/contactus>

MORI HAMADA & MATSOMUTO

Τηλ. +81-3-6212-8392

www.mhmjapan.com

〒100-8222

2-6-1, Marunouchi, Chiyoda-ku, Tokyo

Marunouchi Park Building (16th floor of reception)

mhm_info@mhmjapan.com

NISHIMURA & ASAHI

Ark Mori Building (Main Reception: 28th Floor)

Otemon Tower 1-1-2 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8124

www.jurists.co.jp/en/

https://jurists.smktg.jp/public/application/add/344?_ga=2.124966722.911928364.1591866336-1874438403.1591866336

mail@jurists.co.jp

NAGASHIMA OHNO & TSUNEMATSU

Τηλ. +81-3-6889-7000

JP Tower 2-7-2 Marunouchi 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo 100-7036

<http://www.noandt.com/index.html>

info@noandt.com

<https://www.noandt.com/inquiry/en/entry>

Nishimura & Asahi (Gaikokuho Kyodo Jigyo)

Otemon Tower, 1-1-2 Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8124

Gai Matsushita

g.matsushita@nishimura.com Τηλ. +81 3-6250-6570

www.nishimura.com

DLA Piper Tokyo Partnership

Tony Andriotis,

Tony.andriotis@dlapiper.com

www.dlapiper.com

Τηλ. +81 3 4550 0122